

การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู
โรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

นางอัญชญา ก่อมาลัยพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

มิถุนายน 2558

การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู
โรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

นางอัษฎา ก่อมาลัยพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

มิถุนายน 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

**DEVELOPMENT OF PERFORMANCE INDICATORS IN THE
PERFORMANCE OF TEACHER IN SCHOOLS FOR
THE BLIND IN THAILAND**

MRS.ANCHANA KHOMALAIPAN

**THIS THESIS IS A PARTIAL FULLFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
(EDUCATIONNAL ADMINISTRATION)
UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY
JUNE 2015
COPYRIGHT BELONGS TO UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY**

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารความเสียหายในสถานศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 38

ของ

นางสาวสุนันทา อมรบุญพิงศ์

ได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษาและคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
ให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

เมื่อวันที่ 9 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2558

(อาจารย์ ดร. วินัย ทองมัน)

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มานี แสงทิริญ)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัชฎุมิ สีซมณู)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์และเลขานุการ

(อาจารย์ ดร. ทิมศักดิ์ ธรรมสิทธิ์)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทอญแก้ว กลมวรรต)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำหลักสูตร

คณะศึกษาศาสตร์และสังคมศาสตร์

(รองศาสตราจารย์พิศมัย มณีสมบัติ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เรืองเดช วงศ์แก้ว)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏจตุจักร

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ : นางอัญญา ก่อมาลัยพันธ์

ชื่อปริญญา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หยกแก้ว กมลวรเดช	ประธานกรรมการ
ดร.สุกัญญา ทองนาค	กรรมการ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย และเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 13 โรงเรียน รวม 202 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสนทนากลุ่มเป็นผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย ด้านการปฏิบัติตน ด้านความรู้ความสามารถ และด้านทักษะประสบการณ์วิชาชีพ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สำหรับตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย มี 6 องค์ประกอบหลัก 33 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ด้านการประพฤติและปฏิบัติตนมี 7 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลมี 5 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 ความสามารถด้านวิชาชีพมี 6 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 4 ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพมี 5 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 5 ด้านทักษะความรู้ในวิชาชีพมี 6 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบที่ 6 ด้านทักษะประสบการณ์วิชาชีพมี 4 ตัวชี้วัด สามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมได้ทั้งสิ้นร้อยละ 47.308

คำสำคัญ : ตัวชี้วัดสมรรถนะ การปฏิบัติหน้าที่ ครู โรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

ABSTRACT

Thesis title : Development of Performance Indicators for Teacher Performance of Schools for the Blind in Thailand

Author : Mrs. Anchana Khomalai

Degree : Master of Education (Educational Administration)

Thesis advisor and committee :

Assistant Professor Dr. Yokkaew Kamolvoradeach Chairperson

Dr. Sukunya Thongnak Committee

The purpose of this study was to develop key performance indicators and to analyze the factors of key performance indicators for teacher performance in schools for the blind in Thailand. The population of the study were 202 administrators and teachers from 13 schools for the blind in Thailand in the 2013 academic year. The sample obtained by purposive sampling was 10 subjects. The research instruments were a questionnaire and a group discussion. Data were analyzed by frequency distribution, percentage and standard deviation.

The results revealed that the development of the performance indicators for teacher performance in schools for the blind in Thailand overall in the three aspects was at a high level. The opinion in each aspect showed the behavior aspect at a high level, followed by knowledge and ability aspect and vocational skills, respectively. The key performance indicators for teacher performance in schools for the blind in Thailand consisted of 6 factors with 33 indicators were: Factor 1- the behavior had 7 indicators; Factor 2 - characteristics had 5 indicators; Factor 3- vocational skills had 6 indicators; Factor 4- code of conduct had 5 indicators; Factor 5- knowledge and ability had 6 indicators; and Factor 6- professional experience had 4 indicators. The total variance was 47.308%.

Keywords : Key performance indicators, teacher performance, schools for the blind in Thailand

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. หยกแก้ว
กมลวรรณ ประธานที่ปรึกษา และอาจารย์ ดร. สุกัญญา ทองนาค อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณา
ให้คำแนะนำคำปรึกษาในการจัดทำและปรับปรุงแก้ไขจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการทำวิจัยที่ได้ตรวจสอบปรับปรุง
เครื่องมือให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

ประโยชน์และคุณค่าทั้งหลายทั้งมวลที่เกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่
บิดา-มารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน และผู้มีพระคุณทุกท่าน รวมถึงผู้บริหาร
คณะครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลด้วยดี
ตลอดจนคณะกรรมการมูลนิธิคนตาบอดไทยที่ได้สนับสนุนทุนการศึกษาให้กับผู้วิจัย

อัญชญา ก่อมาลัยพันธ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
คำอุทิศ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญแผนภูมิ.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ตัวชี้วัด.....	9
สมรรถนะ.....	17
ประวัติความเป็นมาของ โรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย.....	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	58
3 ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย.....	63
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	63
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	64
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
การสร้างและพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือ.....	66
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	67

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	69
ตอนที่ 2 สรุปประเด็นการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะจากการสนทนากลุ่ม ระหว่างผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนสอนคน ตาบอดในประเทศไทย.....	72
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวชี้วัดสมรรถนะในการ ปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย.....	75
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)	82
ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย.....	89
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	92
สรุปผลการวิจัย.....	93
อภิปรายผลการวิจัย.....	94
ข้อเสนอแนะ.....	98
บรรณานุกรม.....	99
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	104
ภาคผนวก ข รายนามผู้สนทนากลุ่ม.....	106
ภาคผนวก ค หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	108
ภาคผนวก ง เครื่องมือการวิจัย.....	114
ภาคผนวก จ ค่า IOC	123
ประวัติผู้วิจัย.....	127

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	สรุปความหมาย “สมรรถนะ” ตามทัศนะของนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ..... 21
2	มาตรฐานความรู้ และมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ..... 28
3	สาระความรู้ และสมรรถนะด้านมาตรฐานความรู้..... 28
4	สาระความรู้ และสมรรถนะด้านประสบการณ์วิชาชีพ..... 33
5	จรรยาบรรณต่อตนเอง..... 37
6	จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ..... 38
7	จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ..... 39
8	จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ..... 40
9	จรรยาบรรณต่อสังคม..... 41
10	แสดงกลุ่มประชากร..... 64
11	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ..... 69
12	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ..... 70
13	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด..... 70
14	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนสอนคนตาบอด..... 71
15	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ..... 71
16	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน..... 72
17	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทยทั้ง 3 ด้าน..... 76
18	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทยด้านความรู้ความสามารถ..... 77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
19 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย ด้านทักษะประสบการณ์วิชาชีพ.....	79
20 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย ด้านการปฏิบัติตน.....	80
21 แสดงค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) และ Bartlett's Test.....	82
22 องค์ประกอบที่ 1 ด้านการประพฤติและปฏิบัติตน	83
23 องค์ประกอบที่ 2 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล	84
24 องค์ประกอบที่ 3 ความสามารถด้านวิชาชีพ	84
25 องค์ประกอบที่ 4 ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ	85
26 องค์ประกอบที่ 5 ด้านทักษะความรู้ในวิชาชีพ	86
27 องค์ประกอบที่ 6 ด้านทักษะประสบการณ์วิชาชีพ	87

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 จรรยาบรรณของวิชาชีพ.....	27
2 การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โรงเรียนสอนคนตาบอด ในประเทศไทย.....	88

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 ถึง 2544 ถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในการพัฒนาประเทศ และเป็นแผนปฏิบัติการทางความคิดที่มีคุณค่าใหม่ของสังคมไทย ที่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในสังคม ต่อมาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคนให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ความรู้ความสามารถ ทักษะการประกอบอาชีพและมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของตนเองในการที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของครอบครัวชุมชนและสังคมไทย ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 หมวดที่ 2 ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 ที่ระบุไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพและไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลที่ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือผู้ด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการต้องจัดตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยที่การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการมีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไปจึงจำเป็นต้องจัดให้คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการบริการและความช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ ดังนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2556 ได้กำหนดไว้ว่า “คนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่างๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วม

ร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป โดยใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา “แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล” เป็นแผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตลอดจนกำหนดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล ตลอดจนเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกไม่ว่าจะเป็นเครื่องมือ อุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์หรือบริการที่ใช้สำหรับคนพิการ โดยเฉพาะ หรือที่มีการดัดแปลงหรือปรับใช้ให้ตรงกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละบุคคลเพื่อเพิ่ม รักษา คงไว้ หรือพัฒนาความสามารถและศักยภาพที่จะเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร การสื่อสาร รวมถึงกิจกรรมอื่นใดในชีวิตประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตอิสระ รวมถึงรัฐต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษาทุกแห่งที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการต้องดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง และเหนือสิ่งอื่นใดขออัญเชิญพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชซึ่งพระราชทานแก่ครูอาวุโสประจำปี พ.ศ. 2522 เมื่อวันที่อังคารที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2523 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา : 2541)

“ครูที่แท้จริงนั้น ต้องเป็นผู้ที่กระทำแต่ความดี คือ ต้องหมั่น ขยันอดสาหะพากเพียร ต้องเสียสละและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ต้องหนักแน่นอดทนอดกลั้น ต้องรักษาวินัยสำรวมระวังความประพฤติของตนให้อยู่ในแบบแผนที่ดีงาม ต้องปลื้มดีปลื้มใจออกจากความสบายและความสนุกสนานรำริงที่ไม่ควรแก่เกียรติภูมิของตน ต้องตั้งใจให้มั่นคงแน่วแน่ ต้องรักษาความซื่อสัตย์ด้วยความจริงใจ ต้องมีเมตตาและหวังดี ต้องวางใจเป็นกลางไม่ปล่อยไปตามอำนาจอคติ ต้องหมั่นอบรมปัญญาให้เพิ่มพูนสมบูรณ์ขึ้นทั้งด้านวิทยาการและความฉลาดรอบรู้ในเหตุและผล”

ปทุมพงษ์ ศุภฤกษ์ (2552 : ออนไลน์) ได้กล่าวถึงสมรรถนะของครูที่สังคมไทยต้องการไว้ว่า ครูจะต้องส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจะต้องสนใจใฝ่เรียนรู้ หมั่นศึกษาค้นคว้าความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอไม่ทำตัวเป็นน้ำล้นแก้ว ครูต้องภาคีการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างหลากหลายทุกรูปแบบทั้งในห้องเรียนและสถานที่แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ครูต้องดำเนินการวัดผลประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง และต้องนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน ครูต้องค้นหาศักยภาพของผู้เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนที่ต้องได้รับการสนับสนุนส่งเสริมพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ ดังนั้น ครูจึงต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นทุกวัน เวลา ทุกสถานที่

สมรรถนะเป็นคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ ที่บุคคลจำเป็นต้องมีในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ความเจริญของบุคคลในสังคม

ปัจจัยสำคัญย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ วิชาชีพครูและผู้ที่ประกอบวิชาชีพครู เป็นกลุ่มที่สังคมฝากความหวังและมอบหมายภารกิจให้ครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สำเร็จ ตามปรัชญาวิสัยทัศน์ทางการศึกษาของประเทศ จึงเป็นหน้าที่ของครูทุกคนที่จะต้องพัฒนาศักยภาพ ความเป็นครูให้มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ

อย่างไรก็ตามคุณลักษณะของครูดังที่ได้กล่าวมาสามารถชี้บ่งได้ด้วยตัวชี้วัดสมรรถนะ ของครูตามมาตรฐานวิชาชีพครูของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ผู้วิจัยมีความเชื่อว่า ครูเป็นปัจจัยที่ สำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียน โดยเฉพาะครูที่สอนและปฏิบัติหน้าที่อยู่ใน โรงเรียนสอนคนตาบอดที่จะต้องทำงานหนัก มีคุณธรรมจริยธรรม และมีความรับผิดชอบในการ ปฏิบัติหน้าที่มากกว่าครูที่สอนหรือปฏิบัติงานในโรงเรียนปกติ ดังนั้น ครูที่สอนหรือปฏิบัติหน้าที่ อยู่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดจึงต้องใส่ใจในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการ สื่อสารที่เหมาะสมกับกาลเทศะ รักศรัทธาในวิชาชีพ เชื่อมั่นในความสามารถของผู้เรียนแล้วหา ยุทธวิธีในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายมีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนที่มีความ บกพร่องทางการเห็นได้รับโอกาสทางการศึกษา การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างมีคุณภาพ ตลอดจนมี ความสามารถในการด้านความรู้ ความคิด ทักษะประสบการณ์วิชาชีพ ตลอดจนคุณธรรมที่จำเป็นต่อการ ปฏิบัติงานให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและมีสมรรถนะที่มากกว่าครูที่สอนอยู่ใน โรงเรียนทั่วไป ซึ่งผ่านกระบวนการตัดสินใจเพื่อหาคุณภาพของความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และ บุคลิกลักษณะของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดที่แสดงออกทางพฤติกรรม การปฏิบัติสำหรับใช้เป็นข้อมูลนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดจากประเด็นข้างต้น ผู้วิจัยคิดว่าครูที่สอนหรือปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดควรมีตัวชี้วัดสมรรถนะในการ ปฏิบัติหน้าที่ที่มีลักษณะแตกต่างไปจากครูที่สอนหรือปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนปกติ เพราะต้อง ปฏิบัติหน้าที่อยู่บนพื้นฐานของความรัก ความเมตตาที่ต้องใช้ความอดทน ออกล้นอันเกิดจากไมตรี จิต ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารตำราที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดสมรรถนะของครูทั่วไปประกอบกับใช้ ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ แล้วนำมาพัฒนาเป็นตัวชี้วัดสำหรับเป็นแนวทางในการ เสริมสร้างหรือเพิ่มพูนสมรรถนะและคุณลักษณะของครูบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ใน โรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

ปัจจุบันยังไม่มีตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โรงเรียนสอนคนตาบอดเป็น การเฉพาะเนื่องจากไม่มีเอกภาพในเรื่องของนโยบายแต่มีวิธีการที่หลากหลายที่โรงเรียนแต่ละแห่ง นำไปปฏิบัติตามบริบทของหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนนั้นๆ ส่งผลให้การจัดกระบวนการ เรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นเป็นไปด้วยความล่าช้า ไม่ได้รับการส่งเสริมและ

พัฒนาทัดเทียมกับนานาชาติประเทศเท่าที่ควร เพราะครูไม่มีความรู้ความเข้าใจทักษะที่จำเป็น สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น เช่น การเขียน / อ่านอักษรเบรลล์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษและรหัสทางคณิตศาสตร์ ทักษะการใช้ลูกคิดในการคิดคำนวณ ทักษะการทำ ความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ตลอดจนไม่มีเทคนิควิธีการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมา ตลอดจนไม่สามารถเข้าถึง ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้อย่างแท้จริง

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติ หน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอด ในประเทศไทย
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียน สอนคนตาบอดในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

จากการศึกษาบทความ เอกสาร ตำรา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแนวคิดที่เกี่ยวกับการ พัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย ผู้วิจัยได้จำแนกสมรรถนะออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้ความสามารถเป็นความสามารถของครูที่จะใช้ความรู้ในการจัด กระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นได้เต็มตามศักยภาพและมีประสิทธิภาพ
2. ด้านทักษะประสบการณ์วิชาชีพครูมีทักษะที่จำเป็นที่จะช่วยสนับสนุนการจัด กระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นด้วยจิตวิญญาณความ เป็นครูด้วยกระบวนการที่ถูกต้องเหมาะสมกับวิชาชีพ

ครูมีทักษะที่จำเป็นที่จะช่วยสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมและพัฒนา ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นด้วยจิตวิญญาณความเป็นครูด้วยกระบวนการที่ถูกต้องเหมาะสม กับวิชาชีพ

3. ด้านการปฏิบัติตนลักษณะอันเป็นเฉพาะของครูซึ่งแสดงออกด้วยท่าทาง ความรู้สึก นึกคิด ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ตลอดจนกริยามารยาทและลักษณะนิสัย ตาม กรอบแห่งคุณ

งามความคิดที่ครูใช้เป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิต ซึ่งประกอบด้วย บทบาทในกรอบความรู้ กรอบความประพฤติและกรอบคุณธรรม ตลอดจนพฤติกรรมที่ครูแสดงออกตามบทบาทหน้าที่อย่างเหมาะสมกับสถานภาพ

ประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ประชากรที่ต้องการศึกษา คือ ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย พ.ศ. 2556 จำนวน 13 โรงเรียน จำนวน 202 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ตัวชี้วัดครูโรงเรียนสอนคนตาบอด หมายถึง สิ่งที่บ่งชี้ความสำเร็จของงานในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนและการบริหารจัดการทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ เป็นตัวประกอบที่มีค่าแสดงถึง ลักษณะหรือปริมาณของระบบการดำเนินงานของโรงเรียนสอนคนตาบอดในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งเป็นสารสนเทศที่บ่งบอกสถานะหรือสภาพการณ์ที่ได้รับการรับรองจากผู้ปกครอง ชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการนำตัวแปรหรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ มาวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดคุณค่าจะสะท้อนให้เห็นสภาพการณ์ที่ต้องการศึกษา

สมรรถนะครูโรงเรียนสอนคนตาบอด หมายถึง คุณลักษณะของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดอันเนื่องมาจากความรู้ ความสามารถ ทักษะประสบการณ์ทางวิชาชีพ คุณธรรมจริยธรรม บุคลิกภาพ ตลอดจนพฤติกรรมและการแสดงออกอย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลให้ครูสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งด้านความรู้ความสามารถ ด้านทักษะและประสบการณ์ในวิชาชีพ และด้านการปฏิบัติตน

ความสอดคล้อง หมายถึง ความสมบูรณ์ของกระบวนการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทยที่มีความสมเหตุสมผลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งจะช่วยให้การขับเคลื่อนในการนำไปปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีกรอบการขับเคลื่อนครอบคลุมกระบวนการทุกส่วนของการวิจัย

ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น หมายถึง ผู้เรียนที่มองไม่เห็น (ตาบอดสนิท) หรือพอเห็นแสงเลือนรางและมีความบกพร่องทางสายตาทั้งสองข้าง โดยมีความสามารถในการเห็นได้ไม่ถึงหนึ่งส่วนสองของคนสายตาปกติผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น จำแนกได้ 2 ประเภทคือ

1. ผู้เรียนตาบอด หมายถึง ผู้เรียนที่มองไม่เห็น หรืออาจจะมองเห็นบ้างไม่มากนัก แต่ไม่สามารถใช้สายตาให้เป็นประโยชน์ในการเรียนได้

2. ผู้เรียนสายตาเลือนราง หมายถึง ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสายตา สามารถมองเห็น แต่ไม่เท่ากับผู้เรียนปกติ

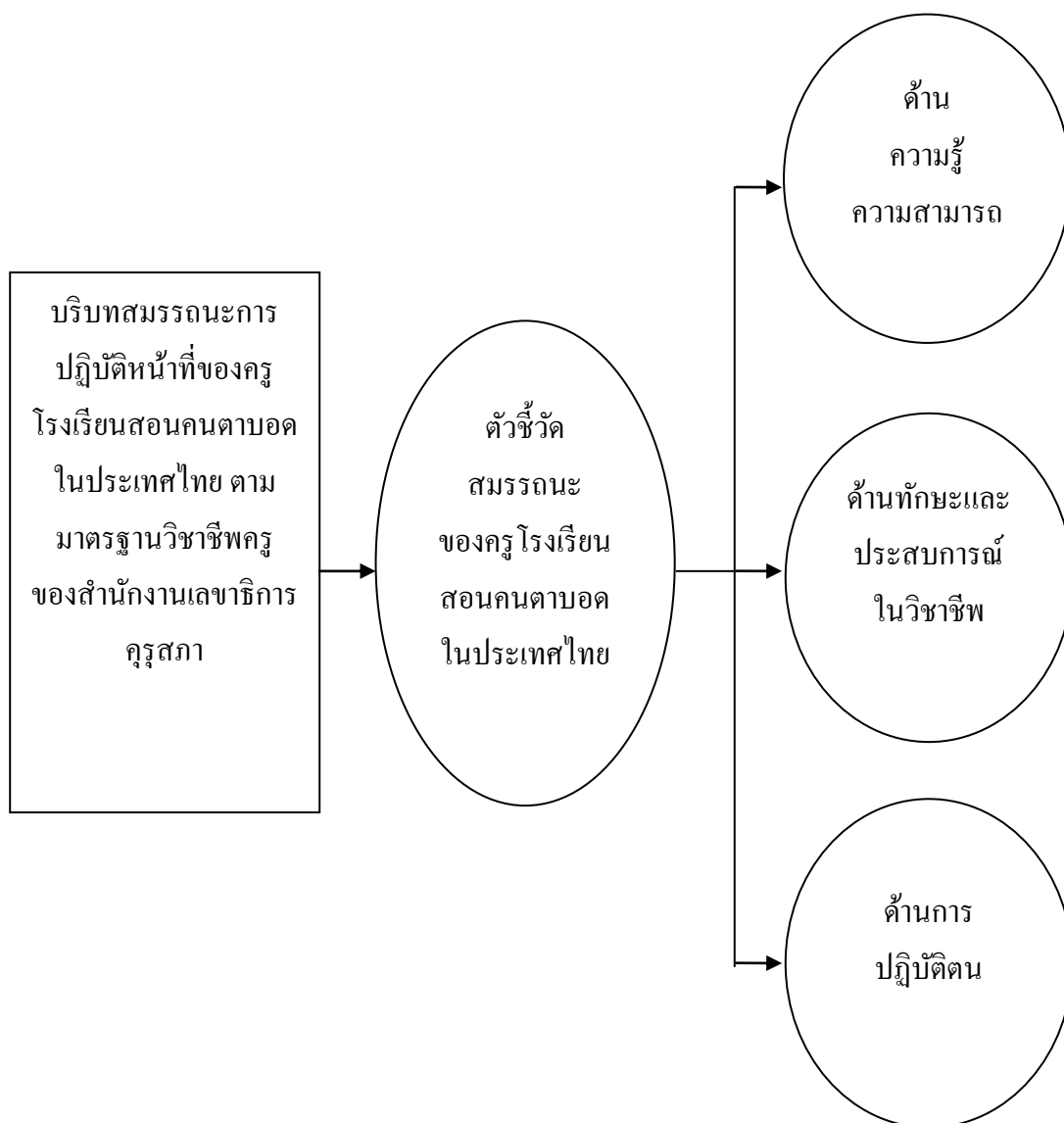
โรงเรียนสอนคนตาบอด หมายถึง สถานศึกษาเฉพาะความพิการที่จัดการศึกษาให้กับ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นทั้งของรัฐและเอกชนปฏิบัติงานในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทยซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครูของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
2. ใช้เป็นข้อมูลในการประเมินสมรรถนะของครู โรงเรียนสอนคนตาบอดที่มีคุณภาพ ประกอบการสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง การนิเทศติดตาม และการพิจารณาความดีความชอบเป็นต้น
3. เป็นข้อมูลสารสนเทศให้ผู้บริหารนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาและส่งเสริม สนับสนุนความรู้ ความสามารถ ทักษะของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ใน โรงเรียนสอนคนตาบอดให้จัด กระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นอย่างเต็มตามศักยภาพ และมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย แล้วนำไปพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย โดยครอบคลุมหัวข้อต่อไปนี้

1. ตัวชี้วัด

- 1.1 ความหมายของตัวชี้วัด
- 1.2 ประเภทของตัวชี้วัด
- 1.3 ลักษณะของตัวชี้วัด
- 1.4 ประโยชน์ของตัวชี้วัด
- 1.5 คุณสมบัติของตัวชี้วัด
- 1.6 กระบวนการพัฒนาตัวชี้วัด

2. สมรรถนะ

- 2.1 ความหมายสมรรถนะ
- 2.2 ประเภทของสมรรถนะ
- 2.3 มาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพครู

3. ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

- 3.1 ประเภทของโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย
- 3.2 แนวคิดและปรัชญาพื้นฐานในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่อง

ทางการเห็น

- 3.3 กฎหมาย นโยบายมาตรการและแนวทางการดำเนินงานจัดการศึกษาสำหรับ

คนพิการ

- 3.4 ลักษณะของครูที่พึงประสงค์ในการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น

ในโรงเรียนสอนคนตาบอด

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด

ความหมายของตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดตรงกับภาษาอังกฤษว่า “ Indicators” พจนานุกรม Webster Dictionary ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นสิ่งที่บ่งชี้หรือสิ่งที่ชี้บอกถึงใดสิ่งหนึ่งที่อยู่จะมากกว่าหรือน้อยกว่าความเป็นจริงไปบ้าง ส่วนพจนานุกรมของ Oxford Dictionary ได้ให้ความหมายของตัวชี้วัดไว้ว่า สิ่งที่ยังชี้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ส่วนในภาษาไทยนิยมนำมาใช้อยู่หลายคำ เช่น คำว่า ดัชนีตัวชี้วัด ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดและเครื่องมือวัด (จารุณี แสงสุวรรณ. 2550 : 20) สำหรับ ความหมายของคำว่า ตัวชี้วัดหรือตัวชี้วัดได้มีนักวิจัยได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ สารสนเทศที่ได้นั้นอาจจะอยู่ในรูปของข้อความ ตัวประกอบ ตัวแปร หรือค่าที่สังเกต

สรุทธิ (2545: 10) ตัวชี้วัด หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวบอกถึงแนวทางทิศทางว่า การดำเนินกิจกรรมหรือการพัฒนาในเรื่องต่าง ๆ นั้น ได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้มากหรือน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและต้องคอยเฝ้าพิจารณาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

คณะเศรษฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2546 : 29) ให้ความหมายของตัวชี้วัดหรือตัวชี้วัดไว้ว่า (Indicator) หมายถึง ตัวชี้วัดสภาพความสำเร็จ หรือการบรรลุเป้าหมายในขั้นความประหยัด ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพ ระยะเวลา สถานที่ และต้นทุน หรือค่าใช้จ่าย โดยจะต้องมีความเชื่อถือได้และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติด้วย การกำหนดตัวชี้วัดจะต้องสามารถวัดได้และวิธีการไม่ยุ่งยากมาก มีต้นทุนในการวัดผลสำเร็จ ไม่สูงจนเป็นภาระในด้านงบประมาณ โดยทั่วไปตัวชี้วัดผลสำเร็จประกอบด้วย ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ ตัวชี้วัดชี้เวลา และตัวชี้วัดเชิงต้นทุน

วัชรวิวัฒน์ ไชยแสนทา (2550 : 11) ตัวชี้วัดหมายถึง สิ่งที่ยกสภาพหรือสภาวะในลักษณะใดลักษณะหนึ่งในเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพของสถานการณ์ หรือปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ณ ที่ใดที่หนึ่ง ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นการนำข้อมูลหรือตัวแปร หรือข้อความจริงมาหาค่าความสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดค่า หรือคุณค่าที่สามารถชี้ให้เห็นลักษณะของสถานการณ์นั้น ๆ

จารุณี แสงสุวรรณ (2550:21) ตัวชี้วัดเป็นสารสนเทศ หรือค่าที่สังเกตได้ในเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้บ่งบอกสภาวะของสิ่งที่บ่งวัดเป็นกรรม ตัวแปรที่บ่งบอกถึงสิ่งที่ต้องการตรวจสอบ หรือสถานการณ์ที่สะท้อนลักษณะการดำเนินงาน ทำให้สามารถวินิจฉัยชี้ภาวะและช่วยชี้บทบาทหน้าที่ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

วันเพ็ญ ผ่องกาย (2550 : 28) ได้ให้ความหมายของตัวชี้วัดว่า เป็นตัวแปรประกอบหรือองค์ประกอบที่มีค่าแสดงถึงลักษณะหรือปริมาณของระบบการดำเนินงานส่วนใดส่วนหนึ่ง ในช่วง

เวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งเป็นสารสนเทศที่บ่งบอกสภาวะหรือสภาพการณ์ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่เราสนใจ ซึ่งการนำตัวแปรหรือข้อเท็จจริงต่างๆ มาสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดคุณค่าจะสะท้อนให้เห็นสภาพการณ์ที่ต้องการศึกษาโดยรวม

ศิริชัย กาญจนวาสี (2550: 11) ให้ความหมายของตัวชี้วัดไว้ว่าหมายถึง ตัวประกอบตัวแปร หรือค่าที่สังเกตได้ ซึ่งใช้ชี้วัดบอกสถานภาพ หรือสะท้อนลักษณะการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน

สายสมร สักติลาดวง (2551 : 16) ตัวชี้วัดคือ สิ่งบ่งบอกหรือสะท้อนลักษณะของประเด็นที่ต้องการจะวัด หรือเป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงลักษณะของระบบการดำเนินงาน เป็นสารสนเทศที่บ่งบอกสภาวะหรือสภาพการณ์ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

Johnstone (1981 : 13) ตัวชี้วัด หมายถึง สารสนเทศที่บ่งบอกปริมาณเชิงสัมพันธ์หรือสภาวะของสิ่งที่บ่งวัดในเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยไม่จำเป็นต้องบ่งบอกสภาวะที่เจาะจงหรือชัดเจน แต่ บ่งบอกหรือสะท้อนภาพของสถานการณ์ที่เราสนใจเข้าไปตรวจสอบอย่างกว้าง ๆ หรือให้ภาพเชิงสรุปโดยทั่วไป ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ในอนาคต

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นจึงสรุปได้ว่า ตัวชี้วัดหรือตัวชี้วัดเป็นตัวชี้วัดการปฏิบัติงานความสำเร็จของงาน ทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ เป็นตัวประกอบที่มีค่าแสดงถึงลักษณะหรือปริมาณของระบบการดำเนินงานส่วนใดส่วนหนึ่ง ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งเป็นสารสนเทศที่บ่งบอกสภาวะหรือสภาพการณ์ที่เราสนใจ ซึ่งการนำตัวแปรหรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดคุณค่าจะสะท้อนให้เห็นสภาพการณ์ที่ต้องการศึกษา

ประเภทของตัวชี้วัด

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2541 : 6-10) ได้สรุปประเภทของตัวชี้วัด เป็น 7 ประเภทดังนี้

1. การจัดแยกประเภทตามทฤษฎีระบบ แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ ตัวชี้วัดด้านวิจัย (Input Indicators) ตัวชี้วัดด้านกระบวนการ (Process Indicators) ตัวชี้วัดด้านผลผลิต (Output Indicators)
2. การจัดแยกประเภทตามลักษณะนิยามของตัวชี้วัดแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ตัวชี้วัดแบบอัตนัย (Subjective Indicators) และตัวชี้วัดแบบปรนัย (Objective Indicators)
3. การจัดแบ่งประเภทตามวิธีการสร้าง แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ ตัวชี้วัดตัวแทน (Representative Indicators) ตัวชี้วัดแยก (Disaggregative Indicators) และตัวชี้วัดรวม หรือตัวชี้วัดประกอบ (Composite Indicators)

4. การจัดแยกประเภทตามลักษณะตัวแปรที่ใช้สร้างตัวชี้วัดแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ ตัวชี้วัดนามบัญญัติ (Nominal Indicators) ตัวชี้วัดเรียงอันดับ (Ordinal Indicators) ตัวชี้วัดอันตรภาค (Interval Indicators) และตัวชี้วัดอัตราส่วน (Ratio Indicators)

5. การจัดแยกประเภทตามลักษณะค่าของตัวชี้วัดแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ตัวชี้วัด (Absolute Indicators) และตัวชี้วัดสัมพันธ์ (Relative Indicators)

6. การจัดแยกประเภทตามสถานการณ์เปรียบเทียบในการแปลความหมาย แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ ตัวชี้วัดกลุ่ม (Norm - Referenced Indicators) ตัวชี้วัดอิงเกณฑ์ (Norm - Referenced Indicators) ตัวชี้วัดตน (Self - Referenced Indicators)

7. การจัดแยกประเภทตามลักษณะการใช้ตัวชี้วัด แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ตัวชี้วัด แสดงความหมาย (Expressive Indicators) และตัวชี้วัดทำนาย (Predictive Indicators)

Johnstone (1981: 48) ได้จำแนกประเภทตัวชี้วัดตามเกณฑ์ ได้เป็น 6 วิธีดังนี้

1. จำแนกตามตัวแปรที่เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดตัวแทน (Representative Indicators) ตัวชี้วัดเดี่ยว (Disaggregative Indicators) และตัวชี้วัดรวม (Composite Indicators)

2. จำแนกตามลักษณะหรือสเกลการวัด ได้แก่ การแปลผลแบบอิงกลุ่ม (Norm Referenced) การแปลผลแบบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced)

3. จำแนกตามลักษณะหรือสเกลการวัด ได้แก่ วัดเป็นค่า (Absolute Measurement) และ วัดเป็นค่าสัมพันธ์ (Relative Measurement)

4. จำแนกตามช่วงเวลา ได้แก่ ตัวชี้วัดแสดงค่าในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง (Measurement of Stocks) และตัวชี้วัดที่แสดงการเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลา (Measurement of Flows)

5. จำแนกตามระดับในการวัด ได้แก่ วัดลักษณะรวมๆ ทุกระดับ (Measurement of Overall Level.) และวัดลักษณะแจกแจงหรือการกระจาย (Measurement of Distribution)

6. จำแนกตามตัวชี้วัดเชิงระบบ ได้แก่ ตัวชี้วัดสภาพทรัพยากร (Input Indicators) ตัวบ่งชี้ กระบวนการ (Process Indicators) และตัวชี้วัดผลผลิต (Output Indicators)

ลักษณะของตัวชี้วัด

ลักษณะของตัวชี้วัดต้องกำหนดเป็นปริมาณ หรือคิดเป็นตัวเลขได้ เป็นค่าชั่วคราว ขึ้นอยู่กับเวลา สถานที่บ่งบอกถึงสถานะที่มุ่งวัดในลักษณะกว้างๆ และเป็นหน่วยพื้นฐานในการพัฒนา ทฤษฎี ซึ่งมีความสำคัญกับศาสตร์ทุกสาขา (ผกาพรรณ นนทวิชิต. 2549 : 13) ได้สรุปไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. ตัวชี้วัดต้องกำหนดเป็นปริมาณหรือคิดเป็นตัวเลขได้ มิใช่บรรยายเป็นข้อความเพียงอย่างเดียว และในการตีความค่าตัวเลขของตัวชี้วัดแต่ละตัวจะต้องนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่สร้างขึ้น มิฉะนั้นจะไม่สามารถบอกได้ว่าค่าตัวเลขที่ได้นั้นสูงหรือต่ำได้มาตรฐานหรือไม่เพียงใด

2. ค่าหรือคุณลักษณะที่ได้จากตัวชี้วัดเป็นค่าชั่วคราวไม่ถาวร มีการผันแปรด้านเวลาและสถานที่คือ ตัวชี้วัดจะบ่งบอกความหมายโดยมีเงื่อนไขของเวลาและสถานที่กำกับ เช่น ตัวชี้วัดจะบ่งบอกเฉพาะในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง และเฉพาะพื้นที่ หรือบริเวณส่วนใดส่วนหนึ่งของระบบที่ต้องการตรวจสอบ เช่น ตัวชี้วัดในช่วงเวลา 3 เดือน หรือช่วง 5 ปีของจังหวัด เขตภูมิภาค หรือประเทศใด ๆ ก็ได้

3. ตัวชี้วัดเป็นสิ่งที่บ่งบอกสถานะของสิ่งที่มุ่งวัดในลักษณะกว้าง ๆ หรือให้ภาพในเชิงสรุปโดยทั่วไป มากกว่าจะเป็นภาพที่เฉพาะเจาะจงในรายละเอียดส่วนย่อยประโยชน์ของตัวชี้วัด

ผกาพรรณ นันทวิชิต (2549: 15) สรุปว่า ตัวชี้วัด มีลักษณะเป็นสารสนเทศ หรือค่าสถิติที่สังเกตได้ในเชิงปริมาณ หรือคุณภาพ ซึ่งใช้บ่งบอกถึงสถานะของสิ่งที่มุ่งวัด ณ ช่วงเวลาใด เวลาหนึ่ง สถานที่ใดสถานที่หนึ่ง โดยสามารถจำแนกได้หลายประเภทตามลักษณะของสารสนเทศนั้น และตัวชี้วัดเหล่านี้มีประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาใช้ในการวางแผนการดำเนินงานทางการศึกษาเพื่อให้บรรลุผลตามต้องการใช้ในการกำกับดูแลและประเมินระบบการศึกษา และการประกันคุณภาพ

ประโยชน์ของตัวชี้วัด

Johnstone (1981: 43) ได้สรุปประโยชน์ที่สำคัญของตัวชี้วัดได้ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนางาน ในการกำหนดนโยบายหรือทิศทางในการพัฒนางานบริหารการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของนโยบายที่ชัดเจน ก็จะง่ายสำหรับการวางแผน หรือแสวงหาทางเลือกในการพัฒนา
2. ประโยชน์ต่อการวางแผน ตัวชี้วัดจะช่วยให้ผู้บริหาร นักวางแผน นักวิจัย และบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานเข้าใจภาพความสำเร็จของงานอย่างเป็นรูปธรรมตรงกันเป็นการกำหนดภาพความสำเร็จที่เป็นรูปธรรมไว้ล่วงหน้าในขั้นของการวางแผนพัฒนางาน
3. ประโยชน์ต่อการกำกับติดตามงาน ตัวชี้วัดที่ถูกกำหนดไว้ล่วงหน้าจะทำให้ผู้ปฏิบัติทราบว่าต้องดำเนินการอย่างไร หรือ จะต้องดำเนินการจนบรรลุผลในลักษณะใดจึงจะเรียกว่าประสบความสำเร็จ โดยนัยนี้“ตัวชี้วัด” จะเป็นเครื่องมือสำหรับชี้ทิศทางในการปฏิบัติงานในขณะเดียวกัน ผู้ที่ทำหน้าที่กำกับติดตามงานก็มีความหมายหรือเงื่อนไขที่เป็นธรรมชาติในการตรวจสอบว่างานเป็นไปตามแผน หรือตามที่กำหนดหรือไม่ ผู้กำกับติดตามงานสามารถตรวจสอบความก้าวหน้า หรือความสำเร็จของงานในแต่ละช่วงเวลาโดยพิจารณาจากตัวชี้วัดที่กำหนดไว้

4. ประโยชน์ต่อการประเมินผลการดำเนินงาน ตัวชี้วัดที่ถูกกำหนดไว้ล่วงหน้าที่เป็นรูปธรรมชัดเจนจะเป็นเครื่องมือสำคัญในขั้นของการประเมินผลการดำเนินงาน เนื่องจากมีเป้าหมายความสำเร็จที่ถูกกำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งจะลดความขัดแย้งระหว่างผู้ปฏิบัติกับผู้ประเมิน เพราะทั้งสองฝ่ายตัดสินความสำเร็จของงานจากสิ่งเดียวกัน และจะนำไปสู่การตัดสิน ความสำเร็จของงานได้อย่างชัดเจนว่าประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด

5. ประโยชน์ต่อการประกันคุณภาพและสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้อนุมัติแผนงาน/โครงการ และผู้รับบริการ การระบุภาพความสำเร็จและตัวชี้วัดความสำเร็จของงานอย่างเป็นรูปธรรมไว้ล่วงหน้า จะช่วยให้ผู้มีอำนาจในการอนุมัติแผนงาน/โครงการเกิดความมั่นใจในการอนุมัติหรือให้ความเห็นชอบในขณะเดียวกัน การตรวจสอบหรือประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรมสามารถยืนยันความสำเร็จได้จะช่วยให้ผู้รับบริการหรือประชาชน มีความมั่นใจในการดำเนินงานหรือมั่นใจในการมาใช้บริการ ของหน่วยงาน

6. ประโยชน์ต่อการวิจัยและพัฒนากระบวนการ ตัวชี้วัดที่มีความถูกต้อง แม่นตรงจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการตรวจสอบว่ากระบวนการ หรือสวัสดิการที่นำมาใช้ในการพัฒนางานมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด จะนำไปสู่การตัดสินใจเลือกต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้เพื่อการพัฒนา งาน อนาคตจะช่วยให้ผู้บริหารหรือนักพัฒนาได้อรรถกัความรู้เกี่ยวกับวิธีการพัฒนางานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

คุณสมบัติของตัวชี้วัด

ศิริชัย กาญจนวาสี (2547 : 32) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของตัวชี้วัดที่ดีไว้ดังนี้คือ ความตรง (Validity) ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องบ่งชี้ได้ตามคุณลักษณะที่ต้องการวัดได้อย่าง ถูกต้องแม่นยำ ซึ่งมีลักษณะสำคัญดังนี้

1. ความตรงประเด็น (Relevant) ตัวชี้วัดที่ต้องชี้วัดได้ตรงประเด็นมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณลักษณะที่บ่งวัด เช่น GPA ใช้เป็นตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป

2. มีความเป็นตัวแทน (Representative) ตัวชี้วัดจะต้องมีความเป็นตัวแทนคุณลักษณะที่มุ่งวัด หรือมีมุมมองที่ครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญของคุณลักษณะที่มุ่งวัดอย่าง ครบถ้วน เช่น อุณหภูมิร่างกาย เป็นตัวชี้วัดสภาวะการเป็น ไข้ของผู้ป่วย

3. ความเที่ยง (Reliability) ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องบ่งชี้คุณลักษณะที่มุ่งวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ คงเส้นคงวา หรือบ่งชี้ได้คงที่ เมื่อทำการวัดซ้ำในช่วงเวลาเดียวกัน ซึ่งมีลักษณะสำคัญคือ มีความเป็นปรนัย (Objectivity) ตัวชี้วัดต้องชี้วัดได้อย่างเป็นปรนัย การตัดสินใจเกี่ยวกับค่าของตัวชี้วัดควรขึ้นอยู่กับสภาวะที่เป็นอยู่ หรือคุณสมบัติของสิ่งนั้นมากกว่าที่จะขึ้นอยู่กับความรู้สึกตามอัตวิสัย

มีความคลาดเคลื่อนต่ำ (Minimum Error) ตัวชี้วัดต้องชี้วัดได้อย่างมีความคลาดเคลื่อนต่ำ ค่าที่ได้จะต้องมาจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ดังเช่น

3.1 ความเป็นกลาง (Neutrality) ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องบ่งชี้ด้วยความเป็นกลางปราศจากความลำเอียง (Bias) ไม่โน้มเอียงเข้าหาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ชี้นำโดยการเน้นการบ่งชี้เฉพาะลักษณะความสำเร็จหรือความล้มเหลวหรือความไม่ยุติธรรม

3.2 ความไว (Sensitivity) ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องมีความไวต่อคุณลักษณะที่บ่งชี้วัดสามารถแสดงความผันแปรหรือความแตกต่างระหว่างหน่วยวิเคราะห์ได้อย่างชัดเจน โดยตัวชี้วัดจะต้องมีมาตรฐานและหน่วยวัดที่มีความละเอียดเพียงพอ

3.3 สะดวกในการนำไปใช้ (Practicality) ตัวชี้วัดที่ดีจะต้องสะดวกในการนำไปใช้ซึ่งมีลักษณะสำคัญดังนี้

3.3.1 เก็บข้อมูลง่าย (Availability) ตัวชี้วัดที่ดี จะต้องสามารถนำไปใช้วัดหรือเก็บข้อมูลได้สะดวก สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตรวจ นับ วัดหรือสังเกตได้ง่าย

3.3.2 แปลความหมายง่าย (Interpretability) ตัวชี้วัดที่ดีควรให้การวัดที่มีจุดสูงสุด และต่ำสุด เข้าใจง่ายและสามารถสร้างเกณฑ์ตัดสินคุณภาพได้ง่าย

กระบวนการพัฒนาตัวชี้วัด

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2541 : 20-29) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาตัวชี้วัดว่ามีทั้งหมด 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาตัวชี้วัด

ผู้วิจัยต้องกำหนดล่วงหน้าว่าจะนำตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้นไปใช้ประโยชน์ในเรื่องใด โดยทั่วไปการพัฒนาตัวชี้วัดเพื่อประโยชน์การวางแผน กำหนดนโยบาย กำกับ และประเมินระบบการศึกษา รวมทั้งเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระบบการศึกษากับระบบอื่นๆ ในสังคม ตัวชี้วัดนี้พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ต่างกัน การกำหนดวัตถุประสงค์ต้องการพัฒนาตัวชี้วัดที่ชัดเจน ย่อมจะส่งผลให้ได้ตัวชี้วัดที่มีคุณภาพ เป็นประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การนิยามตัวชี้วัด

การนิยามตัวชี้วัดมีความสำคัญต่อการพัฒนาตัวชี้วัด เพราะนิยามตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้นนั้นจะเป็นตัวชี้แนววิธีการที่จะใช้ในขั้นตอนต่อไปของกระบวนการพัฒนาตัวชี้วัดเนื่องจากตัวชี้วัด หมายถึงองค์ประกอบที่ประกอบด้วยตัวแปรย่อย ๆ รวมกันเพื่อแสดงสารสนเทศของระบบ หรือคุณลักษณะที่ต้องการบ่งชี้ดังนั้นในขั้นตอนการนิยามตัวชี้วัดนอกจากจะเป็นการนิยามในลักษณะเดียวกันกับนิยามตัวแปรในการวิจัยแล้ว นักวิจัยต้องกำหนดด้วยว่า ตัวชี้วัดประกอบด้วยตัวแปรย่อยอะไร และจะรวมตัวแปรย่อยเป็นตัวชี้วัดได้อย่างไร และ Johnstone (1981 : 60-135) และนงลักษณ์ วิรัชชัย

(2541 : 23-27) ได้นิยามและอธิบายตัวชี้วัดทำได้ 3 วิธีคือ

1. การนิยามเชิงปฏิบัติ (Pragmatic Definition) เป็นนิยามที่ใช้ในกรณีที่มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรย่อยที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดไว้พร้อมแล้ว มีฐานข้อมูล หรือมีการสร้างตัวแปรย่อยๆ หลายตัวไว้แล้ว นักวิจัยเพียงแต่ใช้วิจารณ์ญาณคัดเลือกตัวแปรจากฐานข้อมูลที่มีอยู่และนำมาพัฒนาตัวชี้วัดการศึกษา โดยวิธีการรวมตัวแปรย่อยและกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรย่อย วิธีการกำหนดนิยามตัวชี้วัดทางการศึกษา วิธีนี้อาศัยการตัดสินใจและประสบการณ์ของนักวิจัยเท่านั้น ซึ่งอาจทำให้ได้นิยามที่ลำเอียงเพราะไม่มีการอ้างอิงทฤษฎีหรือตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่อย่างใด นิยามเชิงปฏิบัติจึงเป็นนิยามที่มีจุดอ่อนมากที่สุดเมื่อเทียบกับนิยามแบบอื่น และไม่ค่อยมีผู้นิยมใช้ ในกรณีจำเป็นต้องใช้นักวิจัยควรพิจารณาปรับปรุงจุดอ่อนโดยใช้การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหรือการใช้กรอบทฤษฎีประกอบกับวิจารณ์ญาณในการเลือกตัวแปรแต่ละตัว

2. การนิยามเชิงทฤษฎี (Theoretical Definition) เป็นนิยามที่นักวิจัยใช้ทฤษฎีรองรับสนับสนุนการตัดสินใจของนักวิจัยโดยตลอด และใช้วิจารณ์ญาณของนักวิจัยมากกว่าการนิยามแบบอื่น การนิยามตัวชี้วัดการศึกษาโดยการใช้นิยามเชิงทฤษฎีนั้น นักวิจัยอาจทำได้สองแบบ แบบแรกเป็นการใช้ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยเป็นพื้นฐานสนับสนุนทั้งหมด ตั้งแต่การกำหนดตัวแปรย่อย การกำหนดวิธีการรวมตัวแปรย่อย และการกำหนดน้ำหนักตัวแปรย่อย นั่นคือ นักวิจัยใช้โมเดลหรือรูปแบบในการพัฒนาตามที่มีผู้พัฒนาไว้แล้วทั้งหมด แบบที่สอง เป็นการใช้ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยเป็นพื้นฐานสนับสนุนในการคัดเลือกตัวแปรย่อยเท่านั้น ส่วนในขั้นตอนการกำหนดน้ำหนักตัวแปรย่อยแต่ละตัวนั้น นักวิจัยใช้ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญประกอบในการตัดสินใจ วิธีแบบนี้ใช้ในกรณีที่ยังไม่มีผู้ใดกำหนดสูตร หรือโมเดลตัวชี้วัดการศึกษาไว้ก่อน

3. การนิยามเชิงประจักษ์ (Empirical Definition) เป็นนิยามที่มีลักษณะใกล้เคียงกับนิยามเชิงทฤษฎี เพราะเป็นนิยามที่นักวิจัยกำหนดว่า ตัวชี้วัดประกอบด้วยตัวแปรย่อยอะไร แต่การกำหนดน้ำหนักของตัวแปรที่จะนำมารวมกันในการพัฒนาตัวชี้วัดไม่ได้อาศัยแนวคิดทฤษฎีโดยตรง แต่อาศัยการวิเคราะห์เชิงประจักษ์ การนิยามแบบนี้มีความเหมาะสม และเป็นที่ยอมรับกันอยู่จนทุกวันนี้ หลังจากนิยามตัวชี้วัด

ต่อมาต้องมีการกำหนดน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรย่อยจากข้อมูลเชิงประจักษ์โดยการวิจัย นักวิจัยต้องรวบรวมข้อมูลได้แก่ ตัวแปรย่อยทั้งหลายตามโมเดลที่พัฒนาขึ้น แล้วนำมาวิเคราะห์ให้ได้ค่าน้ำหนักตัวแปรย่อยที่จะใช้ในการสร้างตัวชี้วัดวิธีการวิเคราะห์ที่นิยมใช้กันมากที่สุดคือ การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) การวิเคราะห์องค์ประกอบตามหลักสถิติทำได้โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) จากนั้นผู้วิจัยจะได้โมเดลตัวแปร

ที่ศึกษา และสามารถตรวจสอบความตรงของโมเดล โดยพิจารณาจากความสอดคล้องระหว่างโมเดลตามทฤษฎีกับข้อมูลเมื่อพบว่าโมเดลมีความตรง จึงนำเสนอการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรย่อย

ขั้นตอนที่ 3 การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลในกระบวนการพัฒนาตัวชี้วัด คือ การดำเนินการวัดตัวแปรย่อย ได้แก่ การสร้างเครื่องมือสำหรับทดลองใช้และการปรับปรุงเครื่องมือ การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การออกภาคสนามเพื่อใช้เครื่องมือเก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 การสร้างตัวชี้วัด

ในขั้นตอนนี้ นักวิจัยสร้างสเกล (Scaling) ตัวชี้วัด โดยนำตัวแปรย่อยที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์รวมให้ได้เป็นตัวชี้วัด โดยวิธีการรวมตัวแปรย่อยและการกำหนดน้ำหนักตัวแปรย่อยตามที่ได้นิยามตัวชี้วัดไว้

ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบคุณภาพตัวชี้วัด

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้น ครอบคลุมถึงการตรวจสอบคุณภาพของตัวแปรย่อยและตัวชี้วัดด้วย โดยตรวจสอบทั้งเรื่องความเที่ยงตรง (Validity) ความเชื่อมั่น (Reliability) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความเป็นประโยชน์ (Utility) ความเหมาะสม (Appropriateness) และความเชื่อถือได้ (Credibility)

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2541: 28) ให้ตัวอย่างตัวชี้วัดทางการศึกษาที่มีคุณภาพจะมีคุณสมบัติที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. ตัวชี้วัดทางการศึกษามีความทันสมัย ทันเหตุการณ์เหมาะสมกับเวลาและสถานที่สารสนเทศที่ได้จากตัวชี้วัดทางการศึกษาต้องสามารถบอกถึงสถานะและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงหรือสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในอนาคตได้ทันเวลาให้ผู้บริหารสามารถดำเนินการแก้ปัญหาได้ทันทั่วทั้ง
2. ตัวชี้วัดการศึกษาควรตรงกับความต้องการหรือจุดมุ่งหมายของการใช้งาน ตัวชี้วัดการศึกษาที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายทางการศึกษาไม่ควรมีลักษณะเป็นแบบเดียวกับตัวชี้วัดการศึกษาที่สร้างขึ้นมาเพื่อบรรยายสภาพระบบการศึกษา แต่อาจมีตัวชี้วัดย่อยบางตัวเหมือนกันได้
3. ตัวชี้วัดการศึกษาควรมีคุณสมบัติตามคุณสมบัติของการวัด คือ มีความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น ความเป็นปรนัยและใช้ปฏิบัติจริง คุณสมบัติข้อนี้มีความสำคัญมากในการสร้างหรือพัฒนาตัวชี้วัดการศึกษาจึงต้องมีการตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดการศึกษาทุกครั้ง
4. ตัวชี้วัดการศึกษามีกฎเกณฑ์การวัด (Measurement Rules) ที่มีความเป็นกลางมีความเป็นทั่วไปและให้สารสนเทศเชิงปริมาณที่ใช้เปรียบเทียบกันได้ ไม่ว่าจะเป็นการเปรียบเทียบ ระหว่าง

จังหวัดระหว่างเขตในประเทศใดประเทศหนึ่งหรือมีการเปรียบเทียบระหว่างประเทศ

ขั้นตอนที่ 6 การนำเสนอรายงาน

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนหนึ่งในการพัฒนาตัวชี้วัดที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นการสื่อสารระหว่างนักวิจัยที่ผู้พัฒนากับผู้ใช้ตัวชี้วัดหลังจากที่ได้สร้างและตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัดแล้ว นักวิจัยต้องวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้ค่าตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับบริบท (Context) โดยอาจวิเคราะห์ตีความแยกตามระดับเขตการศึกษา จังหวัด อำเภอ โรงเรียน หรือแยกตามประเภทของบุคลากร หรืออาจวิเคราะห์ตีความในระดับมหภาค แล้วจึงรายงานค่าของตัวชี้วัดการศึกษาให้ผู้บริโภค ผู้บริหาร นักวางแผน นักวิจัย ตลอดจนนักการศึกษาทั่วไปได้ทราบ และใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดการศึกษาได้อย่างถูกต้องต่อไป

สมรรถนะ

ความหมายของสมรรถนะ

สุกัญญา ทองนาค (2556 : 26) คำว่า “สมรรถนะ” มีการใช้ในทุกวงการไม่ว่าจะเป็นวงการการศึกษาและไม่ใช่วงการศึกษาก็ตาม เช่น วงการทางธุรกิจ การบริหารองค์กรทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน เป็นต้น สมรรถนะเป็นคำที่มีผู้ให้คำนิยามไว้ต่าง ๆ กัน โดยทั่วไปกล่าวกันว่าไม่มีนิยามใดผิดหรือถูก แต่ขึ้นอยู่กับนำไปใช้ ซึ่งในพจนานุกรม The Concise Oxford Dictionary of Current English คำว่า competence และ competency (Crowther, 1995) แปลความได้ว่าเป็นความสามารถที่จะทำงาน มีความพอเพียงในการดำรงอยู่ ซึ่งมีคุณลักษณะเป็นทั้งคำนาม และคำกริยาที่สามารถแทนกันได้ ส่วนตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539) สมรรถนะหรือ competency มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่าความสามารถมีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย ทั้งสมรรถนะเป็นคุณลักษณะและคุณสมบัติที่มีอยู่ในตัวบุคคล สมรรถนะที่เป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมการทำงาน และสมรรถนะที่แสดงถึงระดับความสามารถที่เกี่ยวข้องกับผลการปฏิบัติงาน สรุปเป็นความหมายของสมรรถนะที่ครอบคลุมทั้งคุณลักษณะพฤติกรรมและระดับความสามารถในแต่ละความหมาย แสดงดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การนิยามความหมาย “สมรรถนะ” ตามทัศนะของนักวิชาการต่างประเทศ Boyatzis (1982. อ้างใน สี่มา สี่มานันท์. 2548) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะพื้นฐาน (Underlying Characteristic) ของบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจ (Motive) อุปนิสัย (Trait) ทักษะ (Skill) จินตภาพส่วนตน (Self-Image) หรือบทบาททางสังคม (Social Role) หรือองค์ความรู้ (Body of Knowledge) ซึ่งบุคคลจำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลงานสูงกว่า/เหนือกว่าเกณฑ์เป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยที่สมรรถนะนี้ เป็นคุณลักษณะที่มีส่วนช่วยให้บุคคลสามารถผลิตผลงานที่มีประสิทธิภาพ หรือผลงาน

ที่ดีเยี่ยมได้ หรือหากจะแปลความกลับก็คือ ถ้าคนทำงาน ไม่มีคุณลักษณะเหล่านั้นแล้วจะไม่สามารถผลิตผลงานที่มีประสิทธิภาพได้

McClelland (1993. อ้างถึงใน สุกัญญา รัศมีธรรม โชติ. 2548) กล่าวว่า สมรรถนะ (competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในปัจเจกบุคคลซึ่งสามารถผลักดันให้ปัจเจกบุคคลนั้นสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ โดยสมรรถนะ (competency) ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 5 ส่วน แต่ละส่วนมีความหมายขององค์ประกอบสมรรถนะทั้ง 5 ส่วน ประกอบด้วย

1. ทักษะ (skills) คือ สิ่งที่บุคคลกระทำได้ดี และฝึกปฏิบัติเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ เช่น ทักษะของหมอฟันในการอุดฟันโดยไม่ทำให้คนไข้รู้สึกเสียวเส้นประสาท หรือเจ็บ
2. ความรู้ (knowledge) คือ ความรู้เฉพาะด้านของบุคคล เช่น ความรู้ภาษาอังกฤษ ความรู้ด้านการบริหารต้นทุน เป็นต้น
- 3.ทัศนคติ ค่านิยม และความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น (self-concept) เช่น self-confidence คนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงจะเชื่อว่าตนเองสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ เป็นต้น
4. บุคลิกลักษณะประจำของแต่ละบุคคล (trait) เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลนั้น เช่น เขาเป็นคนที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ หรือเขามีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น
5. แรงจูงใจหรือแรงขับภายใน (motive) ซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่สิ่งที่เป้าหมายของเขา เช่น บุคคลที่มุ่งผลสำเร็จ (achievement orientation) มักชอบตั้งเป้าหมายที่ท้าทายและพยายามทำงานให้สำเร็จตามเป้าที่ตั้งไว้ ตลอดจนพยายามปรับปรุงวิธีการทำงานของตนเองตลอดเวลา

Woodruff(1991. อ้างถึงใน นิศารักษ์ เวชยานนท์. 2549: 35) กล่าวว่า สมรรถนะมีความหมายจำแนกได้สองนัยยะ นัยยะแรก สมรรถนะเป็นความสามารถของบุคคลที่จะปฏิบัติงานให้ได้มาตรฐานที่กำหนด และนัยยะที่สองเป็นชุดของพฤติกรรมของบุคคลที่ถูกนำมาใช้เพื่อให้สามารถทำงานได้บรรลุผลหรือนำไปสู่ผลงาน

Kirschner และคณะ (1997: 107) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง ความรู้และทักษะทั้งปวงที่ซึ่งบุคคลมีอยู่ในตน และสามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเพื่อบรรลุเป้าหมายแน่นอนอย่างหนึ่งในบริบท หรือสถานการณ์ที่หลากหลาย หรือสมรรถนะ หมายถึง ความสามารถ ที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจ และการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพในสถานการณ์เฉพาะอย่างหนึ่ง ซึ่งในการที่จะกระทำให้อ่างเหมาะสม และมีประสิทธิผลในสถานการณ์นั้น

ต้องใช้วิจารณญาณ ค่านิยม และความเชื่อมั่นในตนเองด้วย ดังนั้น สมรรถนะ (C) จึงเป็นฟังก์ชัน (function) ของความรู้

(K) ทักษะ (Sk) และสถานการณ์ (S) หรือสรุปเป็นสมการได้ว่า $C = f(K, Sk, S)$

Arnauld de Nadailac (2003) สมรรถนะนั้นเป็นสิ่งที่ต้องลงมือปฏิบัติ และทำให้เกิดขึ้น กล่าวคือ ความสามารถที่ใช้เพื่อให้เกิดการบรรลุผลและวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนที่ทำให้เกิดความรู้ (knowledge) การเรียนรู้ทักษะ (know-how) และเจตคติ/ลักษณะนิสัยหรือบุคลิกภาพต่าง ๆ (attitude) ที่ช่วยให้สามารถเผชิญ และแก้ไขสถานการณ์หรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้จริง

David D. Dubois, William J. Rothwell (2004) ได้เสนอไว้ว่า สมรรถนะเป็นคุณลักษณะที่ทุกคนมีและใช้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อผลักดันให้ผลการปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ได้แก่ ความรู้ ทักษะ บุคลิกภาพ แรงจูงใจทางสังคม ลักษณะนิสัยส่วนบุคคล ตลอดจนรูปแบบความคิดและวิธีการคิด ความรู้สึกและการกระทำ

2. แนวคิด “สมรรถนะ” ตามทัศนะของนักวิชาการประเทศไทยและต่างประเทศ

ศิริชัย กาญจนวาสี (2540. อ้างถึงใน เกื้อ กระแสโสม. 2547) ได้นิยาม "สมรรถนะ (competency)" ว่า เป็นลักษณะของกลุ่มความรู้ ทักษะ และบุคลิกภาพที่จำเป็นต่อความพึงพอใจและความสำเร็จของการปฏิบัติงาน หรือการดำรงตำแหน่ง

ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2547 : 7) กล่าวว่า สมรรถนะสามารถพิจารณาความหมายออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกมองว่า สมรรถนะเป็นบุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) ทัศนคติ (attitude) ความเชื่อ (belief) และอุปนิสัย (trait) และอีกกลุ่มหนึ่งมองว่าเป็น กลุ่มของความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) และคุณลักษณะของบุคคล (attributes) หรือเรียกกันว่า KSAs ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากพฤติกรรมในการทำงานที่แสดงออกมาของแต่ละบุคคลที่สามารถวัด และสังเกตเห็นได้

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์ (2547) กล่าวว่า สมรรถนะ (competency) เป็นตัวที่กำหนดรายละเอียดของพฤติกรรมที่แสดงออก เป็นการตอบคำถามว่า “ทำอย่างไรที่จะทำให้งานที่ได้รับมอบหมายประสบความสำเร็จ (how)” มากกว่าการตอบคำถามว่า “อะไรเป็นสิ่งที่หัวหน้างานคาดหวังหรือต้องการ (what)” ทั้งนี้การกำหนดความสามารถ หรือ competency นั้น จะแบ่งออกเป็น 3 มุมมอง ได้แก่ KSA ซึ่งมีความหมายที่แตกต่างกันไป กล่าวคือ

1. ความรู้ (knowledge) หมายถึง ข้อมูล หรือสิ่งที่ถูกสั่งสมมาจากการศึกษาทั้งในสถาบัน การศึกษาสถาบันฝึกอบรม/สัมมนา หรือการศึกษาด้วยตนเอง รวมถึงข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์กับผู้รู้ทั้งในสายวิชาชีพเดียวกัน และต่างสายวิชาชีพ

2. ทักษะ (skills) หมายถึง สิ่งที่จะต้องพัฒนา และฝึกฝนให้เกิดขึ้น โดยจะต้องใช้ระยะเวลา

เพื่อฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะนั้นขึ้นมา ทั้งนี้ทักษะจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านการบริหาร/จัดการงาน (management skills) หรือทักษะในการบริหารควบคุมงานซึ่งจะเกี่ยวข้องกับระบบความคิด และการจัดการในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะในการมีวิสัยทัศน์ทางกลยุทธ์ซึ่งทักษะดังกล่าวจะแสดงออกถึงการจัดระบบความคิดเพื่อมองไปที่เป้าหมายในอนาคตว่าอยากจะทำ หรือมีความต้องการอะไรในอนาคต และทักษะด้านเทคนิคเฉพาะงาน (technical skills) ซึ่งหมายถึง ทักษะที่จำเป็นในการทำงานตามสายงาน หรือกลุ่มงานที่แตกต่างกันไป เช่น งานจัดซื้อจะมีหน้าที่ความรับผิดชอบ และลักษณะงานที่แตกต่างไปจากงานผลิต ดังนั้นทักษะที่ต้องการของคนที่ทำงานด้านจัดซื้อได้นั้น จะต้องแตกต่างไปจากงานผลิตเช่นเดียวกัน

3. คุณลักษณะ (attributes) หมายถึง ความคิด ความรู้สึก เจตคติ ทศนคติ แรงจูงใจ ความต้องการส่วนบุคคล พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลนั้นจะเป็นสิ่งที่ติดตัวมา และไม่ค่อยจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาที่เปลี่ยนไป

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548, อ้างถึงใน ชุตินา หาญเผชิญ, 2550: 11) ได้กำหนดนิยามของสมรรถนะ (competency) ว่าหมายถึง ความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) และคุณลักษณะ (Attributes) ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานตำแหน่งงานหนึ่ง (job roles) เพื่อให้เกิดความสำเร็จ และงานมีความโดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ ในเชิงพฤติกรรม

รัตนภรณ์ ศรีพยัคฆ์ (2548) กล่าวว่า สมรรถนะ (competency) มีความหมายตามพจนานุกรมว่า ความสามารถ ซึ่งคำว่าสมรรถนะ ในภาษาอังกฤษมีคำที่มีความหมายคล้ายกันอยู่หลายคำ ได้แก่ capability, capacity, competence, ability, proficiency มีการให้นิยามคำศัพท์แต่ละตัวดังนี้

“Capacity” หมายถึง ความสามารถในด้านคุณภาพหรือทักษะในการทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดี

“Ability” หมายถึง ความสามารถในด้านคุณลักษณะที่ดีหรือทักษะด้านความรู้ และความสามารถที่ทำให้บุคคลทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดี

แสงสุรีย์ ทศนพูนชัย (2548) กล่าวว่า ความสามารถ หรือศักยภาพ หรือสมรรถนะเป็นคำที่เราคุ้นเคยมานานมีความหมายตรงกับภาษาอังกฤษว่า competency หมายถึงบุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทศนคติ ความเชื่อ และอุปนิสัยของแต่ละบุคคล สามารถวัดหรือสังเกตได้จากพฤติกรรมการทำงานที่แสดงออกมาให้เห็น ซึ่งอาจเกิดได้จากพรสวรรค์ที่มีติดตัวมาตั้งแต่เกิด หรือจากประสบการณ์การทำงาน หรือจากการศึกษาฝึกอบรม

วัฒนา พัฒนพงศ์ (2547 : 33) กล่าวว่า สมรรถนะ (Competency) หมายถึง ระดับของความสามารถในการปรับ และใช้กระบวนทัศน์ (Paradigm) ทศนคติ พฤติกรรม ความรู้ และทักษะเพื่อการปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดในการปฏิบัติหน้าที่ของ

บุคลากรในองค์กร บุคลากรทุกคนควรมีความสามารถพื้นฐานในหน้าที่ที่เหมือนกันครบถ้วนและเท่าเทียมกัน และควรพัฒนาตนเองให้มีความสามารถพิเศษที่แตกต่างกันออกไปนอกเหนือจากความสามารถของงานในหน้าที่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับศักยภาพ ระดับความสามารถทางอารมณ์ (Emotional quotient : EQ) และความสามารถทางสติปัญญา (Intelligence quotient: IQ)

นพรัตน์ โพธิ์ศรีทอง (2550 : 75) ที่เสนอไว้ว่า สมรรถนะ เป็นพฤติกรรมเชิงคุณลักษณะส่วนบุคคลและความสามารถทั้งหมดของบุคคลที่สะท้อนหรือปรากฏออกมาในรูปของการปฏิบัติงานรวมทั้งพฤติกรรมการทำงานในบทบาทและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี โดยสมรรถนะนี้มีพื้นฐานมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ คุณลักษณะส่วนบุคคล อันได้แก่ วิถีคิด อุปนิสัย และแรงจูงใจ โดยที่พฤติกรรมนั้นจะต้องแยกออกมาให้เห็นได้ บรรยาย วัดหรือประเมินได้ และรวมถึงสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลได้

สุกัญญา ทองนาค (2556 : 30) ตามทัศนะของนักวิชาการต่างประเทศ และผู้รู้ชาวไทย เช่น ที่ได้นำเสนอมาแล้ว จะเห็นได้ว่า สมรรถนะเป็นคำที่มีการให้นิยามแตกต่างกัน แต่โดยทั่วไปก็ไม่ได้ถือว่าคำนิยามใดถูกหรือคำนิยามใดผิด แต่ขึ้นอยู่กับบริบทของการนำไปใช้งาน สามารถสรุปความหมายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สรุปความหมาย “สมรรถนะ” ตามทัศนะของนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ผู้ให้นิยาม	ความหมาย	องค์ประกอบ
1.Boyatzis (1982)	คุณลักษณะพื้นฐาน (Underlying Characteristic) ของบุคคล ซึ่งบุคคลจำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลงานสูงกว่า/เหนือกว่าเกณฑ์ เป้าหมายที่กำหนดไว้	แรงจูงใจ (Motive) อุปนิสัย (Trait) ทักษะ(Skill) จินตภาพส่วนตน (Self-Image) หรือบทบาททางสังคม (Social Role) หรือองค์ความรู้ (Body of Knowledge)
2.McClelland (1993)	บุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในปัจเจกบุคคลซึ่งสามารถผลักดันให้ปัจเจกบุคคลนั้นสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ	ทักษะ (skills) ความรู้ (knowledge) ทักษะคิด ค่านิยม และความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น (self-concept) บุคลิกลักษณะประจำของแต่ละบุคคล (trait) แรงจูงใจหรือ

แรงขับเคลื่อนภายใน (motive)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ผู้ให้นิยาม	ความหมาย	องค์ประกอบ
3. Kirschner และคณะ (1997)	ความรู้และทักษะทั้งปวงที่ซึ่งบุคคลมีอยู่ในตนและสามารถนำมาใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และ ประสิทธิผลเพื่อบรรลุเป้าหมาย แน่นอนอย่างหนึ่งในบริบทหรือ สถานการณ์ที่หลากหลาย	ฟังก์ชัน (function) ของความรู้ (K) ทักษะ (Sk) และสถานการณ์ (S) หรือสรุปเป็นสมการได้ว่า $C = f(K, Sk, S)$
4. Arnauld de Nadaillac (2003)	ความสามารถที่ใช้เพื่อให้เกิดการ บรรลุผลและวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่ ช่วยให้สามารถเผชิญและแก้ไข สถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้จริง	ความรู้ (knowledge) การเรียนรู้ ทักษะ (know-how) และเจตคติ/ ลักษณะนิสัยหรือบุคลิกภาพต่างๆ (attitude)
5. David D. Dubois, William J. Rothwell (2004)	คุณลักษณะที่ทุกคนมีและใช้ได้ อย่างเหมาะสม เพื่อผลักดันให้ผล การปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมาย	ความรู้ ทักษะ บุคลิกภาพ แรงจูงใจ ทางสังคม ลักษณะนิสัยส่วนบุคคล ตลอดจนรูปแบบความคิดและ วิธีการคิด ความรู้สึกและการกระทำ
6. ศิริชัย กาญจนวาสี (2540)	เป็นลักษณะของกลุ่มความรู้ ทักษะ และบุคลิกภาพที่จำเป็นต่อความ พึงพอใจและความสำเร็จของการ ปฏิบัติงานหรือการดำรงตำแหน่ง	1. ความรู้ 2. ทักษะ 3. บุคลิกลักษณะ
7. ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2547)	เป็นบุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อน ให้เห็นถึงความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) ทศนคติ (attitude) ความเชื่อ (belief) และอุปนิสัย (trait) และเป็น กลุ่มของความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) และ คุณลักษณะของบุคคล (attributes)	ความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) ทัศนคติ (attitude) ความเชื่อ (belief) อุปนิสัย (trait) คุณลักษณะของ บุคคล (attributes)

หรือเรียกกันว่า KSAs ซึ่งสะท้อน
ให้เห็นจากพฤติกรรมในการทำงาน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ผู้ให้นิยาม	ความหมาย	องค์ประกอบ
	ที่แสดงออกมาของแต่ละบุคคล ที่สามารถวัดและสังเกตเห็นได้	
8. อากรณี ภูวิทย์พันธ์ (2547)	ตัวที่กำหนดรายละเอียดของ พฤติกรรมที่แสดงออก เป็นการ ตอบคำถามว่า “ทำอย่างไรที่จะทำ ในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายประสบ ผลสำเร็จ (how)” มากกว่าการตอบ คำถามว่า “อะไรเป็นสิ่งที่หัวหน้า งานคาดหวังหรือต้องการ (what)”	ความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) คุณลักษณะส่วนบุคคล (attributes)
9. แสงสุรีย์ ทัศนพูนชัย (2548)	บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้ เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ความ เชื่อ และอุปนิสัยของแต่ละบุคคล สามารถวัดหรือสังเกตได้จาก พฤติกรรมการทำงานที่แสดงออกมา ให้เห็นซึ่งอาจเกิดได้จากพรสวรรค์ ที่มีติดตัวมาตั้งแต่เกิด หรือจาก ประสบการณ์การทำงาน หรือจาก การศึกษาฝึกอบรม	ความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ความ เชื่อ และอุปนิสัยของแต่ละ บุคคล
10. วัฒนา พัฒนพงศ์ (2547)	ระดับของความสามารถในการปรับ และใช้กระบวนทัศน์ (Paradigm) ทัศนคติ พฤติกรรม ความรู้ และ ทักษะเพื่อการปฏิบัติงานให้เกิด คุณภาพ ประสิทธิภาพ และ ประสิทธิผลสูงสุดในการปฏิบัติ หน้าที่ของบุคลากรในองค์กร	ทัศนคติ พฤติกรรม ความรู้ และทักษะ ระดับความสามารถ ทางอารมณ์ (Emotional quotient : EQ) และ ความสามารถทางสติปัญญา (Intelligence quotient: IQ)

11. นพรัตน์ โพธิ์ศรีทอง (2550)	เป็นพฤติกรรมเชิงคุณลักษณะส่วนบุคคลและความสามารถ	ความรู้ ทักษะความสามารถ คุณลักษณะส่วนบุคคลอื่น

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ผู้ให้นิยาม	ความหมาย	องค์ประกอบ
	ทั้งหมดของบุคคลที่สะท้อนหรือปรากฏออกมาในรูปของการปฏิบัติงาน รวมทั้งพฤติกรรมการทำงานในบทบาทและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดผลลัพท์ที่ดี	ได้แก่ วิธีคิด อุปนิสัย และแรงจูงใจ โดยที่พฤติกรรมนั้นจะต้องแสดงออกมาให้เห็นได้ บรรยาย วัดหรือประเมินได้ และรวมถึงสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลได้

จากความหมายของคำว่า “สมรรถนะ” ตามที่กล่าวมาแล้วนั้น สามารถสรุปได้ว่า “สมรรถนะ” หมายถึง ความสามารถในการทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายให้ประสบความสำเร็จ โดยต้องอาศัยองค์ประกอบดังนี้ ความรู้ (Knowledge) ทักษะความสามารถ (Skill) และคุณลักษณะ (Attribute) ซึ่งประกอบด้วย ค่านิยม แรงจูงใจ ทักษะคิด คุณธรรมจริยธรรม และการประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณในวิชาชีพ ซึ่งในสมรรถนะดังกล่าวนี้มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับแนวทางการผลิตนักศึกษาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ของแต่ละสถาบันผลิตครูที่มุ่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนให้นักศึกษา ได้เกิดสมรรถนะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพครู 7 ประการ ดังนี้ ทักษะการจัดการเรียนรู้ ทักษะทางภาษา และการสื่อสาร ทักษะกระบวนการคิด ทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ คุณธรรมและจริยธรรม การใฝ่รู้ใฝ่เรียน และการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม

3. สมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย สำหรับสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย ขอนำเสนอเป็น 3 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านความรู้ความสามารถ หมายถึง เป็นความสามารถของครูที่จะใช้ความรู้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้เต็มตามศักยภาพ และมีประสิทธิภาพ

3.2 ด้านทักษะประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง ครูมีทักษะที่จำเป็นที่จะช่วยสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นด้วยวิद्यูญาณ

ความเป็นครูด้วยกระบวนการที่ถูกต้องเหมาะสมกับวิชาชีพ

3.3 ด้านการปฏิบัติตน หมายถึง ลักษณะอันเป็นเฉพาะของครูซึ่งแสดงออกด้วยท่าทาง ความรู้สึกนึกคิด ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ตลอดจนกริยามารยาทและลักษณะนิสัยตามกรอบแห่งคุณงามความดีที่ครูใช้เป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิต ซึ่งประกอบด้วย บทบาทในกรอบความรู้ กรอบความประพฤติและกรอบคุณธรรม ตลอดจนพฤติกรรมที่ครูแสดงออกตามบทบาทหน้าที่อย่างเหมาะสมกับสถานภาพ

ตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ครู โรงเรียนสอนคนตาบอดจะเป็นตัวชี้บ่งที่กำหนดว่า พฤติกรรมการสอนของครูควรเป็นอย่างไร แล้วกำหนดให้มีการฝึกและประเมินผลไปสู่สมรรถนะที่กำหนดตามเกณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ ฮอลล์และโจนส์ (Hall and Jones , 1976 : 64) กล่าวว่าสมรรถนะของครูที่กำหนดขึ้นนั้นควรจะครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ

1. สมรรถนะด้านความรู้ ความคิด (Cognitive competencies) เป็นความเข้าใจที่มีอยู่พร้อมที่จะแสดงออกได้ โดยไม่ต้องมีการปฏิบัติ เช่น ทฤษฎีเกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนรู้ ทฤษฎีพัฒนาการของผู้เรียน หลักการสอน ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร หรือการวิเคราะห์หลักสูตร เป็นต้น
2. สมรรถนะด้านเจตคติ หรือด้านคุณลักษณะ (Affective competencies) เป็นสมรรถนะเกี่ยวข้องกับค่านิยม เจตคติ ความรักความเมตตา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเสียสละ ความสนใจ ความเชื่อ ความซาบซึ้ง คุณธรรมจริยธรรม การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ เป็นต้น ซึ่งยากที่จะกำหนดออกมาให้ชัดเจน แต่ก็อาจกำหนดออกมาในลักษณะที่สัมพันธ์กับสิ่งอื่น ๆ
3. สมรรถนะด้านการปฏิบัติ/ทักษะความสามารถ (Performance competencies) เป็นสมรรถนะที่ครูแสดงออกมา และสามารถวัดและประเมินได้ค่อนข้างชัดเจน ซึ่งสมรรถนะด้านนี้จะรวมถึงทักษะเฉพาะต่าง ๆ ของครูในแต่ละแขนงวิชาด้วย เช่น ครูพลศึกษา ครูแนะแนว ครูที่มีทักษะในการอ่านเขียนอักษรเบรลล์ครูที่สามารถใช้ลูกคิดในการคิดคำนวณ ครูที่เชี่ยวชาญในการสอนทักษะการทำควมคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว ครูเสริมวิชาการ ในโรงเรียนเรียนร่วม หรือครูเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นได้ เป็นต้น

สำหรับ โรงเรียนสอนคนตาบอดแต่ละแห่งกำหนดตัวชี้วัดที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับครู ครอบคลุมสมรรถนะทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1. สมรรถนะด้านความรู้ คือ ความสามารถของครู ทางด้านความรู้ในเนื้อหาวิชาที่จะนำไปใช้ในการสอน โดยตรง ความรู้ในวิชาชีพครูที่จะใช้เป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียน

การสอน และความรอบรู้อื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสอนคนตาบอด

2. สมรรถนะด้านประสบการณ์วิชาชีพ คือ ความสามารถของครู ในการนำความรู้ไปปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูทั้งทางด้านงานสอน งานกิจการนักเรียน งานแนะแนว งานธุรการ งานพัฒนาตนเอง และงานพัฒนาสังคม

3. สมรรถนะด้านการปฏิบัติตน คือ ความสามารถของครูในการพัฒนาตนให้ตั้งมั่น อยู่ในคุณธรรม จริยธรรม มีความรักศรัทธาในอาชีพครู มีความตระหนักในคุณค่าของการดำรง รักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติ และให้มีจิตสำนึกในการพัฒนาสังคมหรือชุมชน

ประเภทของสมรรถนะ

สมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำกลุ่มงาน

สมรรถนะหลัก คือ คุณลักษณะร่วมของข้าราชการพลเรือนไทยทั้งระบบ เพื่อหล่อหลอม ค่านิยมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ร่วมกันประกอบด้วยสมรรถนะ 5 สมรรถนะ คือ

1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Achievement motivation)
2. การบริการที่ดี (Service Mind)
3. การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ (Expertise)
4. จริยธรรม (Integrity)
5. ความร่วมแรงร่วมใจ (Teamwork)

สมรรถนะประจำกลุ่มงาน

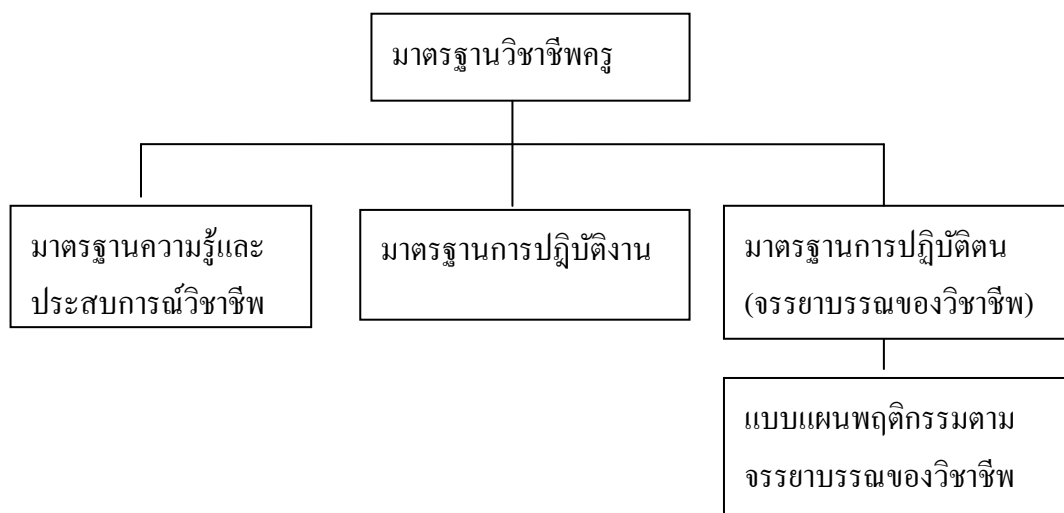
สมรรถนะประจำกลุ่มงาน คือ สมรรถนะที่กำหนดเฉพาะสำหรับกลุ่มงาน เพื่อสนับสนุน ให้ข้าราชการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมแก่หน้าที่ และส่งเสริมให้ปฏิบัติการกิจในหน้าที่ให้ได้ดียิ่งขึ้น โดยโมเดลสมรรถนะกำหนดให้แต่ละกลุ่มงานมีสมรรถนะประจำกลุ่มงานละ 3 สมรรถนะ (ยกเว้นกลุ่มงานนักบริหารระดับสูงมี 5 สมรรถนะ) สมรรถนะประจำกลุ่มงาน มีทั้งหมด 20 สมรรถนะด้วยกัน คือ

1. การคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking)
2. การมองภาพองค์รวม (Conceptual Thinking)
3. การพัฒนาศักยภาพคน (Caring & Developing Others)
4. การสั่งการตามอำนาจหน้าที่ (Holding People Accountable)
5. การสืบเสาะหาข้อมูล (Information Seeking)
6. ความเข้าใจข้อแตกต่างทางวัฒนธรรม (Cultural Sensitivity)
7. ความเข้าใจผู้อื่น (Interpersonal Understanding)

8. ความเข้าใจองค์กรและระบบราชการ (Organizational Awareness)
9. การดำเนินการเชิงรุก (Proactiveness)
10. ความถูกต้องของงาน (Concern for Order)
11. ความมั่นใจในตนเอง (Self Confidence)
12. ความยืดหยุ่นผ่อนปรน (Flexibility)
13. ศิลปะการสื่อสารจูงใจ (Communication & Influencing)
14. สภาวะผู้นำ (Leadership)
15. สุนทรียภาพทางศิลปะ (Aesthetic Quality)
16. วิสัยทัศน์ (Visioning)
17. การวางกลยุทธ์ภาครัฐ (Strategic Orientation)
18. ศักยภาพเพื่อนำการปรับเปลี่ยน (Change Leadership)
19. การควบคุมตนเอง (Self-Control)
20. การให้อำนาจแก่ผู้อื่น (Empowering Others)

มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556

มาตรฐานวิชาชีพครู ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน คือ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน (จรรยาบรรณของวิชาชีพ) โดยจรรยาบรรณของวิชาชีพได้มีการกำหนดแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ เพื่อประมวลพฤติกรรมที่เป็นตัวอย่างของการประพฤติปฏิบัติ ประกอบด้วย พฤติกรรมที่พึงประสงค์ และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

แผนภูมิที่ 1 จรรยาบรรณของวิชาชีพ

ตารางที่ 2 มาตรฐานความรู้ และมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ

มาตรฐานความรู้	มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ
มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือเทียบเท่า หรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง โดยมีความรู้ ดังต่อไปนี้ 1. ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู 2. การพัฒนาหลักสูตร 3. การจัดการเรียนรู้ 4. จิตวิทยาสำหรับครู 5. การวัดและประเมินผลการศึกษา 6. การบริหารจัดการในห้องเรียน 7. การวิจัยทางการศึกษา 8. นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา 9. ความเป็นครู	ผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด ดังต่อไปนี้ 1. การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน 2. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

ตารางที่ 3 สาระความรู้ และสมรรถนะด้านมาตรฐานความรู้

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้	สมรรถนะ
1. ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู	1. ภาษาไทยสำหรับครู 2. ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆสำหรับครู 3. เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับครู	1. สามารถใช้ทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนภาษาไทย เพื่อการสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง 2. สามารถใช้ทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพื่อการสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง

3. สามารถใช้คอมพิวเตอร์ขั้น
พื้นฐาน

ตารางที่ 3 (ต่อ)

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้	สมรรถนะ
2. การพัฒนา หลักสูตร	1. ปรัชญา แนวคิดทฤษฎีการศึกษา 2. ประวัติความเป็นมาและระบบการจัดการศึกษาไทย 3. วิสัยทัศน์และแผนพัฒนาการศึกษาไทย 4. ทฤษฎีหลักสูตร 5. การพัฒนาหลักสูตร 6. มาตรฐานและมาตรฐานช่วงชั้นของหลักสูตร 7. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 8. ปัญหาและแนวโน้มในการพัฒนาหลักสูตร	1. สามารถวิเคราะห์หลักสูตร 2. สามารถปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรได้อย่างหลากหลาย 3. สามารถประเมินหลักสูตรได้ทั้งก่อนและหลังการใช้หลักสูตร 4. สามารถจัดทำหลักสูตร
3. การจัดการ เรียนรู้	1. ทฤษฎีการเรียนรู้และการสอน 2. รูปแบบการเรียนรู้และการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 3. การออกแบบและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 4. การบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ 5. การบูรณาการการเรียนรู้แบบเรียนรวม 6. เทคนิคและวิทยาการจัดการเรียนรู้ 7. การใช้และการผลิตสื่อและการพัฒนานวัตกรรมในการเรียนรู้ 8. การจัดการเรียนรู้แบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 9. การประเมินผลการเรียนรู้	1. สามารถนำประมวลรายวิชามาจัดทำแผนการเรียนรู้รายภาค และตลอดภาค 2. สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 3. สามารถเลือกใช้ พัฒนา และสร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน 4. สามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและจำแนกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการประเมินผล

ตารางที่ 3 (ต่อ)

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้	สมรรถนะ
4. จิตวิทยาสำหรับครู	1. จิตวิทยาพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการมนุษย์ 2. จิตวิทยาการศึกษา 3. จิตวิทยาการแนะแนวและให้คำปรึกษา	1. เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน 2. สามารถช่วยเหลือผู้เรียนให้เรียนรู้และพัฒนาได้ตามศักยภาพของตน 3. สามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 4. สามารถส่งเสริมความถนัดและความสนใจของผู้เรียน
5. การวัดและประเมินผลการศึกษา	1. หลักการและเทคนิคการวัดและประเมินผลทางการศึกษา 2. การสร้างและการใช้เครื่องมือวัดผล และประเมินผลการศึกษา 3. การประเมินตามสภาพจริง 4. การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน 5. การประเมินภาคปฏิบัติ 6. การประเมินผลแบบย่อยและแบบรวม	1. สามารถวัดและประเมินผลได้ตามสภาพความเป็นจริง 2. สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และหลักสูตร
6. การบริหารจัดการในห้องเรียน	1. ทฤษฎีและหลักการบริหารจัดการ 2. ภาวะผู้นำทางการศึกษา 3. การคิดอย่างเป็นระบบ 4. การเรียนรู้วัฒนธรรมองค์กร 5. มนุษยสัมพันธ์ในองค์กร 6. การติดต่อสื่อสารในองค์กร 7. การบริหารจัดการชั้นเรียน 8. การประกันคุณภาพการศึกษา 9. การทำงานเป็นทีม 10. การจัดทำโครงการทางวิชาการ	1. มีภาวะผู้นำ 2. สามารถบริหารจัดการในชั้นเรียน 3. สามารถสื่อสารได้อย่างมีคุณภาพ 4. สามารถในการประสานประโยชน์ 5. สามารถนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้	สมรรถนะ
	11. การจัดโครงการฝึกอบรม	
	12. การจัดโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนา	
	13. การจัดระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการ	
	14. การศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน	
7. การวิจัยทางการศึกษา	1. ทฤษฎีการวิจัย 2. รูปแบบการวิจัย 3. การออกแบบการวิจัย 4. กระบวนการวิจัย 5. สถิติเพื่อการวิจัย 6. การวิจัยในชั้นเรียน 7. การฝึกปฏิบัติการวิจัย 8. การนำเสนอผลงานวิจัย 9. การค้นคว้า ศึกษางานวิจัย ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ 10. การใช้กระบวนการวิจัยในการแก้ปัญหา 11. การเสนอโครงการเพื่อทำวิจัย	1. สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน 2. สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน
8. นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	1. แนวคิดทฤษฎี เทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษาที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ 2. เทคโนโลยีและสารสนเทศ 3. การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีและสารสนเทศ	1. สามารถเลือกใช้ ออกแบบ สร้าง และปรับปรุงนวัตกรรมเพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ที่ดี 2. สามารถพัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี 3. สามารถแสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่

ตารางที่ 3 (ต่อ)

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้	สมรรถนะ
	4. แหล่งการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้	หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน
	5. การออกแบบ การสร้าง การนำไปใช้การประเมินและการปรับปรุงนวัตกรรม	
9. ความเป็นครู	1. ความสำคัญของวิชาชีพครู บทบาท หน้าที่ ภาระงานของครู	1. รัก เมตตา และปรารถนาดีต่อผู้เรียน
	2. พัฒนาการของวิชาชีพครู	2. อดทนและรับผิดชอบ
	3. คุณลักษณะของครูที่ดี	3. เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และ เป็นผู้นำทางวิชาการ
	4. การสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู	4. มีวิสัยทัศน์
	5. การเสริมสร้างศักยภาพและสมรรถภาพความเป็นครู	5. ศรัทธาในวิชาชีพครู
	6. การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และ การเป็นผู้นำทางวิชาการ	6. ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู
	7. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู	
	8. จรรยาบรรณของวิชาชีพครู	
	9. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา	

ตารางที่ 4 สาระความรู้ และสมรรถนะด้านประสบการณ์วิชาชีพ

มาตรฐาน ประสบการณ์ วิชาชีพครู	สาระความรู้	สมรรถนะ
1. การฝึกปฏิบัติ วิชาชีพระหว่าง เรียน	1. การบูรณาการความรู้ทั้งหมดมาใช้ ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพใน สถานศึกษา 2. ฝึกปฏิบัติการวางแผนการศึกษา ผู้เรียน โดยการสังเกต สัมภาษณ์ รวบรวมข้อมูล และนำเสนอผล การศึกษา 3. มีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการ พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร รวมทั้งการนำหลักสูตรไปใช้ 4. ฝึกการจัดทำแผนการเรียนรู้ ร่วมกับสถานศึกษา 5. ฝึกปฏิบัติการดำเนินการจัด กิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ โดยเข้าไป มีส่วนร่วมในสถานศึกษา 6. การจัดทำโครงการทางวิชาการ	1. สามารถศึกษาและแยกแยะผู้เรียน ได้ตามความแตกต่างของผู้เรียน 2. สามารถจัดทำแผนการเรียนรู้ 3. สามารถฝึกปฏิบัติการสอน ตั้งแต่ การจัดทำแผนการสอน ปฏิบัติการ สอนประเมินผลและปรับปรุง 4. สามารถจัดทำโครงการทาง วิชาการ
2. การปฏิบัติการ สอนใน สถานศึกษาใน สาขาวิชาเฉพาะ	1. การบูรณาการความรู้ทั้งหมดมาใช้ ในการปฏิบัติการสอนใน สถานศึกษา 2. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 3. การจัดกระบวนการเรียนรู้ 4. การเลือกใช้ การผลิตสื่อและ นวัตกรรมที่สอดคล้องกับการจัดการ เรียนรู้	1. สามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชา เฉพาะ 2. สามารถประเมิน ปรับปรุง และ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม กับศักยภาพของผู้เรียน 3. สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อ พัฒนาผู้เรียน

ตารางที่ 4 (ต่อ)

มาตรฐาน ประสบการณ์ วิชาชีพครู	สาระความรู้	สมรรถนะ
	5. การใช้เทคนิคและยุทธวิธีในการจัดการเรียนรู้ 6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 7. การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน 8. การนำผลการประเมินมาพัฒนา การจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 9. การบันทึกและรายงานผลการจัดการเรียนรู้ 10. การสัมมนาทางการศึกษา	4. สามารถจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่องค์กรหรือหน่วยงาน หรือสมาคมจัดขึ้น เช่น การประชุม การอบรม การสัมมนา และการประชุมปฏิบัติการ เป็นต้น ทั้งนี้ต้องมีผลงานหรือรายงานที่ปรากฏชัดเจน

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การเลือกอย่างชาญฉลาด ด้วยความรัก และหวังดีต่อผู้เรียน ดังนั้น ในการเลือกกิจกรรมการเรียน การสอนและกิจกรรมอื่น ๆ ครูต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นหลัก

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ หมายถึง การใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถของครูที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ให้มากที่สุด ตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ โดยวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหาความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้ได้ผลดีกว่าเดิม รวมทั้งส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน อย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึง การเลือกใช้ ปรับปรุง หรือสร้างแผนการสอน บันทึกการสอน หรือเตรียมการสอนในลักษณะอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ หมายถึง การประดิษฐ์ คิดค้น ผลิต เลือกลง ปรับปรุงเครื่องมืออุปกรณ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ เทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ ตามสภาพความแตกต่างของบุคคลด้วยการปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเองก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติตนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ หมายถึง การรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนที่เกิดจากการปฏิบัติการเรียนการสอนให้ครอบคลุมสาเหตุ ปัจจัย และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง โดยครุณาเสนอรายงานการปฏิบัติในรายละเอียด ดังนี้

1. ปัญหาความต้องการของผู้เรียนที่ต้องได้รับการพัฒนา และเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน
2. เทคนิค วิธีการ หรือนวัตกรรมการเรียนการสอนที่นำมาใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และขั้นตอนวิธีการใช้เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรมนั้น ๆ
3. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีการที่กำหนด ที่เกิดกับผู้เรียน
4. ข้อเสนอแนะแนวทางใหม่ๆ ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน หมายถึง การแสดงออกการประพฤติและปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยา วาจา และจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่างสม่ำเสมอ ที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธา และถือเป็นแบบอย่าง

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และร่วมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถ ของบุคคลอื่นในชุมชน และร่วมมือปฏิบัติงานเพื่อพัฒนางานของสถานศึกษา ให้ชุมชนและสถานศึกษามีการยอมรับซึ่งกันและกัน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การค้นหา สังเกต จดจำ และรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะสารสนเทศเกี่ยวกับ วิชาชีพครู สามารถวิเคราะห์ วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหา พัฒนา ตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ หมายถึง การสร้าง กิจกรรมการเรียนรู้ โดยการนำเอาปัญหาหรือความจำเป็นในการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียน และการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ในโรงเรียนมากำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาของผู้เรียนที่ถาวร เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของครูอีกแบบหนึ่งที่จะนำเอาวิกฤติต่าง ๆ มาเป็น โอกาส ในการพัฒนา ครูจำเป็นต้องมองมุมต่าง ๆ ของปัญหาแล้วผันมุมมองของปัญหาไปในทางการ พัฒนา กำหนดเป็นกิจกรรมในการพัฒนาของผู้เรียน ครูจึงต้องเป็นผู้มองมุมบวกในสถานการณ์ ต่างๆ ได้ กล่าวที่จะเผชิญกับปัญหาต่างๆ มีสติในการแก้ปัญหา มิได้ตอบสนองปัญหาต่าง ๆ ด้วย อารมณ์หรือแง่มุมแบบตรงตัว ครูสามารถมองหักมุมในทุกๆ โอกาส มองเห็นแนวทางที่น่าสู่ผล ก้าวหน้าของผู้เรียน

จรรยาบรรณต่อตนเอง

ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ

จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

1. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า
2. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ
3. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ
4. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ
5. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่ เรียกหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

จรรยาบรรณต่อสังคม

ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จรรยาบรรณต่อตนเอง

ครูต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ โดยต้องประพฤติและละเว้นการประพฤติตามแบบแผนพฤติกรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 5 จรรยาบรรณต่อตนเอง

พฤติกรรมที่พึงประสงค์	พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
1. ประพฤติตนเหมาะสมกับสถานภาพและเป็นแบบอย่างที่ดี	1. เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือเสพสิ่งเสพติด จนขาดสติหรือแสดงกิริยาไม่สุภาพเป็นที่น่ารังเกียจในสังคม
2. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตตามประเพณีและวัฒนธรรมไทย	2. ประพฤติผิดทางชู้สาวหรือมีพฤติกรรมล่วงละเมิดทางเพศ
3. ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จอย่างมีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด	3. ขาดความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้น ความเอาใจใส่ จนเกิดความเสียหายในการปฏิบัติงานตามหน้าที่
4. ศึกษา หาความรู้ วางแผนพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และสะสมผลงานอย่างสม่ำเสมอ	4. ไม่รับรู้หรือไม่แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนรู้ และการปฏิบัติหน้าที่
5. ค้นคว้า แสวงหา และนำเทคนิคด้านวิชาชีพที่พัฒนาและก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับมาใช้ แก่ศิษย์และผู้รับบริการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์	5. ขัดขวางการพัฒนาองค์การจนเกิดผลเสียหาย

จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

ครูต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ โดยต้องประพฤติและละเว้นการประพฤติตามแบบแผนพฤติกรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 6 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

พฤติกรรมที่พึงประสงค์	พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
1. แสดงความชื่นชมและศรัทธาในคุณค่าของวิชาชีพ	1. ไม่แสดงความภาคภูมิใจในการประกอบวิชาชีพ
2. รักษาชื่อเสียงและปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ	2. ดุหมั่น เหยียดหยาม ให้ร้ายผู้ร่วมประกอบวิชาชีพศาสตร์ในวิชาชีพ หรือองค์กรวิชาชีพ
3. ยกย่องและเชิดชูเกียรติผู้มีผลงานในวิชาชีพ ให้สาธารณชนรับรู้	3. ประกอบการงานอื่นที่ไม่เหมาะสมกับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา
4. อุทิศตนเพื่อความก้าวหน้าของวิชาชีพ	4. ไม่ซื่อสัตย์สุจริต ไม่รับผิดชอบ หรือไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือแบบแผนของทางราชการจนก่อให้เกิดความเสียหาย
5. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริตตามกฎหมาย ระเบียบ และแบบแผนของทางราชการ	5. คัดลอกหรือนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน
6. เลือกใช้หลักวิชาที่ถูกต้อง สร้างสรรค์เทคนิค วิธีการใหม่ๆ เพื่อพัฒนาวิชาชีพ	6. ใช้หลักวิชาการที่ไม่ถูกต้องในการปฏิบัติวิชาชีพส่งผลให้ศิษย์หรือผู้รับบริการเกิดความเสียหาย
7. ใช้องค์ความรู้หลากหลายในการปฏิบัติองค์การ	7. ใช้ความรู้ทางวิชาการ วิชาชีพ หรืออาศัยองค์กรวิชาชีพแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ
8. เข้าร่วมกิจกรรมของวิชาชีพหรือองค์กรวิชาชีพอย่างสร้างสรรค์	

จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

1. ครูต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า
2. ครูต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ
3. ครูต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ
4. ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ
5. ครูต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์ จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ โดยต้องประพฤติและละเว้นการประพฤติ ตามแบบแผนพฤติกรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 7 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

พฤติกรรมที่พึงประสงค์	พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
1. ให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือศิษย์และผู้รับบริการด้วยความเมตตากรุณาอย่างเต็มกำลังความสามารถและเสมอภาค	1. ลงโทษศิษย์อย่างไม่เหมาะสม
2. สนับสนุนการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิผู้เรียนเยาวชน และผู้ด้อยโอกาส	2. ไม่ใส่ใจหรือไม่รับรู้ปัญหาของศิษย์หรือผู้รับบริการจนเกิดผลเสียหายต่อศิษย์หรือผู้รับบริการ
3. ตั้งใจ เสียสละ และอุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ศิษย์และผู้รับบริการได้รับการพัฒนาตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคล	3. ดุหมั่นเหยียดหยามศิษย์หรือผู้รับบริการ
4. ส่งเสริมให้ศิษย์และผู้รับบริการสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากสื่อ อุปกรณ์ และ แหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย	4. เปิดเผยความลับของศิษย์หรือผู้รับบริการ เป็นผลให้ได้รับความอับอายหรือเสื่อมเสียชื่อเสียง
5. ให้ศิษย์และผู้รับบริการ มีส่วนร่วมวางแผนการเรียนรู้ และเลือกวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสม กับตนเอง	5. จูงใจ โน้มน้าว ยุยงส่งเสริมให้ศิษย์หรือผู้รับบริการปฏิบัติขัดต่อศีลธรรมหรือกฎระเบียบ
	6. ชักชวนใช้จ้างวานศิษย์หรือผู้รับบริการให้จัดซื้อ จัดหาสิ่งเสพติดหรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข

ตารางที่ 7 (ต่อ)

พฤติกรรมที่พึงประสงค์	พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
6. เสริมสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ศิษย์และ ผู้รับบริการด้วยการรับฟังความคิดเห็น ยกย่อง ชมเชย และให้กำลังใจอย่าง กัลยาณมิตร	7. เรียกร้องผลตอบแทนจากศิษย์หรือผู้รับ บริการในงานตามหน้าที่ที่ต้องให้บริการ

จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม
สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ โดยพึงประพฤติและละเว้นการประพฤติตามแบบแผนพฤติกรรม
ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 8 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

พฤติกรรมที่พึงประสงค์	พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
1. เสียสละ เอื้ออาทร และให้ความช่วยเหลือ ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	1. ปิดบังข้อมูลข่าวสารในการปฏิบัติงาน จนทำ ให้เกิดความเสียหายต่องานหรือผู้ร่วม ประกอบวิชาชีพ
2. มีความรัก ความสามัคคี และร่วมใจกันสนึก กำลังในการพัฒนาการศึกษา	2. ปฏิเสธความรับผิดชอบ โดยตำหนิ ให้อภัย ผู้อื่นในความบกพร่องที่เกิดขึ้น 3. สร้างกลุ่มอิทธิพลภายในองค์กรหรือ กลั่นแกล้ง ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพให้เกิด ความเสียหาย 4. เจตนาให้ข้อมูลเท็จทำให้เกิดความเข้าใจผิด หรือเกิดความเสียหายต่อผู้ร่วมประกอบ วิชาชีพ 5. วิพากษ์ วิจารณ์ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพใน เรื่องที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือแตก ความสามัคคี

จรรยาบรรณต่อสังคม

ครูพึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยพึงประพฤติและละเว้นการประพฤติตามแบบแผนพฤติกรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 9 จรรยาบรรณต่อสังคม

พฤติกรรมที่พึงประสงค์	พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
1. ยึดมั่น สนับสนุน และส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	1. ไม่ให้ความร่วมมือหรือสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนที่จัดเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษา ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม
2. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรมมาเป็นปัจจัยในการจัดการศึกษาให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	2. ไม่แสดงความเป็นผู้นำในการอนุรักษ์หรือพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาหรือสิ่งแวดล้อม
3. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ศิษย์เกิดการเรียนรู้ และสามารถดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	3. ไม่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการอนุรักษ์หรือพัฒนาสิ่งแวดล้อม
4. เป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพัฒนาเศรษฐกิจ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรม	4. ปฏิบัติตนเป็นปฏิปักษ์ต่อวัฒนธรรมอันดีงามของชุมชนหรือสังคม

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า มาตรฐานวิชาชีพครูเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้ประกอบวิชาชีพครู ซึ่งจะต้องประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลดีต่อผู้รับบริการซึ่งได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อนครู และชุมชนที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม อันถือเป็นเป้าหมายหลักของการประกอบวิชาชีพครู ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพครูจะต้องศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ให้สามารถนำไปใช้ในการประกอบวิชาชีพให้สมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง และได้รับการยอมรับจากสังคม

การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย ผู้วิจัยได้ยึดมาตรฐานวิชาชีพครูของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา พ.ศ. 2556 เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ นำไปเก็บข้อมูลผู้บริหาร ครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ใน โรงเรียนสอนคนตาบอด เพื่อนำมา

วิเคราะห์องค์ประกอบกำหนดเป็นตัวชี้วัดสมรรถนะครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดในลำดับต่อไป

ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

นางอรรอร่า ศรีบัวพันธุ์ (ผู้มีมาตรฐานการใช้อักษรเบรลล์ในประเทศไทย : 5-7) ก่อนปี พ.ศ. 2482 คนตาบอดไทยไม่จำกัด เพศ ศาสนา หรือเหล่ากำเนิดใด ไม่ว่าจะอยู่ในวัยผู้เรียน วัยรุ่น เยาวชน หรือผู้สูงอายุ ต่างมีชีวิตรอยู่ในสภาพโลกมืดแม้แต่แสงสว่างรำไรก็เอื้อมไม่ถึง แต่แล้วเหมือนปาฏิหาริย์ พระเจ้าได้ส่งสตรีตาบอดชาวอเมริกันมาเมืองไทย เพื่อก่อตั้งโรงเรียนสอนคนตาบอดขึ้น ในกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2482 อาจารย์เจนนิเฟอร์คอลลฟิลด์ บรมครูของคนตาบอดไทย ถึงแม้ว่านัยน์ตาทั้ง 2 ข้างของท่านมองไม่เห็นแสงสว่างของโลก แต่ท่านมี 10 นิ้ว ซึ่งมีพลังใช้แทนดวงตาที่เสียไปทั้งคู่ได้ ท่านเป็นผู้ทำลายโลกมืดของคนตาบอดไทยด้วยการนำวิธีอ่าน เขียน อักษรเบรลล์ คนตาบอดไทยสามารถอ่านออกเขียนได้ด้วยการสัมผัสบนตัวอักษรนูน โลกมืดแห่งจิตใจและสติปัญญาของพวกเขาเหล่านั้น บัดนี้ได้กลายเป็นแสงแห่งความสว่างของการเรียนรู้ ขึ้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2543 : 32) ได้ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ในโรงเรียนเอกชน การกุศล สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) มีหน้าที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาของเอกชนรวมทั้งกำกับดูแลโรงเรียนเอกชนประเภทต่างๆ ให้ได้มาตรฐาน บทบาทของ สช. ต่างกับหน่วยงานอื่น ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ คือ สช. ไม่ได้จัดการศึกษาเอง โรงเรียนการศึกษาพิเศษ สังกัด สช. เป็นโรงเรียนเอกชนประเภทการกุศล สช. ให้ความช่วยเหลือโรงเรียนเหล่านี้โดยจัดส่งครูไปช่วยสอน หรือฝึกอบรมครูผู้สอนวิชาทั่วไปและวิชาเฉพาะด้านตามลักษณะของการศึกษาพิเศษและให้การอุดหนุนเฉพาะงบประมาณดำเนินการแก่ทางโรงเรียนในลักษณะค่าใช้จ่ายรายหัว รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็น เป็นกรณี ๆ ไป เช่น โครงการแจกหนังสือให้ผู้เรียนอิมเรียนและโครงการอาหารกลางวัน ค่าใช้จ่ายรายหัวนี้รัฐให้การอุดหนุนร้อยละเก้าสิบกับโรงเรียนประเภทนี้ซึ่งมากกว่าให้กับโรงเรียนเอกชน โดยทั่วไป ส่วนบริการอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้ คือ การจัดทำสื่อและเครื่องมือเพื่อการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนของโรงเรียนที่จัดการศึกษาพิเศษ การจัดการศึกษาของเอกชนทุกแห่งดำเนินการโดยมูลนิธิ และเป็นแบบโรงเรียนเฉพาะทางมีทั้งรูปแบบประจำและไปกลับ ในปีการศึกษา 2545 มีโรงเรียนเอกชนการกุศล จำนวน 11 โรงเรียน นักเรียน 1,301 คน โดยประสานความร่วมมือกับกรมสามัญศึกษาจัดการศึกษาพิเศษ โดยที่กรมสามัญศึกษาจะจัดส่งครูมาช่วยสอน บางครั้งกรมสามัญศึกษาจะให้การสนับสนุนในเรื่อง การฝึกอบรม สนับสนุนค่าใช้จ่าย

ที่จำเป็นบางส่วน เช่น การซ่อมบำรุงอาคารสถานที่ เป็นต้น โรงเรียนเอกชนที่ร่วมมือกับกรมสามัญศึกษา ได้แก่ โรงเรียนราชประชาสมาสัยฝ่ายประถม โรงเรียนศรีสังวาล โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ โรงเรียนปัญญาวุฒิกิจ โรงเรียนสอนคนตาบอดขอนแก่น และศูนย์บริการการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา

ประเภทของโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

ปัจจุบัน โรงเรียนเอกชนการกุศลที่จัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น มีอยู่ จำนวน 11 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร
2. โรงเรียนสอนคนตาบอดพระมหาไถ่พิทยา จังหวัดชลบุรี
3. โรงเรียนสอนคนตาบอดสันติจินตนา จังหวัดแพร่
4. โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
5. โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
6. โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
7. โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดและคนตาบอดพิการซ้ำซ้อนลพบุรี จังหวัดลพบุรี
8. โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดธรรมสากล หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
9. โรงเรียนธรรมิกวิทยา จังหวัดเพชรบุรี
10. โรงเรียนบ้านผู้เรียนตาบอดพิการซ้อนรามอินทรา กรุงเทพมหานคร
11. โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดลำปาง จังหวัดลำปาง

ปัจจุบัน โรงเรียนรัฐบาลที่จัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น มีอยู่จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือในพระบรมราชินูปถัมภ์ จังหวัดเชียงใหม่
2. โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

แนวคิดและปรัชญาพื้นฐานในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น

ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นจะมีลักษณะแตกต่างไปจากผู้เรียนที่มีความบกพร่องประเภทอื่น ๆ เนื่องจากผู้เรียนเหล่านี้ต้องการให้คนอื่นปฏิบัติกับพวกเขา เหมือนผู้เรียนปกติ แม้ว่าบางครั้งพวกเขาต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่น แต่โดยสามัญสำนึกส่วนใหญ่แล้ว ต้องการจะช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุด พัฒนาการทางด้านภาษาอาจจะช้ากว่าผู้เรียนปกติเล็กน้อย แต่ทักษะทางภาษาไม่แตกต่างกันความสามารถทางสติปัญญาเหมือนผู้เรียนปกติแต่การสร้างความคิดรวบยอดต่อสิ่งต่าง ๆ ช้ากว่าทักษะการเคลื่อนไหวจะเป็นไปด้วยความล่าช้า บางครั้งมีปัญหา จึงต้องฝึกให้รู้จักใช้

ทักษะการทำความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง การปรับตัวของผู้เรียน มีปัญหาบ้างในกรณีที่ตั้งคณมีเจตคติที่ไม่ถูกต้อง แต่โดยภาพรวมสามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนในสังคมปกติได้ดี ดังนั้น การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นควรจัดดังนี้

1. หลักสูตร เนื่องจากผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นมีข้อจำกัดทางสายตา จึงไม่สามารถใช้สายตาที่เหลืออยู่มาใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้ได้ ดังนั้นจึงควรปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น แต่ควรใช้หลักสูตรให้เหมือนกับผู้เรียนปกติให้มากที่สุด

2. สิ่งจำเป็นสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นมีดังนี้

2.1 อักษรเบรลล์ การสอนอักษรเบรลล์ให้กับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ใช้กับผู้เรียนตาบอดสนิทหรือมีการเห็นเหลืออยู่น้อยมากจนไม่สามารถใช้สายตาในการเรียนรู้ตัวอักษรปกติได้

2.2 การใช้การเห็นที่เหลืออยู่ ด้วยปัญหาจากการอ่านอักษรเบรลล์และด้วยความจริงที่ว่า ผู้ที่บกพร่องทางการเห็นส่วนมากยังมีการเห็นที่เหลืออยู่พอจะนำมาใช้ประโยชน์ได้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็นในปัจจุบันจึงได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้ได้ใช้สายตาอ่านให้มากที่สุด ประกอบกับสามารถใช้แว่นขยาย จอภาพโทรทัศน์ หรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์ฉายขยายตัวอักษรให้ตัวโตได้หลายเท่าของตัวอักษรปกติ

ลักษณะของครูที่พึงประสงค์ของโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

1. มีความรักความเมตตาและปรารถนาดีต่อศิษย์ทุกคน
2. รักและศรัทธาในวิชาชีพครู
3. ยอมรับและเข้าใจในความแตกต่างของแต่ละบุคคล
4. มีวิธีการสอนที่หลากหลายสามารถถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดี
5. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างให้ผู้เรียนทั้งด้านศีลธรรม วัฒนธรรม กิจนิสัยสุขนิสัย และอุปนิสัย ตลอดจนมีความเป็นประชาธิปไตย
6. ใฝ่หาความรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
7. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สามารถใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้
8. เป็นครูแบบใหม่ในระบบสากลสามารถนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ
9. ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในวิชาที่สอนอย่างแท้จริงสามารถเชื่อมโยงทฤษฎีในศาสตร์ความรู้มาสู่การปฏิบัติได้

10. ชื่อสตัคส์สุจริตมีจิตสาธารณะ
11. ตรงต่อเวลาและรักษาวินัยอย่างเคร่งครัด
12. เสียสละและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น
13. มีมนุษยสัมพันธ์ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
14. มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
15. ยึดมั่นในการทำมาความดีด้วยกาย วาจา และใจ
16. แต่งกาย พูดยาสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ
17. มีความมั่นคงทางอารมณ์
18. เป็นครูที่พร้อมด้วยภูมิความรู้ ภูมิธรรมและภูมิฐาน

จากคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ดังที่ได้กล่าวมาจะเห็นว่า การสอนให้ได้ผลและเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่แท้จริงจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ค่านิยม และทัศนคติของผู้เรียนไปในทางที่สร้างสรรค์ที่สังคมปรารถนา ต้องรู้จักตนเองรู้จักชีวิต รู้จักการนำความรู้ความเข้าใจสามารถแก้ปัญหา ตลอดจนเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของตนและทำให้สังคมเจริญก้าวหน้าขึ้น

กฎหมาย นโยบายมาตรการและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

สุรรัตน์ ประจันปัจฉินิก (กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ : สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช : 20 – 50) หลักความเสมอภาคถือเป็นหลักพื้นฐานประการหนึ่งในการรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งมนุษย์ย่อมได้รับการรับรองและคุ้มครองจากกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ในฐานะที่เป็นมนุษย์ โดยมีต้องคำนึงถึงคุณสมบัติอื่น เช่น เชื้อชาติ ศาสนา ฐานะ ถิ่นกำเนิด เป็นต้น

หลักความเสมอภาคเป็นหลักประกันความเสมอภาคของพลเมืองทุกคนตามกฎหมาย เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการแบ่งแยกอย่างไม่เป็นธรรม และเป็นหลักประกันมิให้รัฐใช้อำนาจตามอำเภอใจ หลักการนี้ได้รับการยอมรับและบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญของนานาอารยประเทศ ประชาธิปไตย รวมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับ ทั้งปรากฏในปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและพลเมือง ค.ศ. 1789 ของฝรั่งเศสด้วยความเสมอภาคนี้เป็นหลักที่ผูกพันทั้งทางนิติบัญญัติ บริหารและตุลาการ โดยให้สิทธิแก่บุคคลที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันหรือไม่เลือกปฏิบัติ (non-discrimination) โดยการปฏิบัติตามหลักความเสมอภาคนั้นจะต้องปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญเหมือนกันอย่างเท่าเทียมกัน และจะต้องปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญแตกต่างกันให้แตกต่างกันไปตามลักษณะของเรื่องนั้น ๆ ความเสมอภาคทำให้การใช้สิทธิเสรีภาพเป็นไปอย่างทั่วถึง ถ้าสิทธิเสรีภาพเป็นสิทธิเสรีภาพที่คนบางกลุ่มบางคนเข้าถึงได้ ในขณะที่คนบางกลุ่มเข้าถึงไม่ได้ ในกรณีดังกล่าวก็ไม่ถือว่ามีสิทธิ เสรีภาพแต่อย่างใดความเสมอภาคนั้นหมายถึง ความเสมอภาค

ในกฎหมาย กล่าวคือมีสิทธิและหน้าที่ในทางกฎหมายเช่นเดียวกับบุคคลอื่น ไม่ใช่หมายความว่า จะต้องมีความเสมอภาคในการมีวัตถุประสงค์ สิ่งของ และความเสมอภาคในกฎหมายนี้อาจเป็นทั้งในทาง สิทธิและ ในหน้าที่หรือภาระ หลักความเสมอภาคจึงไปได้กับการปฏิบัติหรือการตรากฎหมาย ที่แตกต่าง ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งมีเหตุผลอธิบายได้หรือในกรณีที่มีการเลือกปฏิบัติ การเลือกปฏิบัติดังกล่าว ก็เพราะเหตุผลเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม แต่ทั้งสองกรณีนี้จะต้องเป็น การเลือกปฏิบัติที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกฎหมายดังกล่าว

ประเภทของหลักความเสมอภาค

หลักความเสมอภาคอาจแยกได้ 2 ประเภท ดังนี้คือ

1. หลักความเสมอภาคทั่วไป

หลักความเสมอภาคทั่วไปเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลทุกคนที่อาจกล่าวอ้างกับ การกระทำใด ๆ ของรัฐได้ เช่น ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 30 ว่า “บุคคลย่อมเสมอภาคกันในทางกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน”

2. หลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่อง

หลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่อง คือ หลักความเสมอภาคที่ใช้เฉพาะภายในขอบเขตเรื่องใด เรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะ เช่น หลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับชายและหญิง ซึ่งบัญญัติไว้ใน มาตรา 30 วรรค 2 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นอกจากนั้นยังปรากฏในมาตรา 54 “บุคคลอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพมีสิทธิได้รับการช่วยเหลือ พัฒนาการแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคในด้านการศึกษาดำเนินรัฐธรรมนูญไทย แนวคิดเกี่ยวกับการบัญญัติรับรองสิทธิ เสรีภาพของประชาชนในรัฐธรรมนูญนั้น ได้มีการบัญญัติ รับรองคุ้มครอง สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชนไว้ในรัฐธรรมนูญทุกฉบับและ ได้มีวิวัฒนาการผันแปรไปตามยุคสมัยของรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับ โดยในช่วงแรก ๆ นั้น ส่วนใหญ่ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคนั้นส่วนใหญ่เป็นสิทธิ เสรีภาพที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินที่เป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน และมีการบัญญัติถึงสิทธิเสรีภาพต่าง ๆ ของประชาชนไว้รวม ๆ ในมาตราเดียว ในรัฐธรรมนูญฉบับต่อ ๆ มาได้มีความพยายามที่จะขยายสิทธิขั้นพื้นฐานเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งสิทธิในการศึกษาซึ่งถือว่าเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานด้วย นอกจากนั้นยังมีข้อที่น่าสังเกต อีกอย่างคือ ในการบัญญัติรับรองสิทธิ เสรีภาพของประชาชนนั้นยังเป็นการบัญญัติโดยมีเงื่อนไข ซึ่งมักจะพบได้จากคำที่ว่า “ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ” หรือ “ทั้งนี้ภายใต้บังคับแห่งบทกฎหมาย” หรือ “ภายในเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ” เป็นต้น ซึ่งเมื่อประชาชนจะบังคับใช้สิทธิ เสรีภาพดังกล่าว ฝ่ายบริหารก็มักจะอ้างว่าเมื่อยังไม่มียกกฎหมายบัญญัติเงื่อนไขและวิธีการออกมา ใช้บังคับประชาชนก็ยังไม่สามารถบังคับให้เป็นไปตามสิทธิดังกล่าวได้ ต่อมาได้เมื่อประชาชน

มีความรู้และมีความตื่นตัวในเรื่องสิทธิ เสรีภาพมากขึ้น ประกอบกับได้รับอิทธิพลจากรัฐธรรมนูญต่างประเทศและปัญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติส่งผลให้มีการขยายการรับรองคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากขึ้น ในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ

ในด้านการศึกษานั้นได้เริ่มรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475 มาตรา 14 “ภายในบังคับแห่งบทกฎหมายบุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการศึกษาอบรม การอาชีพ” โดยมาตรานี้ได้รับรองเสรีภาพในการศึกษาอบรมของบุคคลโดยทั่วไป รวมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2489 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2490 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492 และฉบับอื่น ๆ นั้นได้บัญญัติรับรองเสรีภาพในการศึกษาอบรมของประชาชน โดยทั่วไป รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่กำหนดให้การได้รับการศึกษาเป็นสิทธิ โดยได้บัญญัติไว้ในมาตรา 41 “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ” และในมาตราเดียวกันก็ได้รับรองเสรีภาพในการศึกษาอบรมของคน โดยทั่วไปอีกด้วย นอกจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่บัญญัติรับรองสิทธิ เสรีภาพของประชาชนมากฉบับหนึ่งได้บัญญัติรับรองสิทธิในการศึกษาไว้ในมาตรา 43 ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนธรรมดาหรือผู้เรียนพิการย่อมมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานดังกล่าว นอกจากนั้นมาตรา 30 ยังห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสภาพทางกายหรือสุขภาพ และวรรค 4 ยังกำหนดต่อไปว่า มาตรการใด ๆ ที่รัฐกำหนดเพื่อขจัดความอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมด้วยเช่น การที่รัฐให้เงินสนับสนุน บุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเพิ่มเติมในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนและคนพิการย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ส่วนมาตรา 55 ยังกำหนดให้บุคคลพิการมีสิทธิในการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลือจากรัฐ มาตรา 80 วรรค 2 กำหนดให้รัฐต้องสงเคราะห์คนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ ส่วนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ถือเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่บัญญัติรับรองสิทธิในการได้รับการศึกษาของคนพิการในมาตรา 49 วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ยากไร้ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น” ซึ่งหมายความว่าคนพิการย่อมมีสิทธิและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีเช่นเดียวกับบุคคลอื่น ๆ โดยมี

ข้อที่น่าสังเกตว่าการบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตั้งแต่ฉบับปี 2540 และฉบับปี 2550 นั้นได้บัญญัติหลักประกันในการใช้สิทธิของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยกำหนดมาตรการต่างๆ ที่ได้รับรองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคนั้นผูกพันทุกองค์กรของรัฐที่จะต้องเคารพ เพื่อให้สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคที่ได้รับการรับรองจากรัฐธรรมนูญเกิดผลเป็นจริงได้ในทางปฏิบัติ จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายที่จะให้โอกาส และสิทธิแก่ประชาชนคนไทยทุกคน ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย แต่รัฐธรรมนูญเป็นเพียงกฎหมายแม่บท สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคในการศึกษาของคนพิการจะเป็นจริงได้จะต้องมีการตรากฎหมายมาขยายรายละเอียดอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งในขณะนี้มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการศึกษาของคนพิการที่สำคัญก็ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2551 เป็นต้น นอกจากนี้รัฐธรรมนูญยังกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วยอย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาของคนพิการนั้นรัฐควรยึดหลักการดังต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาต้องเป็นแบบให้เปล่า (Availability) ต้องจัดการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาแบบให้เปล่าแก่ผู้เรียนและเยาวชนในทุกช่วงอายุ (อย่างน้อยก่อนวัยทำงาน) รวมทั้งต้องให้อิสระแก่พ่อแม่ในการจัดการศึกษาแก่ผู้เรียนและเยาวชน
2. การศึกษาที่ทุกคนเข้าถึงได้ (Accessibility) ต้องจัดการแบ่งแยก และการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากเชื้อชาติ สีผิว ภาษา เพศ ศาสนา อายุ ความด้อยโอกาส ความยากโอกาส ความพิการ เป็นต้นรวมทั้งสร้างความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ และเชื้อชาติ โดยประกันการเข้าถึงสิทธิในทุก ๆ ด้าน
3. การศึกษาที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับได้ (Acceptability) ต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยนำมาตรฐานสิทธิมนุษยชนไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งการวัดมาตรฐานการศึกษาด้วยมิติสิทธิมนุษยชน
4. การศึกษาที่สามารถปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียน (Adaptability) ต้องจัดการศึกษาที่หลากหลายตามความถนัดของผู้เรียนและเยาวชน รวมถึงการให้ความรู้ด้านสิทธิผ่านระบบการศึกษาสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ นอกจากรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดได้รับรองการที่คนพิการจะได้รับสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคในการศึกษาดังกล่าวแล้ว เพื่อให้สิ่งที่รัฐธรรมนูญกำหนดจะเป็นจริงในทางปฏิบัติได้ ต้องมีการบัญญัติกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ และกฎหมายระดับรอง เช่น

กฎกระทรวง เป็นต้นกฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการที่สำคัญได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

1. สิทธิในการได้รับการศึกษาของคนพิการ

1.1 สิทธิในการได้รับการศึกษาของคนพิการตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามกฎหมายฉบับนี้ถือเป็นกฎหมายหลักในการจัดการศึกษา โดยทั่วไปซึ่งได้บัญญัติถึงสิทธิในการได้รับการศึกษาไว้ในมาตรา 10 ว่า “การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิ และ โอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และได้บัญญัติรับรองสิทธิของคนพิการที่จะได้รับการศึกษาไว้เป็นพิเศษในมาตรา 10 วรรคสองและวรรคสาม ซึ่งบัญญัติว่า “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง” ตามกฎหมายฉบับนี้ผู้เรียนที่มีความพิการไม่ว่าจะเป็นด้านใดก็ตามต้องได้รับการศึกษาโดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรัฐจะต้องจัดให้คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างน้อย 12 ปี ซึ่งก่อนหน้ากฎหมายฉบับนี้ ผู้เรียนพิการหรือผู้เรียนที่มีผู้ปกครองที่ทุพพลภาพที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงผู้ปกครองได้รับการยกเว้นไม่ต้องเข้าในโรงเรียนประถมได้ นอกจากนี้มาตรา 10 ยังกำหนดให้จัดการศึกษาสำหรับคนพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย นั่นคือกฎหมายต้องการให้มีการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนพิการให้เร็วที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการฟื้นฟูเร็วที่สุดและสามารถใช้ชีวิตใกล้เคียงกับคนปกติมากที่สุด นอกจากนั้นผู้เรียนพิการยังมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และในการจัดการศึกษาแก่ผู้เรียนพิการนั้น โรงเรียนสามารถจัดบริการและความช่วยเหลืออื่น ๆ ควบคู่กับการจัดการศึกษา เช่น บริการฝึกพูด สอนภาษามือไทย การอ่านและเขียนอักษรเบรลล์ เป็นต้น นอกจากนั้นยังสามารถจัดการศึกษาให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ครอบครัวของผู้เรียนพิการอีกด้วย นอกจากนี้ตามมาตรา 15 กำหนดให้จัดการศึกษาได้ 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้การจัดการศึกษาของไทยมีความยืดหยุ่น หลากหลาย

สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นพิเศษที่คนพิการต้องการ รวมทั้งเปิดโอกาสให้หลายหน่วยงานสามารถจัดการศึกษาได้ โดยเฉพาะครอบครัวที่ถือเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

1.2 สิทธิในการได้รับการศึกษาของคนพิการตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการโดยตรงซึ่งได้บัญญัติรับรองสิทธิของคนพิการไว้เพิ่มเติมจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 ซึ่งมาตรา 5 บัญญัติไว้เพื่อให้คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาดังนี้

1.2.1 ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิตพร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

1.2.2 เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น

1.2.3 ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

นอกจากนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการกฎหมายยังกำหนดให้ครูการศึกษาพิเศษมีสิทธิได้รับเงินค่าตอบแทนพิเศษตามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งสถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการเรียนร่วม สถานศึกษาเอกชนการกุศลที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะและศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานได้รับเงินอุดหนุนและความช่วยเหลือพิเศษจากรัฐ กฎหมายฉบับนี้ยังกำหนดว่า หากสถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษาให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามกฎหมาย ซึ่งมีผลตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 16 ให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติสามารถเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวหรือห้ามมิให้กระทำการนั้นได้ และสามารถฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิด และให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินให้แก่คนพิการที่ถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมได้ และหากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ศาลจะกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษให้แก่คนพิการไม่เกินสี่เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงด้วยก็ได้ ซึ่งถือเป็นมาตรการที่สำคัญในการขจัดอุปสรรคจากการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม และนอกจากนั้นพระราชบัญญัตินี้ยังกำหนดให้มีการจัดตั้ง

กองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้จ่ายในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง พระราชบัญญัติดังกล่าวยังกำหนดให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในทุกสังกัด มีหน้าที่ รับคนพิการ เข้าศึกษาในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสม เนื่องจากการที่จะให้นักเรียนพิการไปสอบแข่งขันกับ นักเรียนปกติย่อมถือว่าเป็นการไม่เป็นธรรม เนื่องจากนักเรียนมีความแตกต่างกัน จึงต้องมีการกำหนดแต้มต่อเพื่อให้นักเรียนพิการได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

1.3 สิทธิในการได้รับการศึกษาของคนพิการตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 นอกจากกฎหมายที่สำคัญข้างต้นแล้วยังมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาคคนพิการซึ่งอีกได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ซึ่งมีการกำหนดถึงสิทธิต่าง ๆ ของคนพิการ เช่น ตามมาตรา 20 คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ กฎหมายดังกล่าวที่มีวัตถุประสงค์ในการพิทักษ์คุ้มครองสิทธิของคนพิการในการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ การศึกษา และการฝึกอาชีพ ทั้งยังให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ โดยมีผู้แทนองค์กรคนพิการร่วมเป็นกรรมการด้วย ซึ่งตามกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดถึงสิทธิของคนพิการไว้หลายประการเช่น สิทธิที่จะร้องขอต่อคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติให้มีคำสั่งเพิกถอนการกระทำหรือห้ามกระทำการที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ นอกจากนั้นยังกำหนดให้คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ดังนี้

1.3.1 การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลค่าอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการ เพื่อปรับสภาพทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมพฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้น ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

1.3.2 การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติหรือแผนการศึกษาแห่งชาติตามความเหมาะสมในสถานศึกษาเฉพาะหรือในสถานศึกษาทั่วไป หรือการศึกษาทางเลือกหรือการศึกษานอกระบบโดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม

1.3.3 การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การให้บริการที่มีมาตรฐาน การคุ้มครองแรงงาน มาตรการเพื่อการมีงานทำ ตลอดจนได้รับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ และบริการสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกเทคโนโลยีหรือความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อการทำงานและประกอบอาชีพ

ของคนพิการ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานประกาศกำหนด

1.3.4 การยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานแห่งความเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ตลอดจนได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับคนพิการ

1.3.5 การช่วยเหลือให้เข้าถึงนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม การพัฒนาและบริการอันเป็นสาธารณะ ผลิตภัณฑ์ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต การช่วยเหลือทางกฎหมาย และการจัดหาทุนความว่าต่างแก่คดี ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

1.3.6 ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการ โทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารสำหรับคนพิการทุกประเภท ตลอดจนบริการสื่อสารสาธารณะจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กำหนดในกฎกระทรวง

1.3.7 บริการล่ามภาษามือตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

1.3.8 สิทธิที่จะนำสัตว์นำทาง เครื่องมือหรืออุปกรณ์นำทาง หรือเครื่องช่วยความพิการใด ๆ ติดตัวไปในยานพาหนะหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการเดินทาง และการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ โดยได้รับยกเว้นค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าเช่าเพิ่มเติมสำหรับสัตว์ เครื่องอุปกรณ์ หรือเครื่องช่วยความพิการดังกล่าว

1.3.9 การจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

1.3.10 การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การมีผู้ช่วยคนพิการ หรือการจัดให้มีสวัสดิการอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

จะเห็นได้ว่าแม้กฎหมายนี้ไม่ได้มุ่งเน้นที่การจัดการศึกษาให้คนพิการอย่างเดียวโดยตรง แต่ก็มีหลักเกณฑ์หลายเรื่องที่สามารถโยงถึงคนพิการให้สามารถได้รับความช่วยเหลือซึ่งเป็นการส่งเสริมสิทธิในการได้รับการศึกษาของคนพิการได้อีกทางหนึ่ง นอกจากสิทธิในทางการศึกษาที่ถือว่าสำคัญ รัฐยังควรต้องส่งเสริมให้คนพิการมีงานทำอีกด้วยที่จะทำให้คนพิการสามารถพึ่งพาตนเองได้และไม่เป็นภาระต่อครอบครัวเพื่อให้สอดคล้องกับศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์

2. เสรีภาพของคนพิการทางด้านการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 49 ได้บัญญัติถึงเสรีภาพในด้านการศึกษาไว้ในมาตรา 50 คือ “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ” และวรรคสองได้บัญญัติว่า” การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง

ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน” นอกจากรัฐธรรมนูญดังกล่าวแล้วยังมีกฎหมายอื่นบัญญัติเกี่ยวกับเสรีภาพในการศึกษาดังนี้

เสรีภาพของคนพิการทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 คนพิการมีเสรีภาพในการเลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 5 (2) ของกฎหมายดังกล่าว แม้มาตราดังกล่าวจะบัญญัติรับรองสิทธิของคนพิการแต่ในความเป็นจริงแล้วเป็นเรื่องเกี่ยวกับเสรีภาพของคนพิการในทางการศึกษาที่สามารถเลือกเข้าศึกษาได้ในสถานศึกษาเฉพาะหรือสถานศึกษาที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วม รวมทั้งสามารถเลือกรูปแบบการศึกษาได้ว่าจะเรียนในระบบ เรียนนอกระบบหรือเรียนตามอัธยาศัยโดยรัฐต้องกำหนดรูปแบบของการเทียบโอนผลการเรียน รูปแบบการเรียนของคนพิการจะต้องยืดหยุ่นและปรับได้เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของคนพิการ

3. ความเสมอภาคของคนพิการในทางการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 30 ได้บัญญัติหลักของความเสมอภาคว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

3.1 ความเสมอภาคของคนพิการในทางการศึกษา ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีบัญญัติใน มาตรา 60 ว่า “ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศโดยจัดสรรเป็นงบประมาณเพื่อการศึกษา ดังนี้

จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษแก่กลุ่มตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา และความเป็นธรรมทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง” ทั้งนี้ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2545

นอกจากนั้นยังมีกฎกระทรวงหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2545 โดยจัดสรรงบประมาณแต่ละปี เป็นเงินอุดหนุนสำหรับคนพิการตามกฎหมายว่าด้วยการจัดสรร งบประมาณกระทรวงในอัตราที่มากกว่า แต่ไม่เกิน 5 เท่าเงินอุดหนุนด้านสื่อและวัสดุการศึกษาที่จัดสรร ให้แก่นักเรียนทั่วไปต่อคน ให้จัดตั้งกองทุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อสนับสนุนการจัด สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลือบริการและความช่วยเหลือในทางการศึกษา

3.2 ความเสมอภาคของคนพิการในทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการจัด การศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 เพื่อให้เกิดความเสมอภาคในการศึกษาของคนพิการจำเป็นต้อง มีการจัดอุปสรรคในการเข้ารับการศึกษาของคนพิการ โดยกำหนดให้สถานศึกษาทุกสังกัดต้อง รับคนพิการเข้าศึกษาหากสถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษาให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติ ที่ไม่เป็นธรรม ซึ่งมีผลเชื่อมโยงไปยังมาตรา 15 และ 16 ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการ โดยที่คนพิการที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำดังกล่าว อาจฟ้องร้องเรียก ค่าเสียหายได้ นอกจากนี้ในมาตรา 8 วรรค 4 ยังกำหนดให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในทุกสังกัด ต้องรับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสม มาตรการนี้ถือเป็นการจัดอุปสรรค ในการเข้ารับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นมาตรการส่งเสริมความเสมอภาคเพราะการที่คน พิการจะเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาหากไม่มาตรการช่วยเหลือย่อมเป็นไปได้ยาก จึงต้องมีการ กำหนดมาตรการส่งเสริม นอกจากนี้ต้องจัดสภาวะแวดล้อมให้มีขีดจำกัดน้อยที่สุด โดยให้มีการ จัดเตรียมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้เรียนพิการ เช่น ทางลาดสำหรับนักเรียนพิการที่นั่ง รถเข็น ห้องน้ำสำหรับคนพิการ โคมไฟ

3.3 ความเสมอภาคของคนพิการในทางการศึกษา พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้กำหนดไว้เป็นหลักการ ในมาตรา 15 วรรคแรกว่า “การกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของ หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ต่อคนพิการย่อมจะกระทำมิได้” และเพื่อเป็นการจัดการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมมาตรา 16 ของ กฎหมายดังกล่าว ได้บัญญัติให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เพิกถอนการกระทำหรือห้ามมิให้กระทำการนั้น ๆ ได้ นอกจากนี้ยังมีมาตรการในเชิงลงโทษ ผู้ฝ่าฝืนโดยให้สิทธิแก่คนพิการที่ถูกเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมฟ้องคดีต่อศาลฐานละเมิดได้ และ หากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการนั้นเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ อย่างร้ายแรง ศาลอาจกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษได้ นอกจากนี้ยังมีบัญญัติในมาตรา 17 ว่าการใช้ สิทธิในการฟ้องร้องนั้นให้ได้รับการยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียม ซึ่งเป็นมาตรการในการจัดอุปสรรค แก่คนพิการ เนื่องจากคนพิการส่วนมากมักเป็นบุคคลยากไร้ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคต่าง ๆ ที่กฎหมายบัญญัติไว้สำหรับคนพิการในทางการศึกษา อาจสรุปได้ดังนี้

ด้านการรับเข้าศึกษา

1. สิทธิในการเข้ารับบริการด้านการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน เป็นของประชาชนทุกคน ทั้งผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาสรวมทั้งผู้พิการย่อมมีสิทธิเสมอกัน ตามมาตรา 48 แห่งรัฐธรรมนูญ
2. สิทธิในการได้รับการอุดหนุนในการรับการศึกษา หมายถึงสิทธิในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย สิทธิในการได้รับการทุนสนับสนุนการศึกษาในกรณี que ผู้เรียนมาจากครอบครัวยากไร้ และได้รับสวัสดิการของรัฐในกลุ่มผู้ที่มีความต้องการพิเศษ
3. สิทธิในระหว่างรับการศึกษา หมายถึงสิทธิที่จะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเหมาะสมกับความต้องการ ความรู้ความสามารถของผู้พิการ รวมทั้งสื่ออำนวยความสะดวก เทคโนโลยีต่าง ๆ
4. การสนับสนุนสิทธิในการรับการศึกษา รัฐมีหน้าที่ต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการศึกษา เงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคล ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน ค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา รัฐต้องใช้มาตรการดำเนินการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ รัฐต้องส่งเสริมการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ของส่วนกลางไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา รวมทั้งต้องมีมาตรการส่งเสริม สนับสนุนการผลิตและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
5. สิทธิในการเทียบโอนผลการศึกษาที่ผู้เรียนสะสม ทั้งในระหว่างการศึกษาในรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบ
6. มีสิทธิและเสรีภาพในการเลือกสถานศึกษา
7. มีสิทธิและเสรีภาพในการเลือกระบบและรูปแบบการศึกษา
8. มีความเสมอภาคในการเข้าศึกษาที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น ๆ

ด้านการจัดการศึกษา

1. สิทธิในการจัดการศึกษา หมายถึง สิทธิในการจัดการศึกษาโดยบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา และสถาบันสังคมอื่นๆ ตามความเหมาะสมและจำเป็น สิทธิในการจัดและมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สิทธิในการเข้าร่วมในการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของฝ่ายต่างๆ สิทธิในการเข้ามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาระดับต่างๆ สิทธิในการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการทางการศึกษาชุดต่าง ๆ
2. สิทธิในการได้รับการอุดหนุนในการจัดการศึกษา สิทธิในการได้รับการอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาที่จัด โดยบุคคล ครอบครัว องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา และสถาบันสังคมอื่น ๆ ตามความจำเป็นและเหมาะสมจากรัฐ” เป็นต้น ประเทศไทยเพิ่งกำหนด

ให้คนพิการมีสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคในด้านการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมเมื่อไม่นานมานี้ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคดังกล่าวจะไม่เป็นสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคเฉพาะ ในกฎหมายเมื่อต้องมีการปฏิบัติอย่างจริงจัง แต่การปฏิบัติจริงๆ ย่อมมีปัญหาและอุปสรรคมากมาย เนื่องจากประเทศไทยมีงบประมาณจำกัด ดังนั้น สิ่งที่จะช่วยคนพิการได้อย่างมากคือครอบครัว และชุมชนที่เป็นส่วนที่อยู่ใกล้ชิดกับคนเหล่านั้น ต้องนำทรัพยากรที่มีอยู่รอบตัวนำมาพัฒนาเป็น แหล่งเรียนรู้ โดยไม่หวังพึ่งงบประมาณของรัฐแต่เพียงอย่างเดียว จะทำให้คนพิการมีสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคเท่าเทียมกับบุคคลอื่นมากขึ้น นอกจากนี้ คนทั่วไปเองก็ต้องตระหนักถึงสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของคนพิการด้วย

สรุปกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของคนพิการ

1. สิทธิของคนพิการ

1.1 รัฐธรรมนูญมาตรา 49 วรรค 2 “ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรืออยู่ในสถานะลำบากต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษา โดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น”

1.2 พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ ๗ มาตรา 10 “การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิ และโอกาสเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือ บุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิ และโอกาสได้รับการศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการในกฎกระทรวง

1.3 พ.ร.บ. การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ การกระทำ หรือห้ามมิให้กระทำการ นั้นได้ คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด การร้องขอตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ร้อง ในอันที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิดต่อศาลที่มีเขตอำนาจ โดยให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหาย อย่างอื่น อันมิใช่ตัวเงินให้แก่คนพิการที่ถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมได้ และหาก เรื่อง กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการนั้นเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาท เลินเล่ออย่างร้ายแรง ศาลจะกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษให้แก่คนพิการไม่เกินสี่เท่าของ ค่าเสียหายที่แท้จริงก็ได้

2. เสรีภาพในการศึกษาของคนพิการ

2.1 รัฐธรรมนูญมาตรา 50 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม

การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับการคุ้มครอง ทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

2.2 พ.ร.บ. การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551 มาตรา 5 คนพิการมีสิทธิดังนี้
เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น

3. ความเสมอภาคในการศึกษา

3.1 รัฐธรรมนูญ มาตรา 30 “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม” เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3.2 พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ มาตรา 10 “การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้ การรับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

3.3 พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ มาตรา 15 การกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ มาตรการ โครงการ หรือวิธีการปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการการกระทำมิได้

3.4 การกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงการกระทำหรืองดเว้นกระทำที่แม้มิได้มุ่งหมายให้เป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการโดยตรง แต่ผลของการกระทำนั้น ทำให้คนพิการต้องเสียสิทธิประโยชน์ที่ควรได้รับเพราะเหตุแห่งความพิการด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตัวชี้วัด

จารุณี แสงสุวรรณ (2550 : 74) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัด

การศึกษาในรูปแบบศูนย์การเรียนของสถานประกอบการ ผลการวิจัยพบว่าตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดการศึกษาในรูปแบบศูนย์การเรียนของสถานประกอบการ ประกอบด้วย 4 ด้าน จำนวน 33 ตัวชี้วัด ได้แก่ ด้านคุณภาพของผู้เรียน 7 ตัวชี้วัด ด้านคุณภาพของการจัดการเรียน การสอน 9 ตัวชี้วัด ด้านความคุ้มค่าของการจัดการศึกษา 10 ตัวชี้วัด และด้านผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษา 7 ตัวชี้วัดความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดการศึกษา ในรูปแบบศูนย์การเรียนของสถานประกอบการ พบว่าตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดการศึกษา ในรูปแบบศูนย์การเรียนของสถานประกอบการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกตัวชี้วัด

จารุพันธ์ ขวัญแน่น (2551 : 83) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตมหาวิทยาลัยรัตนเศรษฐ ผลการศึกษาพบว่า ในการพัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิต โดยใช้เทคนิคเดล ฟาย ได้ตัวชี้วัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตที่มีความเหมาะสมในการชีวิตมีทั้งหมด 4 องค์ประกอบ 33 ตัวชี้วัด ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคนดีมี 12 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านมีวินัยมี 3 ตัวชี้วัด

องค์ประกอบที่ 3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านใฝ่เรียน 8 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านมุ่งมั่นมี 10 ตัวชี้วัด การตรวจสอบความตรงของตัวชี้วัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตที่พัฒนาโดยใช้ โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรม ลิสเรลด้านความเหมาะสมของตัวชี้วัด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตพบว่า โมเดลในการศึกษา ทั้ง 2 โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืน กับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี

ผลการวิจัย นันทวิจิต (2549 : 95) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาตัวชี้วัดการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า ตัวชี้วัดการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก 13 องค์ประกอบย่อย และ 116 ตัวชี้วัดดังนี้

องค์ประกอบหลักด้านผู้จัดการศึกษาโดยครอบครัวมี 2 องค์ประกอบย่อย 21 ตัวชี้วัด ได้แก่ เหตุผลในการตัดสินใจจัดการศึกษาโดยครอบครัว 13 ตัวชี้วัด และลักษณะของผู้จัดการศึกษาโดยครอบครัว 8 ตัวชี้วัด

องค์ประกอบหลักด้านลักษณะการจัดการศึกษาโดยครอบครัวมี 4 องค์ประกอบย่อย 41 ตัวชี้วัด ได้แก่ แนวทางการจัดการเรียนรู้ 14 ตัวชี้วัดหลักสูตรการจัดการศึกษาโดยครอบครัว 7 ตัวชี้วัด แผนการจัดการศึกษาของครอบครัว 11 ตัวชี้วัด การวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา โดย ครอบครัว 9 ตัวชี้วัด องค์ประกอบหลักด้านคุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาโดย ครอบครัวมี 3 องค์ประกอบย่อย 23 ตัวชี้วัด ได้แก่ คนดี 7 ตัวชี้วัด คนเก่ง 8 ตัวชี้วัด คนมีความสุข 8 ตัวชี้วัด องค์ประกอบหลักด้านปัจจัยสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว มี 4 องค์ประกอบย่อย 31 ตัวชี้วัด ได้แก่ การสนับสนุนด้านกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการ

จัดการศึกษาโดยครอบครัว 5 ตัวชี้วัด การสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ 11 ตัวชี้วัด การสนับสนุนของสถานศึกษา 7 ตัวชี้วัดการสนับสนุนของผู้จัดการศึกษาโดยครอบครัว 8 ตัวชี้วัด

วัชรวิวัฒน์ ไชยเสนา (2550 : ก) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนสำหรับครูประจำชั้นระดับปฐมวัย โรงเรียนวัดบางปะกอก กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ตัวชี้วัดประสิทธิภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนที่เหมาะสมจำแนกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ ด้านศักยภาพและความรับผิดชอบของครูปฐมวัย ด้านการพัฒนาผู้เรียนและการดูแลชั้นเรียน และด้านพัฒนาการของผู้เรียน โดยจำแนกเป็น 17 องค์ประกอบย่อยรวม 72 ตัวชี้วัด ผลการตรวจสอบความตรงตามโครงสร้างของตัวชี้วัดพบว่า มีความตรงตาม โครงสร้าง กล่าวคือ สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างครูประจำชั้นระดับปฐมวัยที่มีการจัดการชั้นเรียนระดับดี กับกลุ่มทั่วไปได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และผู้ร่วมวิจัยเกิดการเรียนรู้และพัฒนาในระดับมากที่สุด

วิลาวัลย์ มากุ่ม (2549 : ก) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาตัวชี้วัดการจัดการความรู้ ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบหลัก ทั้ง 6 องค์ประกอบ คือ การกำหนดความก้าวหน้าการแสวงหาความรู้ การสร้างความเข้าใจการแลกเปลี่ยนความรู้ การเก็บความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ เป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการความเข้าใจของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ องค์ประกอบด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ (.96) องค์ประกอบด้าน การแสวงหาความรู้ (.91) องค์ประกอบด้านการเก็บความรู้ (.88) องค์ประกอบด้านการนำความรู้ไปใช้ (.88) และองค์ประกอบด้านการกำหนดความรู้ (.77) ซึ่งทั้ง 6 องค์ประกอบหลักจะต้องปฏิบัติ ผ่านตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบย่อยทั้งหมด 23 องค์ประกอบ และตัวชี้วัดการจัดการความรู้ 80 ตัว บ่งชี้ประกอบด้วยตัวชี้วัดด้านการกำหนดความรู้ 11 ตัวชี้วัด ด้านการแสวงหาความรู้ 12 ตัวชี้วัด ด้านการสร้างความรู้ 13 ตัวชี้วัด ด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ 23 ตัวชี้วัด ด้านการเก็บความรู้ 9 ตัวบ่งชี้และด้านการนำความรู้ไปใช้ 12 ตัวชี้วัด

ผลการทดสอบความเที่ยงตรงของโมเดล โครงสร้างเชิงเส้นตัวชี้วัดการจัดการความรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้ค่า ไค-สแควร์ ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนและค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สายสมร ศักติคาวง (2551 : ข) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาตัวชี้วัดการบริหาร จัดการที่ดี สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาตัวชี้วัด ปรากฏว่าได้ตัวชี้วัดการบริหารที่ดีสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 86 ตัวชี้วัด ที่เป็นไปตามหลักการ แนวคิด ทฤษฎี

ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ตัวชี้วัดการบริหารวิชาการที่ดี จำนวน 20 ตัวชี้วัด ตัวชี้วัดการบริหาร
งบประมาณที่ดี จำนวน 20 ตัวชี้วัดการบริหารบุคคลที่ดีจำนวน 21 ตัวชี้วัด และตัวชี้วัดการบริหาร
ทั่วไปที่ดี จำนวน 25 ตัวชี้วัด ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบ
เชิงยืนยันของตัวชี้วัดการบริหารจัดการที่ดีสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลปรากฏว่ามีความ
สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-square=329.25 df= 188 ค่า p -0.00 ค่า GFI=0.93 ค่า
RMSEA=0.035) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

เอื่อมพร หลินเจริญ (2547 : ก) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จของการปฏิรูป
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ตัวชี้วัดความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่พัฒนาขึ้นมี 8 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ตัวชี้วัดย่อย 129 ตัวชี้วัด ได้แก่ องค์ประกอบด้านสิทธิ
และหน้าที่ทางการศึกษา 13 ตัวชี้วัดด้าน ระบบการศึกษา 6 ตัวชี้วัดด้านแนวการจัดการศึกษา 42
ตัวชี้วัดด้านการบริหารและการจัด การศึกษา 15 ตัวชี้วัดด้านมาตรฐานและการประกันคุณภาพ
การศึกษา 9 ตัวชี้วัดด้านครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา 18 ตัวชี้วัดด้านทรัพยากรและการ
ลงทุนทางการศึกษา 14 ตัวชี้วัดและ ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 12 ตัวชี้วัด เมื่อจำแนกตามระบบ
การศึกษาได้ตัวชี้วัดด้านปัจจัยนำเข้า 35 ตัวชี้วัดด้านกระบวนการ 58 ตัวชี้วัดและด้านผลผลิต 36
ตัวชี้วัด ผลการตรวจสอบความตรงของตัวชี้วัดด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ เชิงยืนยันพบว่า
โมเดลตัวชี้วัดความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ น้ำหนัก
องค์ประกอบค่าเป็นบวก พิสัย 0.27-0.82 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะและจรรยาบรรณวิชาชีพครู

ณฐา สันกวาน (2554 : 109) ได้ศึกษาการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะของครูผู้สอนห้องเรียน
ผู้เรียนพิเศษเรียนร่วม โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า จากการ
วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจเพื่อตรวจสอบความกลมกลืนขององค์ประกอบตัวชี้วัดสมรรถนะ
ของครูผู้สอนในห้องเรียนผู้เรียนพิเศษเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย
เขต 2 พบว่า ตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกับค่าสูงสุด คือ ตัวชี้วัดที่ 38
มีความรักความเมตตาและปรารถนาดีต่อผู้เรียนมีค่าเฉลี่ย 3.9 ส่วนตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ
ที่ 19 การวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับเรื่องของผู้เรียนพิเศษมีค่าเฉลี่ยที่ 2.57 ตัวชี้วัดที่มีค่าส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐานสูงสุด คือ ตัวชี้วัดที่ 16 การช่วยเหลือผู้เรียนพิเศษให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ตาม
ศักยภาพของตนมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 2.052 ตัวชี้วัดที่มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยที่สุด
คือ ตัวชี้วัดที่ 36 ความเป็นผู้นำทางวิชาการมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.797 ผลการวิเคราะห์
องค์ประกอบเชิงสำรวจตัวชี้วัดสมรรถนะของครูผู้สอนในห้องเรียนผู้เรียนพิเศษเรียนร่วม สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ที่ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม

จำนวน 4 ด้าน 46 ตัวชี้วัด พบว่า ได้องค์ประกอบสมรรถนะครูผู้สอนในห้องเรียนผู้เรียนพิเศษเรียนร่วม หลังจากทำการวิเคราะห์ 1 คนแรก โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบองค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) ทำการหมุนแกนองค์ประกอบแบบออร์ทอกอนอล (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax) ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมได้ ร้อยละ 67.398 ค่าสถิติ Bartlett's test of sphericity มีค่า 149.80 แสดงว่า เมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดแตกต่างจาก เมตริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติค่า KMO เท่ากับ 0.79 แสดงว่าตัวชี้วัดมีความสัมพันธ์ เหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน การคัดเลือกตัวชี้วัดที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ที่เหมาะสมผู้วิจัยพิจารณาตัวชี้วัดที่มีค่าน้ำหนักตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป โดยมีค่าไอเกนมากกว่า 1.00 และ พิจารณาถึงจำนวนตัวชี้วัดที่รวมกันชี้วัดค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์โดยเรียงลำดับความสำคัญตามค่าไอเกนได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านทักษะความสามารถ พบว่าอธิบายด้วยตัวชี้วัด จำนวน 23 ตัวชี้วัด มีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.482 ถึง 0.862 มีค่าไอเกน 15.486 ร้อยละของค่าความแปรปรวนร่วมมีค่า 33.665

องค์ประกอบที่ 2 ด้านความรู้ พบว่า อธิบายด้วยตัวชี้วัด จำนวน 4 ตัวชี้วัด มีค่าน้ำหนัก ขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.643 ถึง 0.706 มีค่าไอเกน 3.414 ร้อยละของค่าความแปรปรวนร่วม มีค่า 7.422

องค์ประกอบที่ 3 ด้านบุคลิกภาพ พบว่าอธิบายด้วยตัวชี้วัด จำนวน 19 ตัวชี้วัดมีค่า น้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.446 ถึง 0.916 มีค่าไอเกน 2.103 ร้อยละของค่าความแปรปรวนร่วม มีค่า 26.311

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวชี้วัดสมรรถนะของครูผู้สอนในห้องเรียนผู้เรียน พิเศษเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า โมเดลไม่มีความ สอดคล้องกลมกลืนข้อมูลเชิงประจักษ์ในการทดลองวิเคราะห์คนแรก จากนั้นผู้วิจัยทำการปรับโมเดล ด้วยวิธีการปรับค่าความคลาดเคลื่อนของตัวชี้วัดในเมตริกซ์ Theta-epsilon ที่มีค่าความสัมพันธ์กัน 00 ซึ่งเปลี่ยนการกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนในการวัดของตัวชี้วัดคู่กันนั้นเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น ของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

บทที่ 3

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย และเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนในการพัฒนา และดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย ปีการศึกษา 2556 จำนวน 13 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 202 คน

ตารางที่ 10 แสดงกลุ่มประชากร

ชื่อโรงเรียน	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม
1. โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร	4	20	24
2. โรงเรียนสอนคนตาบอดพระมหาไถ่พญา จังหวัดชลบุรี	3	11	14
3. โรงเรียนสอนคนตาบอดสันติจินตนา จังหวัดแพร่	2	7	9
4. โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น	3	11	14
5. โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา	3	11	14
6. โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด	3	10	13
7. โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดและคนตาบอดพิการ ซ้ำซ้อนลพบุรี จังหวัดลพบุรี	3	10	13
8. โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดธรรมสากล หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	3	10	14
9. โรงเรียนธรรมิกวิทยา จังหวัดเพชรบุรี	3	11	14
10. โรงเรียนบ้านเด็กตาบอดพิการซ้อนรามอินทรา กรุงเทพมหานคร	3	11	15
11. โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดลำปาง จังหวัดลำปาง	3	12	25
12. โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือในพระบรม ราชินูปถัมภ์ จังหวัดเชียงใหม่	5	20	20
13. โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	5	15	20
รวม	43	159	202

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 สัมภาษณ์ประเด็นสมรรถนะการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดสมรรถนะการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

2. สันทนากลุ่มร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสันทนากลุ่ม เพื่อกำหนดประเด็นสมรรถนะ จัดหมวดหมู่เรียบเรียงตัวชี้วัดสมรรถนะสำหรับครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย เป็นผู้บริหาร และครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย จำนวน 10 คน ได้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

3. สรุปประเด็นการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

ระยะที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย โดยผู้เชี่ยวชาญ

1. นำตัวชี้วัดที่ได้จากการดำเนินการระยะที่ 1 มาจัดพิมพ์

2. ตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัด โดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านสมรรถนะของครู จำนวน 1 คน ด้านการบริหารครูโรงเรียนสอนคนตาบอด จำนวน 1 คน ตัวแทนครูโรงเรียนสอนคนตาบอด จำนวน 1 คน ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน รวมจำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งสิ้น จำนวน 5 คน และผู้วิจัยพิจารณาตัวชี้วัดที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

3. ปรับปรุงตัวชี้วัดตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

ระยะที่ 3 วิเคราะห์องค์ประกอบของตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอด

1. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับการปรับปรุงจากระยะที่ 2 ไปเก็บรวบรวมข้อมูลประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย จำนวน 13 โรงเรียน มีประชากรรวมทั้งสิ้น 202 คน

2. นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อจัดหมวดหมู่ของตัวชี้วัด จำแนกตามองค์ประกอบ โดยที่น้ำหนักองค์ประกอบของแต่ละตัวชี้วัด (Factor loading) จะต้องมือน้ำหนักมากกว่า หรือ เท่ากับ 0.30 และมีน้ำหนักโดดเด่นเพียงองค์ประกอบเดียว

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วย เครื่องมือ 2 ชนิด ได้แก่

1. ประเด็นในการสันทนากลุ่มเพื่อนำมาพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่

ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

2. แบบสอบถามตัวชี้วัดสมรรถนะการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามตัวชี้วัดสมรรถนะของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย โดยมีตัวแปร 3 ด้าน คือ

1. ด้านความรู้ความสามารถ
2. ด้านทักษะและประสบการณ์วิชาชีพ
3. ด้านการปฏิบัติตน

โดยแบบสอบถามจะเป็นลักษณะแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสมรรถนะที่ท่านมีอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสมรรถนะที่ท่านมีอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสมรรถนะที่ท่านมีอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสมรรถนะที่ท่านมีอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสมรรถนะที่ท่านมีอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอด

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษารูปแบบและลักษณะของแบบสอบถามที่จะใช้ในงานวิจัย โดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา และแบบสอบถามที่ได้มีการนำไปใช้ในงานวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาแนวคิดหลักการจากหนังสือ ตำรา ตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู เพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการสร้างแบบสอบถาม
3. ร่างแบบสอบถามเพื่อนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจและนำไปปรับปรุงแก้ไข
4. เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) สำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามเพื่อปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำมาหาความสอดคล้องของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้เทคนิค IOC (Index Item Objective Congruence) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (Rovinelli and Hambleton, 1977 อ้างถึงใน ภัทรพร เกษสังข์, 2548:138) มาใช้

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรซึ่งเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient Method) ตามวิธีของครอนบาค (ภัทราพร เกษสังข์. 2548 : 143) เกณฑ์การแปลผลความเชื่อมั่น มีดังนี้ (เกียรติสุดา ศรีสุข, 2547)

0.00-0.20	ค่าความเชื่อมั่นต่ำมาก / ไม่มีเลย
0.21-0.40	ค่าความเชื่อมั่นต่ำ
0.41-0.70	ค่าความเชื่อมั่นปานกลาง
0.71-1.00	ค่าความเชื่อมั่นสูง

จากผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น พบว่า ค่าความเชื่อมั่นรวมทุกข้อคำถามเท่ากับ 0.858 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.700 สรุปได้ว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นในระดับสูงและมีความเหมาะสมในการวิจัย สรุปได้ว่าแบบสอบถามสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขออนุญาตราชการขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ถึง ผู้อำนวยการ โรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทยทั้งของรัฐบาลและเอกชนการกุศล จำนวน 13 แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้และจัดส่งทางไปรษณีย์
2. จัดส่งแบบสอบถามให้กับผู้บริหารและครูโรงเรียนสอนคนตาบอดทั้ง 13 แห่งทางไปรษณีย์ โดยบรรจุแบบสอบถามตามจำนวนผู้ปฏิบัติงานในแต่ละแห่ง พร้อมสอดซองติดแสตมป์จำหน่ายของถึงผู้วิจัยเพื่อให้ส่งคืนตามกำหนด
3. ติดตามแบบสอบถามส่วนที่ยังไม่ส่งคืนเพื่อให้ได้แบบสอบถามครบตามจำนวนและนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอค่าสถิติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มประชากร สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 1 คำนวณค่าความถี่ และร้อยละในแต่ละข้อรายการ และแบบสอบถามตอนที่ 2 คำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)

3. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับการสนทนากลุ่มเพื่อจัดหมวดหมู่เรียบเรียงตัวชี้วัดสมรรถนะสำหรับครู โรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สรุปประเด็นการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะจากการสนทนากลุ่มระหว่างผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

ผลการวิจัยครั้งนี้คำนวณจากประชากร จำนวน 202 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้รับคืน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 94 โดยนำเสนอผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 11 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (N=190)	ร้อยละ
ชาย	47	24.7
หญิง	143	75.3
รวม	190	100.0

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 190 คน เป็นเพศชาย จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 เป็นเพศหญิง จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 75.3

ตารางที่ 12 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (N=190)	ร้อยละ
น้อยกว่า 30 ปี	25	13.2
30 – 40 ปี	75	39.5
41 – 50 ปี	65	34.2
มากกว่า 50 ปี	25	13.2
รวม	190	100.0

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 ช่วงอายุ 30-40 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 ช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 34.2 และอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2

ตารางที่ 13 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด

ระดับการศึกษา	จำนวน (N=190)	ร้อยละ
ปริญญาตรี	153	80.5
ปริญญาโท	36	18.9
สูงกว่าปริญญาโท	1	0.5
รวม	190	100.0

จากตารางที่ 13 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 80.5 ระดับปริญญาโท จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18.9 และสูงกว่าระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

ตารางที่ 14 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
ในโรงเรียนสอนคนตาบอด

ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนสอนคนตาบอด	จำนวน (N=190)	ร้อยละ
ตั้งแต่ 1 - 5 ปี	29	15.3
ตั้งแต่ 6 - 10 ปี	85	44.7
ตั้งแต่ 11 -15 ปี	47	24.7
ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป	29	15.3
รวม	190	100.0

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ในการทำงานในโรงเรียนสอนคนตาบอด 1-5 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 ประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 44.7 ประสบการณ์ในการทำงาน 11-15 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 และประสบการณ์ในการทำงาน 16 ปีขึ้นไป จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3

ตารางที่ 15 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (N=190)	ร้อยละ
โสด	69	36.3
สมรส	121	63.7
รวม	190	100.0

จากตารางที่ 15 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีสถานภาพโสด จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 36.3 และสถานภาพสมรส จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 63.7

ตารางที่ 16 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	จำนวน (N=190)	ร้อยละ
ผู้อำนวยการ	13	6.8
รองผู้อำนวยการ	37	19.5
ครูผู้สอน	118	62.1
ครูเสริมวิชาการ	22	11.6
รวม	190	100.0

จากตารางที่ 16 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันเป็นผู้อำนวยการจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 รองผู้อำนวยการ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 ครูผู้สอน จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 62.1 และครูเสริมวิชาการ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 11.6

ตอนที่ 2 สรุปประเด็นการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะจากการสนทนากลุ่มระหว่างผู้บริหาร และครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

จากการสนทนากลุ่มระหว่างผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง สามารถสรุปประเด็นการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย ได้ดังนี้

ด้านความรู้ความสามารถ สามารถสรุปประเด็น คือ

แสวงหาความรู้และพัฒนาวิชาชีพครูอย่างสม่ำเสมอ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา ความรู้ความเข้าใจในเรื่องภาษาและวัฒนธรรม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาสำหรับครู และผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ความรู้ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ความรู้ความเข้าใจในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ความรู้ความเข้าใจเรื่องนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ความรู้ความเข้าใจเรื่องการแข่งขันคุณภาพการศึกษา เข้าใจคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู เข้าใจบทบาทหน้าที่และภาระงานของครู เป็นผู้ที่มีความรู้ในกลุ่มสาระ

การเรียนรู้ ที่สอนอย่างแท้จริง สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีในศาสตร์ความรู้มาสู่การปฏิบัติได้ทั้งในระดับสากลและท้องถิ่น การสืบค้นความรู้ข้อมูลข่าวสารรอบตัวและเรื่องราวในท้องถิ่น เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และฝึกผู้เรียนคิดวิเคราะห์ห้วงการณ์ได้ สามารถประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนต่างๆ เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้สู่การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการเรียนรู้ต่อไปได้ ความสามารถในการอ่าน/เขียน/พิมพ์อักษรเบรลล์ ความสามารถในการบริหารจัดการชั้นเรียน ความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ดังตัวอย่างในการสนทนากลุ่มระหว่างผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย แสดงดังต่อไปนี้

ผู้บริหารโรงเรียนที่ 1 กล่าวว่า “...ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นอย่างแท้จริง เนื่องจากครูส่วนมากจะเลือกที่จะสอนผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้ได้เร็ว แต่ผู้เรียนที่เรียนรู้ช้ามักปล่อยไปตามเรื่องตามราว ไม่ค่อยเอาใจใส่เท่าที่ควร...”

ผู้บริหารโรงเรียนที่ 5 กล่าวว่า “...งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นแทบจะไม่มีใครทำเลย จึงควรส่งเสริมให้ครูทำวิจัยให้มากขึ้น เนื่องจากครูมีความรู้ความเข้าใจในการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นน้อย...”

ผู้บริหารโรงเรียนที่ 2 กล่าวว่า “...เทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นสามารถเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ได้ ดังนั้น ครูจึงควรมีความรู้ ความเข้าใจเทคโนโลยีสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็น เพื่อจะได้นำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

ผู้บริหารโรงเรียนที่ 4 กล่าวว่า “...ครูที่มาปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดส่วนมากจะเป็นบุคคลที่สมัครใจมา หรือไม่ก็ยังหางานที่ต้องการทำไม่ได้ และโรงเรียนก็ไม่สามารถเลือกรับครูตามความต้องการได้ เนื่องจากต้องรับครูเพราะความจำเป็น จึงทำให้ครูได้รับมอบหมายให้สอนในสาระการเรียนรู้ที่ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา...”

ด้านทักษะประสบการณ์วิชาชีพ สามารถสรุปประเด็น คือ

ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาและมีใบประกอบวิชาชีพครูตามที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภากำหนด ทักษะในการบูรณาการความรู้มาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นผู้ให้บริการสอนเสริมทางวิชาการ เป็นผู้ดำเนินการคัดกรองผู้เรียน เทคนิคในการจัดกระบวนการ

การเรียนรู้เรื่องทักษะการทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหวสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ทักษะการใช้ลูกคิดในการคิดคำนวณ วิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนเพื่อนำไปเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล จัดทำเอกสารธุรการในชั้นเรียนซึ่งประกอบด้วย บัญชีเรียกชื่อสมุดรายงานประจำตัวผู้เรียน บันทึกการดื่มนม บันทึกการประเมินผู้เรียนตามแบบ ปพ. ต่างๆ และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนในชั้นเรียนให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ทักษะในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ถูกต้องครบถ้วนทุกขั้นตอน ทักษะในการผลิตสื่อที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น

ดังตัวอย่างในการสนทนากลุ่มระหว่างผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย แสดงดังต่อไปนี้

ครูโรงเรียนที่ 1 กล่าวว่า “... ครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทยส่วนมากไม่ได้รับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษา แต่มีใบประกอบวิชาชีพครูตามที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภากำหนด เนื่องจากได้รับการศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต จึงทำให้การจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากไม่สามารถนำเทคนิค และวิธีการสอนมาประยุกต์ใช้ได้...”

ครูโรงเรียนที่ 3 กล่าวว่า “...ครูรุ่นใหม่ยังขาดทักษะการอ่าน การเขียน การพิมพ์อักษรเบรลล์ และการใช้ลูกคิดในการคิดคำนวณ ตลอดจนทักษะการทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อม และการเคลื่อนไหวสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ซึ่งส่งผลให้กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดปัญหา เช่น การอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ขาดทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต การปรับตัวเข้ากับสังคมปกติเมื่อต้องไปเรียนร่วม...”

ผู้บริหารโรงเรียนที่ 2 กล่าวว่า “...ครูยังขาดทักษะที่จะถ่ายทอดความรู้ไปสู่การปฏิบัติด้วยการสอนให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นให้สามารถนำทฤษฎีที่ครูสอนไปสู่ขั้นตอนการลงมือปฏิบัติจริงได้ เช่น ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นต้น...”

ด้านการปฏิบัติตน สามารถสรุปประเด็น คือ

รักและศรัทธาในวิชาชีพครู ขยันอดสาหะพากเพียร เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ หนักแน่น อดทน อดกลั้น รักษาวินัย ตรงต่อเวลา สำนวม ระวังความประพฤติของตนให้อยู่ในระเบียบแบบแผน ที่ดีงาม ตัดใจจากความสบาย และความสนุกสนานร่าเริงที่ไม่ควรแก่เกียรติภูมิของตน มีความรัก

ความเมตตา ปรารถนาดีต่อศิษย์ วางใจเป็นกลาง ไม่ปล่อยไปตามอำนาจอคติ ยึดมั่นในการทำ ความดี ด้วยกาย วาจา และใจ หมั่นอบรมปัญญาให้เพิ่มพูนสมบูรณ์ขึ้นทั้งในด้านวิชาการ และความฉลาด รอบรู้ในเหตุและผล ดำเนินชีวิตในทางที่ถูกต้อง มีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่สมบูรณ์แข็งแรง แต่งกาย สุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ พุดจาไพเราะเหมาะสมกับสถานภาพความเป็นครู มีความมั่นคง ทางอารมณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนทั้งด้านศีลธรรม วัฒนธรรม กิจนิสัย สุขนิสัย และอุปนิสัย มีความเป็นประชาธิปไตย มีเจตคติที่ดีต่อการจัดกระบวนการ เรียนรู้ทางการศึกษาพิเศษ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้พร้อมด้วยภูมิความรู้ ภูมิธรรม และภูมิฐาน

ซึ่งครูมักใช้ความรู้สึกเวทนานิยมในการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความ บกพร่องทางการเห็น ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น เป็นอย่างมาก เพราะเป็นการสร้างกรอบและข้อจำกัดในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

ดังตัวอย่างในการสนทนากลุ่มระหว่างผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนสอน คนตาบอดในประเทศไทย แสดงดังต่อไปนี้

ครูโรงเรียนที่ 3 กล่าวว่า “...การสร้างสัมพันธภาพระหว่างครูและผู้เรียนที่มีความบกพร่อง ทางการเห็น เนื่องจากผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นมีความสามารถรับรู้ กลิ่น เสียง สัมผัส อย่างรวดเร็ว ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เพราะสัมพันธภาพเป็นตัวเชื่อม ความเชื่อใจและความไว้วางใจระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนได้...”

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของ ครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

ตารางที่ 17 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทยทั้ง 3 ด้าน

ตัวชี้วัดสมรรถนะ	ระดับการปฏิบัติ					\bar{X}	S.D.	แปลผล (N=190)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ด้านความรู้	5	182	3	0	0	3.97	0.26	มาก
ความสามารถ	(2.6%)	(95.8%)	(1.6%)	(0%)	(0%)			
ด้านทักษะ	5	180	5	0	0	3.96	0.27	มาก
ประสบการณ์วิชาชีพ	(2.6%)	(94.7%)	(2.6%)	(0%)	(0%)			
ด้านการปฏิบัติตน	34	155	1	0	0	4.14	0.33	มาก
	(17.9%)	(81.6%)	(0.5%)	(0%)	(0%)			
รวมเฉลี่ย						4.02	0.29	มาก

จากตารางที่ 17 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทยโดยรวมทั้ง 3 ด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$) เมื่อพิจารณาแยกแต่ละด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติตนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14$) รองลงมาคือ ด้านความรู้ความสามารถ ($\bar{X}=3.97$) และด้านทักษะประสบการณ์วิชาชีพ ($\bar{X}=3.96$)

ตารางที่ 18 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย ด้านความรู้ความสามารถ

ข้อที่	ตัวชี้วัดสมรรถนะ	ตัวชี้วัด		แปลผล (N=190)
		\bar{X}	S.D.	
1	แสวงหาความรู้และพัฒนาวิชาชีพครู อย่างสม่ำเสมอ	4.31	0.66	มาก
2	ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา	4.25	0.62	มาก
3	ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องภาษาและวัฒนธรรม	4.00	0.82	มาก
4	ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาสำหรับครูและผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น	4.01	0.71	มาก
5	ความรู้ ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น	3.93	0.71	มาก
6	ความรู้ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น	3.86	0.74	มาก
7	ความรู้ความเข้าใจในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	3.97	0.69	มาก
8	ความรู้ความเข้าใจเรื่องนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น	3.57	0.56	มาก
9	ความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.79	0.73	มาก
10	ความรู้ความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา	4.00	0.68	มาก
11	เข้าใจคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู	3.85	0.61	มาก
12	เข้าใจบทบาทหน้าที่และภาระงานของครู	4.00	0.72	มาก
13	เป็นผู้ที่มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนอย่างแท้จริง สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีในศาสตร์ความรู้มาสู่การปฏิบัติได้ทั้งในระดับสากลและท้องถิ่น	4.32	0.61	มาก
14	การสืบค้นความรู้ข้อมูลข่าวสารรอบตัวและเรื่องราวในท้องถิ่นเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และฝึกผู้เรียนคิดวิเคราะห์วิจารณ์ได้	4.48	0.51	มาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัดสมรรถนะ	ตัวชี้วัด		แปลผล (N=190)
		\bar{X}	S.D.	
15	สามารถประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้สู่การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการเรียนรู้ต่อไปได้	4.17	0.67	มาก
16	ความสามารถในการอ่าน/เขียน/พิมพ์อักษรเบรลล์	3.49	0.71	ปานกลาง
17	ความสามารถในการบริหารจัดการชั้นเรียน	4.15	0.59	มาก
18	ความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	3.39	0.69	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	3.97	0.67	มาก

จากตารางที่ 18 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียน สอนคนตาบอดในประเทศไทย ด้านความรู้ความสามารถ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณาแต่ละตัวชี้วัดจะเห็นได้ว่าตัวชี้วัดที่มีอันดับสูงสุด คือ การสืบค้นความรู้ข้อมูลข่าวสารรอบตัวและเรื่องราวในท้องถิ่นเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และฝึกผู้เรียนคิดวิเคราะห์วิจารณ์ได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) รองลงมา คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนอย่างแท้จริง สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีในศาสตร์ความรู้มาสู่การปฏิบัติได้ทั้งในระดับสากลและท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) และแสวงหาความรู้และพัฒนาวิชาชีพครูอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) ตามลำดับ ส่วนอันดับต่ำสุดคือ ความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$)

ตารางที่ 19 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย ด้านทักษะและประสบการณ์วิชาชีพ

ข้อ ที่	ตัวชี้วัดสมรรถนะ	ตัวชี้วัด		แปลผล (N=190)
		\bar{X}	S.D.	
19	ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาและมีใบประกอบวิชาชีพครูตามที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภากำหนด	4.13	0.66	มาก
20	ทักษะในการบูรณาการความรู้มาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้	4.11	0.58	มาก
21	เป็นผู้ให้บริการสอนเสริมทางวิชาการ	4.21	0.66	มาก
22	เป็นผู้ดำเนินการคัดกรองผู้เรียน	4.43	0.65	มาก
23	เทคนิคในการจัดกระบวนการเรียนรู้เรื่องทักษะการทำความเข้าใจกับความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหวสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น	3.32	0.74	ปานกลาง
24	ทักษะการใช้ลูกคิดในการคิดคำนวณ	3.20	0.92	ปานกลาง
25	วิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนเพื่อนำไปเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	4.35	0.66	มาก
26	จัดทำเอกสารธุรการในชั้นเรียนซึ่งประกอบด้วย บัญชีเรียกชื่อสมุดรายงานประจำตัวผู้เรียน บันทึกการดีมนม บันทึกการประเมินผู้เรียนตามแบบ ปพ. ต่าง ๆ และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนในชั้นเรียนให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ	4.20	0.73	มาก
27	ทักษะในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ถูกต้องครบถ้วนทุกขั้นตอน	4.14	0.75	มาก
28	ทักษะในการผลิตสื่อที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น	3.51	0.73	มาก
รวมเฉลี่ย		3.96	0.71	มาก

จากตารางที่ 19 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียน สอนคนตาบอดในประเทศไทย ด้านทักษะและประสบการณ์วิชาชีพ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณาแต่ละตัวชี้วัดจะเห็นได้ว่าตัวชี้วัดที่มีอันดับสูงสุด คือ เป็นผู้ดำเนินการคัดกรองผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมาคือ วิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียน เพื่อนำไปเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) และเป็นผู้ให้บริการสอนเสริมทางวิชาการ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) ตามลำดับ ส่วนอันดับต่ำสุดคือ ทักษะการใช้ลูกคิดในการคิดคำนวณ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$)

ตารางที่ 20 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย ด้านการปฏิบัติตน

ข้อที่	ตัวชี้วัดสมรรถนะ	ตัวชี้วัด		แปลผล (N=190)
		\bar{X}	S.D.	
29	รักและศรัทธาในวิชาชีพครู	4.13	0.77	มาก
30	ขยันอดสาหะพากเพียร	3.93	0.81	มาก
31	เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และ เสียสละ	3.98	0.79	มาก
32	หนักแน่น อดทน อดกลั้น	4.01	0.76	มาก
33	รักษาวินัย ตรงต่อเวลา ดำรง ระวังความประพฤติของตนให้อยู่ในระเบียบแบบแผนที่ดีงาม	4.21	0.58	มาก
34	ตัดใจจากความสบาย และความสนุกสนานรำริงที่ไม่ควรแก่เกียรติภูมิของตน	4.23	0.76	มาก
35	มีความรัก ความเมตตา ปราบปรามดีต่อศิษย์	4.19	0.75	มาก
36	วางใจเป็นกลาง ไม่ปล่อยไปตามอำนาจอคติ	4.29	0.72	มาก
37	ยึดมั่นในการทำมาดีด้วยกาย วาจา และใจ	4.39	0.61	มาก
38	หมั่นอบรมปัญญาให้เพิ่มพูนสมบูรณ์ขึ้นทั้งในด้านวิทยาการ และความฉลาดรอบรู้ในเหตุและผล	4.28	0.62	มาก
39	ดำเนินชีวิตในทางที่ถูกต้อง	4.22	0.67	มาก
40	มีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่สมบูรณ์แข็งแรง	4.12	0.55	มาก

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัดสมรรถนะ	ตัวชี้วัด		แปลผล (N=190)
		\bar{X}	S.D.	
41	แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ	4.03	0.60	มาก
42	พูดจาไพเราะเหมาะสมกับสถานภาพความเป็นครู	3.98	0.60	มาก
43	มีความมั่นคงทางอารมณ์	4.14	0.73	มาก
44	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.21	0.83	มาก
45	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนทั้งด้าน ศิลธรรม วัฒนธรรม กิจนิสัย สุขนิสัย และอุปนิสัย มีความเป็น ประชาธิปไตย	4.08	0.80	มาก
46	มีเจตคติที่ดีต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ทางการศึกษา พิเศษ	4.12	0.80	มาก
47	เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้พร้อมด้วยภูมิความรู้ ภูมิธรรม และภูมิฐาน	4.11	0.82	มาก
รวมเฉลี่ย		4.14	0.71	มาก

จากตารางที่ 20 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู
โรงเรียน สอนคนตาบอดในประเทศไทย ด้านการปฏิบัติตน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณาแต่ละตัวชี้วัดจะเห็นว่าตัวชี้วัดที่มีอันดับสูงสุด ยึดมั่นในการทำมาดีด้วย
กาย วาจา และใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมาคือ วางใจเป็นกลาง ไม่ปล่อยไปตามอำนาจ
อคติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) และหมั่นอบรมปัญญาให้เพิ่มพูนสมบูรณ์ขึ้นทั้งในด้านวิชาการ
และความฉลาดรอบรู้ในเหตุและผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) ตามลำดับ ส่วนอันดับต่ำสุดคือ ขยัน
อุตสาหะพากเพียร ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ด้าน 47 ตัวชี้วัด จากประชากรที่เก็บข้อมูลได้ จำนวน 190 คนดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดโดยใช้สถิติ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) และ Bartlett's Test of Sphericity เพื่อใช้ในการวัดความเหมาะสมของข้อมูล ดังแสดงในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 แสดงค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) และ Bartlett's Test of Sphericity

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0.637
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	5524.445
	df	1081
	Sig.	.000

จากตารางที่ 21 พบว่าค่า KMO มีค่า 0.637 ซึ่งมากกว่า 0.5 จึงสรุปได้ว่า ข้อมูลที่มีอยู่เหมาะสมที่จะใช้เทคนิค Factor Analysis จากสมมติฐาน

H 0 : ตัวแปรต่าง ๆ (q1, q2, ...,q47) ไม่มีความสัมพันธ์กัน

H 1 : ตัวแปรต่าง ๆ (q1, q2, ...,q47) มีความสัมพันธ์กัน

และการทดสอบสมมติฐาน Bartlett's Test of Sphericity พบว่ามีค่า Chi-Square = 5524.445 ได้ค่า Sig = 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า เมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดแตกต่างจากเมตริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า เมตริกซ์สหสัมพันธ์ไม่เป็นเมตริกซ์เอกลักษณ์ นั่นคือ ตัวชี้วัดแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กันจึงสามารถใช้เทคนิค Factor Analysis ได้

2. พิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบว่าตัวชี้วัดแต่ละตัวควรอยู่ในองค์ประกอบใดใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่า 0.30 ขึ้นไป แล้วจึงพิจารณาองค์ประกอบคัดเลือกเฉพาะตัวชี้วัดที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุดบนองค์ประกอบนั้น พิจารณาถึงจำนวนตัวชี้วัดที่รวมกันชี้วัดค่า

ความแปรปรวนของแต่ละองค์ประกอบตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป ได้องค์ประกอบที่ 1 มี 7 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 มี 5 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 มี 6 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 4 มี 5 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 5 มี 6 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบที่ 6 มี 4 ตัวชี้วัด ประกอบด้วยตัวชี้วัดทั้งสิ้น 33 ตัวชี้วัด

3. การกำหนดชื่อองค์ประกอบ พิจารณาตามลักษณะของตัวชี้วัดที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด โดยมีผู้เชี่ยวชาญร่วมให้ความหมายเพื่อความสอดคล้องกันครั้งนี้คือ ผู้วิจัย ประธานที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนอองค์ประกอบแต่ละด้านเรียงลำดับตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปหาน้อย และค่าความแปรปรวนรวมจากมากไปหาน้อย ดังแสดงในตารางที่ 22-27

ตารางที่ 22 องค์ประกอบที่ 1 ด้านการประพฤติกและปฏิบัติตน

ตัวชี้วัด (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
39	ดำเนินชีวิตในทางที่ถูกต้อง	0.827
36	วางใจเป็นกลาง ไม่ปล่อยไปตามอำนาจอคติ	0.825
38	หมั่นอบรมปัญญาให้เพิ่มพูนสมบูรณ์ขึ้นทั้งในด้านวิทยาการและ ความฉลาดรอบรู้ในเหตุและผล	0.803
37	ยึดมั่นในการทำความดีด้วยกาย วาจา และใจ	0.663
40	มีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่สมบูรณ์แข็งแรง	0.615
41	แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ	0.534
20	ทักษะในการบูรณาการความรู้มาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้	0.501
	ค่าไอเกน	5.009
	ร้อยละของความแปรปรวนรวม	10.657

จากตารางที่ 22 พบว่า องค์ประกอบที่ 1 ด้านการประพฤติกและปฏิบัติตน ประกอบด้วยตัวชี้วัดที่ 39, 36, 38, 37, 40, 41 และ 20 รวม 7 ตัวชี้วัด มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.501 ถึง 0.827 มีค่าไอเกน 5.009 และร้อยละของความแปรปรวนรวมที่อธิบายองค์ประกอบได้เท่ากับ 10.657

ตารางที่ 23 องค์ประกอบที่ 2 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล

ตัวชี้วัด (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
32	หนักแน่น อดทน อดกลั้น	0.863
31	เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และ เสียสละ	0.838
30	ขยันอดุสาหะพากเพียร	0.820
33	รักษาวินัย ตรงต่อเวลา ดำรง ระวังความประพฤติของตนให้อยู่ ในระเบียบแบบแผนที่ดีงาม	0.669
8	ความรู้ความเข้าใจเรื่องนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น	0.405
	ค่าไอเกน	4.303
	ร้อยละของความแปรปรวนรวม	9.155

จากตารางที่ 23 พบว่า องค์ประกอบที่ 2 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วยตัวชี้วัดที่ 32, 31, 30, 33 และ 8 รวม 5 ตัวชี้วัด มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.405 ถึง 0.863 มีค่าไอเกน 4.303 และร้อยละของความแปรปรวนรวมที่อธิบายองค์ประกอบได้เท่ากับ 9.155

ตารางที่ 24 องค์ประกอบที่ 3 ความสามารถด้านวิชาชีพ

ตัวชี้วัด (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
15	สามารถประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนต่างๆ เพื่อจัดกระบวนการ เรียนรู้ที่น่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียนสามารถ เชื่อมโยงความรู้สู่การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและ การเรียนรู้ต่อไปได้	0.762
26	จัดทำเอกสารธุรการในชั้นเรียนซึ่งประกอบด้วย บัญชีเรียกชื่อ สมุดรายงานประจำตัวผู้เรียน บันทึกการดื่มนม บันทึกการ	

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ตัวชี้วัด (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
	ประเมินผู้เรียนตามแบบ ปพ. ต่าง ๆ และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับ กับผู้เรียนในชั้นเรียนให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ	0.650
12	เข้าใจบทบาทหน้าที่และภาระงานของครู	0.643
17	ความสามารถในการบริหารจัดการชั้นเรียน	0.560
14	การสืบค้นความรู้ข้อมูลข่าวสารรอบตัว และเรื่องราวในท้องถิ่น เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และฝึกผู้เรียนคิดวิเคราะห์วิจารณ์ได้	0.476
25	วิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนเพื่อนำไปเขียนแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล	0.375
	ค่าไอเคน	3.522
	ร้อยละของความแปรปรวนรวม	7.494

จากตารางที่ 24 พบว่า องค์ประกอบที่ 3 ความสามารถด้านวิชาชีพ ประกอบด้วยตัวชี้วัดที่ 15, 26, 12, 17, 14 และ 25 รวม 6 ตัวชี้วัด มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.375 ถึง 0.762 มีค่าไอเคน 3.522 และร้อยละของความแปรปรวนรวมที่อธิบายองค์ประกอบได้เท่ากับ 7.494

ตารางที่ 25 องค์ประกอบที่ 4 ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ

ตัวชี้วัด (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
29	รักและศรัทธาในวิชาชีพครู	0.655
35	มีความรัก ความเมตตา ปราบปรามดีต่อศิษย์	0.627
34	ตั้งใจจากความสบาย และความสนุกสนานรำเริงที่ไม่ควรแก่ เกียรติภูมิของตน	0.585

ตารางที่ 25 (ต่อ)

ตัวชี้วัด (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
13	เป็นผู้ที่มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนอย่างแท้จริง สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีในศาสตร์ความรู้มาสู่การปฏิบัติได้ทั้ง ในระดับสากลและในระดับท้องถิ่น	0.500
27	ทักษะในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ถูกต้องครบถ้วนทุก ขั้นตอน	0.400
	ค่าไอเกน	3.253
	ร้อยละของความแปรปรวนรวม	6.922

จากตารางที่ 25 พบว่า องค์ประกอบที่ 4 ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ประกอบด้วยตัวชี้วัดที่ 29, 35, 34, 13 และ 27 รวม 5 ตัวชี้วัด มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.400 ถึง 0.655 มีค่าไอเกน 3.253 และร้อยละของความแปรปรวนรวมที่อธิบายองค์ประกอบได้เท่ากับ 6.922

ตารางที่ 26 องค์ประกอบที่ 5 ด้านทักษะความรู้ในวิชาชีพ

ตัวชี้วัด (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
42	พูดจาไพเราะเหมาะสมกับสถานภาพความเป็นครู	0.625
1	แสวงหาความรู้และพัฒนาวิชาชีพครูอย่างสม่ำเสมอ	0.605
2	ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา	0.524
6	ความรู้ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ที่มีความบกพร่องทางการเห็น	0.518
7	ความรู้ความเข้าใจในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	0.508
3	ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องภาษาและวัฒนธรรม	0.498
	ค่าไอเกน	3.100
	ร้อยละของความแปรปรวนรวม	6.596

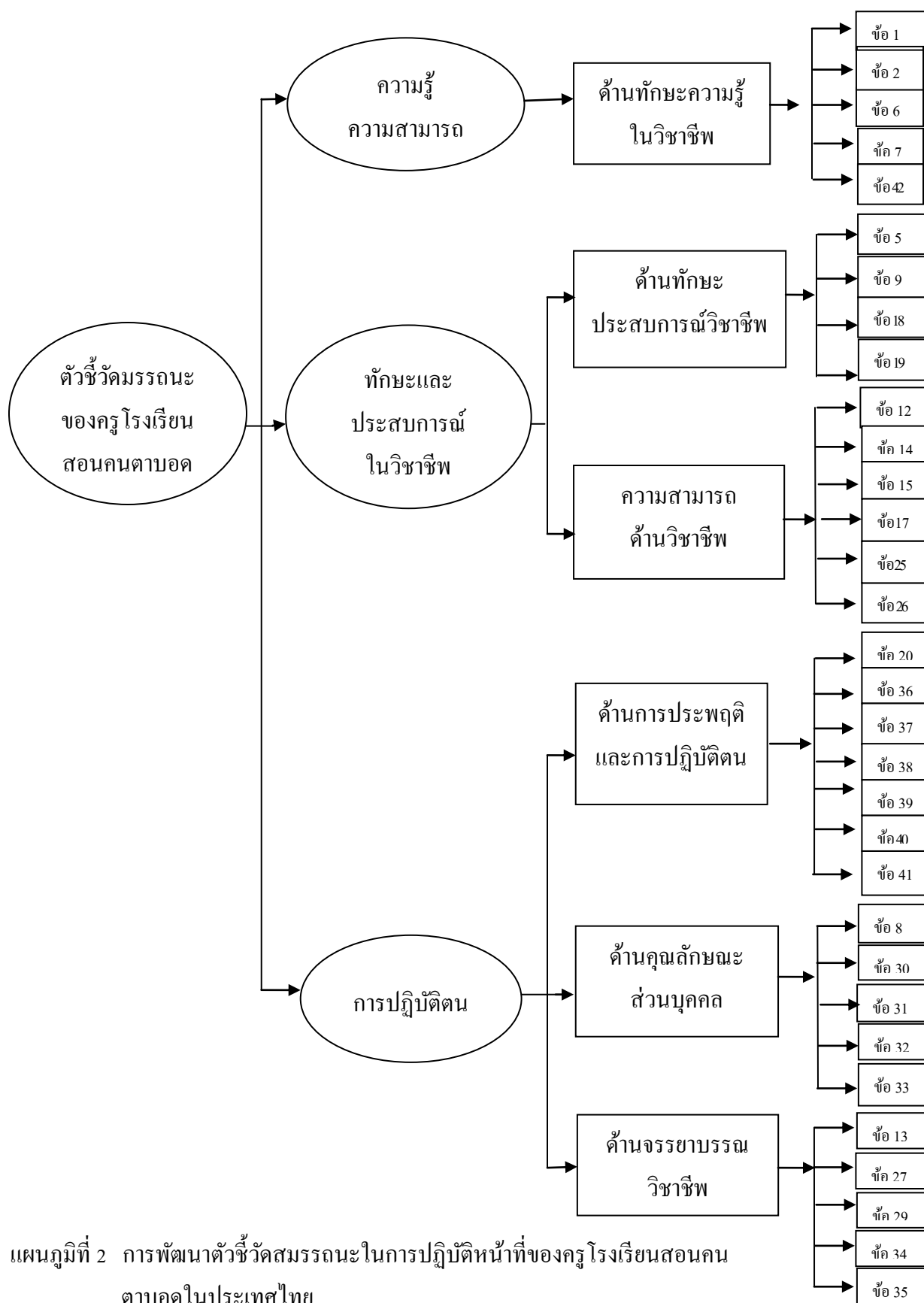
จากตารางที่ 26 พบว่า องค์กรประกอบที่ 5 ด้านทักษะความรู้ในวิชาชีพ ประกอบด้วยตัวชี้วัดที่ 42, 1, 2, 6, 7 และ 3 รวม 6 ตัวชี้วัด มีค่าน้ำหนักองค์กรประกอบอยู่ระหว่าง 0.498 ถึง 0.625 มีค่าไอเกน 3.100 และร้อยละของความแปรปรวนรวมที่อธิบายองค์กรประกอบได้เท่ากับ 6.596

ตารางที่ 27 องค์กรประกอบที่ 6 ด้านทักษะประสบการณ์วิชาชีพ

ตัวชี้วัด (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์กรประกอบ
18	ความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	0.613
5	ความรู้ ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น	0.567
19	ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาและมีใบประกอบวิชาชีพครูตามที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภากำหนด	0.341
9	ความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	0.404
	ค่าไอเกน	3.047
	ร้อยละของความแปรปรวนรวม	6.484

จากตารางที่ 27 พบว่า องค์กรประกอบที่ 6 ด้านทักษะประสบการณ์วิชาชีพ ประกอบด้วยตัวชี้วัดที่ 18, 5, 19 และ 9 รวม 4 ตัวชี้วัด มีค่าน้ำหนักองค์กรประกอบอยู่ระหว่าง 0.404 ถึง 0.613 มีค่าไอเกน 3.047 และร้อยละของความแปรปรวนรวมที่อธิบายองค์กรประกอบได้เท่ากับ 6.484

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย ผู้วิจัยขอเสนอเป็น 6 องค์กรประกอบ 33 ตัวชี้วัด ดังแสดงตามผังการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 2 การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โรงเรียนสอน

คนตาบอดในประเทศไทย

สรุปผลการแสดงความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดที่เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย ซึ่งแยกออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

ด้านความรู้ความสามารถ

สรุปปัญหา

1. ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาสำหรับครูและนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นน้อย
 2. ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นอย่างแท้จริง
 3. ครูมีความรู้ความเข้าใจในการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นน้อย
 4. ครูขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นอย่างแท้จริง
 5. ครูได้รับมอบหมายให้สอนในสาระการเรียนรู้ที่ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา
- ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย
1. สนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถของครูผู้สอนผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ด้วยการจัดให้มีการอบรม/ประชุม/สัมมนา/ศึกษาดูงานเกี่ยวกับหลักสูตร จิตวิทยา กระบวนการเรียนรู้ การวัดผล การประเมินผลสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นอย่างสม่ำเสมอ
 2. มีกระบวนการประเมินความรู้ความสามารถครูผู้สอนผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อกระตุ้นให้ครูมีความตื่นตัวที่จะแสวงหาความรู้ในการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา
 3. เปิดรับครูตามความต้องการ และความจำเป็นให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อให้ง่ายต่อการประเมินความรู้ความสามารถ

ด้านทักษะประสบการณ์วิชาชีพ

สรุปปัญหา

1. ครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทยส่วนมากไม่ได้รับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษา แต่มีใบประกอบวิชาชีพครูตามที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภากำหนด เนื่องจากได้รับการศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต จึงทำให้การจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากไม่สามารถนำเทคนิค และวิธีการสอนมาประยุกต์ใช้ได้
2. ครูรุ่นใหม่ยังขาดทักษะการอ่าน การเขียน การพิมพ์อักษรเบรลล์ และการใช้ลูกคิดในการคิดคำนวณ ตลอดจนทักษะการทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อม และการเคลื่อนไหวสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ซึ่งส่งผลให้กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดปัญหา เช่น การอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ขาดทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต การปรับตัวเข้ากับสังคมปกติเมื่อต้องไปเรียนรวม
3. ครูยังขาดทักษะที่จะถ่ายทอดความรู้ไปสู่การปฏิบัติ ด้วยการสอนให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นให้นำทฤษฎีที่ครูสอน ไปสู่ขั้นตอนการลงมือปฏิบัติจริงได้ เช่น ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

1. ให้งานด้านสังกัด กำหนดเป็นนโยบายสำหรับครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนสอนคนตาบอด ต้องมีทักษะการอ่าน การเขียน การพิมพ์อักษรเบรลล์ และการใช้ลูกคิดในการคิดคำนวณ ทักษะการทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว จึงจะได้รับค่าตอบแทนพิเศษเพิ่มจากรัฐบาล

ด้านการปฏิบัติตน

สรุปปัญหา

1. ครูมักใช้ความรู้สึกเวทนานิยมในการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการสร้างกรอบและข้อจำกัดในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง
2. การสร้างสัมพันธภาพระหว่างครูและผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น เนื่องจากผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นมีความสามารถรับรู้ กลิ่น เสียง สัมผัส อย่างรวดเร็ว ซึ่งสิ่งเหล่านี้

จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เพราะสัมพันธ์ภาพเป็นตัวเชื่อมความเชื่อใจและความไว้วางใจระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนได้

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

1. มุ่งเน้นให้ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดตระหนักถึงความสำคัญของวิชาชีพครู เพราะครูเป็นผู้ที่มีวิชาความรู้ ทั้งในด้านคุณธรรม และในภารกิจการทำงาน รวมทั้งสั่งสอนและยกย่อง ชิดชูศิษย์ของตนเอง จากผู้ที่ไม่รู้ให้กลายเป็นผู้รู้ ผู้ที่ไม่มีความสามารถให้เป็นผู้ที่มีความสามารถ ผู้ที่ไม่มีความคิดให้มีความคิด ผู้ที่มีความประพฤติไม่เหมาะสมให้เป็นผู้ที่มีความประพฤติเหมาะสม และจากผู้ที่ไม่พึงปรารถนาให้เป็นผู้ที่พึงปรารถนา ครูต้องสอนได้ สอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ในตนเอง มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดี โดยการฝึกฝนแนะนำให้เป็นคนดี สอนให้เข้าใจแจ่มแจ้ง สอนศิลปวิทยาให้หมดสิ้น ยกย่องให้ปรากฏในหมู่คณะ สร้างภูมิคุ้มกัน สอนให้รู้จักเลี้ยงตัว รักษาตนให้สามารถดำเนินชีวิตต่อไปด้วยดี และที่สำคัญต้องสอนให้เกิดความเจริญงอกงามทางสติปัญญา มีความคิด และสร้างสรรค์เป็นแบบอย่างที่ดี

2. ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนปกติ หรือผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นมักเรียนรู้จากตัวครูผู้สอน การปฏิบัติตัวเป็นต้นแบบหรือเป็นแบบอย่างจึงเป็นสิ่งที่มียุทธพลมากกว่าการบอกกล่าวเพียงอย่างเดียว เพราะการปฏิบัติตัวเป็นต้นแบบให้เห็นด้วยสายตาและความรู้สึกนั้น เป็นภาพที่มองเห็นชัดเจนและง่ายต่อการลอกเลียนแบบยิ่งกว่าการรับฟังและบอกเล่า ถ้าต้องการให้ผู้เรียนเป็นอย่างไร จงพยายามแสดงออกเช่นนั้น ทั้งในการดำเนินชีวิตและการสนทนา การวางตัวของครูผู้สอนเป็นตัวอย่าง หรือเยี่ยงอย่างให้แก่ผู้เรียนได้มาก แม้ว่าผู้เรียนจะมีความคิด ความอ่านของตนเองที่ไม่ต้องการการเลียนแบบผู้ใหญ่ทุกประการเหมือนเด็กเล็กๆ แต่ครูก็คือคนที่ผู้เรียนพิจารณาว่ามีความสำคัญมาก โดยผู้เรียนจะสนใจและเฝ้าสังเกตตั้งแต่การแต่งกาย การพูดจา การวางตัว จนกระทั่งถึงการประพฤติปฏิบัติ จะเป็นประสบการณ์ให้เขาได้พิจารณา นอกจากนี้การรู้ตัวเองของครู การแนะนำให้ผู้เรียนประพฤติให้เหมาะสม ก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ครู ต้องประพฤติและปฏิบัติตนให้เหมาะสมด้วย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย ปีการศึกษา 2556 จำนวน 202 คน จาก 13 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม เพื่อกำหนดประเด็นสมรรถนะ จัดหมวดหมู่เรียบเรียงตัวชี้วัดสมรรถนะสำหรับครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทยเป็นผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย จำนวน 10 คน โดยได้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ชนิด ได้แก่ ประเด็นในการสนทนากลุ่มเพื่อนำมาพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย และแบบสอบถามตัวชี้วัดสมรรถนะการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยเครื่องมือชุดนี้ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.858

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 75.30 เพศชายจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 24.70 มีอายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 ช่วงอายุ 30-40 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 ช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 34.2 และอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 มีการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 80.5 ระดับปริญญาโท จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18.9 และสูงกว่าระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถาม มีประสบการณ์ในการทำงานในโรงเรียนสอนคนตาบอด 1-5 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 ประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 44.7 ประสบการณ์ในการทำงาน 11-15 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 และประสบการณ์ในการทำงาน 16 ปีขึ้นไป จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 63.7 และสถานภาพโสด จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 36.3 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งหน้าที่ ปัจจุบันเป็นครูผู้สอน จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 62.1 ผู้อำนวยการจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 รองผู้อำนวยการ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 และครูเสริมวิชาการ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทยโดยรวมทั้ง 3 ด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อพิจารณาแยกแต่ละด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติตนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านความรู้ความสามารถ และด้านทักษะประสบการณ์วิชาชีพ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณาแต่ละตัวชี้วัดจะเห็นได้ว่าตัวชี้วัดที่มีอันดับสูงสุด คือ การสืบค้นความรู้ข้อมูลข่าวสาร

รอบตัวและเรื่องราวในท้องถิ่นเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และฝึกผู้เรียนคิดวิเคราะห์วิจารณ์ได้ อยู่ใน ระดับมาก รองลงมา คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนอย่างแท้จริง สามารถ เชื่อมโยงทฤษฎีในศาสตร์ความรู้มาสู่การปฏิบัติได้ทั้งในระดับสากลและท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก และแสวงหาความรู้และพัฒนาวิชาชีพครู อย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านทักษะประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$) เมื่อพิจารณาแต่ละตัวชี้วัดจะเห็นได้ว่าตัวชี้วัดที่มีอันดับสูงสุด คือ เป็นผู้ดำเนินการ คัดกรองผู้เรียน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ วิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนเพื่อนำไปเขียนแผน การจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล อยู่ในระดับมาก และเป็นผู้ให้บริการสอนเสริมทางวิชาการ ซึ่งอยู่ ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านการปฏิบัติตน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14$) เมื่อพิจารณา แต่ละตัวชี้วัดจะเห็นได้ว่าตัวชี้วัดที่มีอันดับสูงสุด ยึดมั่นในการทำมาตย์ด้วยกาย วาจา และใจ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ วางใจเป็นกลาง ไม่ปล่อยไปตามอำนาจอคติ อยู่ในระดับมาก และ หมั่นอบรมปัญญาให้เพิ่มพูนสมบูรณ์ขึ้นทั้งในด้านวิทยาการ และความฉลาดรอบรู้ในเหตุและผล อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

สำหรับตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย มี 6 องค์ประกอบหลัก 33 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ด้านการประพุดิและปฏิบัติตน มี 7 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลมี 5 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 ด้านความสามารถในวิชาชีพมี 6 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 4 ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพมี 5 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 5 ด้านทักษะความรู้ในวิชาชีพมี 6 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบที่ 6 ด้านทักษะ ประสบการณ์วิชาชีพมี 4 ตัวชี้วัด สามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมได้ทั้งสิ้นร้อยละ 47.308

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โรงเรียนสอน คนตาบอดในประเทศไทย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาบริบทสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โรงเรียนสอน คนตาบอดในประเทศไทยตามมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้ประกอบการ วิชาชีพครู ที่จะต้องประพุดิปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลดีต่อผู้รับบริการอันได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อนครู และชุมชนที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม ถือเป็นเป้าหมายหลักของการประกอบ วิชาชีพครู โดยใช้องค์ประกอบตัวชี้วัดสมรรถนะ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้าน

ความรู้ความสามารถ องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะประสบการณ์วิชาชีพ องค์ประกอบที่ 3 ด้านการปฏิบัติตน ประกอบด้วย 47 ตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กัน โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่า 0.30 ขึ้นไป โดยใช้สถิติ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) และ Bartlett's Test of Sphericity เพื่อวัดความเหมาะสมของข้อมูล แล้วจึงพิจารณาองค์ประกอบคัดเลือกเฉพาะตัวชี้วัดที่ร่วมกันชี้วัดค่าความแปรปรวนของแต่ละองค์ประกอบตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป ซึ่งได้้องค์ประกอบตัวชี้วัดสมรรถนะทั้งหมด 6 องค์ประกอบ 33 ตัวชี้วัด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการประพฤติและการปฏิบัติตน องค์ประกอบที่ 2 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล องค์ประกอบที่ 3 ความสามารถด้านวิชาชีพ องค์ประกอบที่ 4 ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ องค์ประกอบที่ 5 ด้านทักษะความรู้ในวิชาชีพ และองค์ประกอบที่ 6 ด้านทักษะประสบการณ์วิชาชีพ จะเห็นได้ว่าตัวชี้วัดสมรรถนะเพิ่มขึ้นจาก 3 องค์ประกอบ 47 ตัวชี้วัดเป็น 6 องค์ประกอบ 33 ตัวชี้วัด ซึ่งสอดคล้องกับวาสนา ประมวลพจนานุกรม (2538:19-21) กล่าวว่า "ไว้ว่า การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบมักจะทำ 2 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะแรกค้นหาว่ามีกี่องค์ประกอบอะไรบ้าง และลักษณะที่สองทำการยืนยัน หรือทดสอบสมมติฐานว่ามีองค์ประกอบนั้น ๆ ในลักษณะนั้นจริงหรือไม่ ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลของการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบอาจจะมีจำนวนองค์ประกอบเท่ากับจำนวนองค์ประกอบในขั้นตอนแรกหรือไม่เท่ากันก็ได้"

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบองค์ประกอบตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย หลังจากที่ได้ทำการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงสำรวจในแต่ละด้านแล้วพบว่า มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน ดังนี้

1. องค์ประกอบตัวชี้วัดสมรรถนะด้านความรู้ความสามารถ เมื่อพิจารณาตามลักษณะของตัวชี้วัดที่ได้จากผลการวิเคราะห์สามารถกำหนดชื่อองค์ประกอบได้ 1 องค์ประกอบคือ ด้านทักษะความรู้ในวิชาชีพ ตัวชี้วัดที่อธิบายองค์ประกอบนี้คือ พุดจาไพเราะเหมาะสมกับสถานภาพความเป็นครู แสวงหาความรู้และพัฒนาวิชาชีพครูอย่างสม่ำเสมอ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา ความรู้ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ความรู้ความเข้าใจในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องภาษาและวัฒนธรรม

ซึ่งองค์ประกอบนี้เป็นองค์ประกอบที่ได้รับความคิดเห็นมากเป็นอันดับที่ 2 และมีประโยชน์ต่อตัวครูเป็นอย่างยิ่งในการที่ครูจะต้องมีความรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับพัชรา ถาวร (2543:11) กล่าวว่า คุณลักษณะที่บุคลากรในองค์การจำเป็นต้องมีในการปฏิบัติงานตามขอบเขตหน้าที่ที่รับผิดชอบได้แก่ ความรู้ เช่นเดียวกับ ณรงวิทย์ แสนทอง (2547:12) กล่าวถึง สมรรถนะว่าเป็นกลุ่มของความรู้ (Knowledge) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

กล่าวถึงสมรรถนะของครูไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542: 1-25) ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจว่า “การศึกษา” เป็น “กระบวนการเรียนรู้” เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ครูมีความรู้ความเข้าใจใน “มาตรฐานการศึกษา” คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแลการตรวจสอบและประกันคุณภาพ

2. องค์ประกอบตัวชี้วัดสมรรถนะด้านทักษะและประสบการณ์ในวิชาชีพ เมื่อพิจารณาตามลักษณะของตัวชี้วัดที่ได้จากผลการวิเคราะห์สามารถกำหนดชื่อองค์ประกอบได้ 2 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านทักษะประสบการณ์วิชาชีพ ตัวชี้วัดที่อธิบายองค์ประกอบนี้คือ ความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษา และมีใบประกอบวิชาชีพครูตามที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภากำหนด ความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 2) ความสามารถด้านวิชาชีพ ตัวชี้วัดที่อธิบายองค์ประกอบนี้คือ สามารถประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้สู่การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการเรียนรู้ต่อไปได้ จัดทำเอกสารธุรการในชั้นเรียนซึ่งประกอบด้วย บัญชีเรียกชื่อ สมุดรายงานประจำตัวนักเรียน บันทึกการดื่มนม บันทึกการประเมินนักเรียนตามแบบ ปพ. ต่าง ๆ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในชั้นเรียนให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เข้าใจบทบาทหน้าที่และภาระงานของครู ความสามารถในการบริหารจัดการชั้นเรียน การสืบค้นความรู้ข้อมูลข่าวสารรอบตัว และเรื่องราวในท้องถิ่น เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และฝึกผู้เรียนคิดวิเคราะห์หิววิจารณ์ได้ วิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนเพื่อนำไปเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ซึ่งองค์ประกอบนี้เป็นองค์ประกอบที่ได้รับความคิดเห็นมากเป็นอันดับที่ 3 เมื่อพิจารณาลักษณะของตัวชี้วัดแล้วพบว่าความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ มีผลทำให้ความสามารถในพฤติกรรมต่าง ๆ ของครูที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ซึ่ง Spencer & Spencer (1993:11) กล่าวว่าคุณลักษณะของสมรรถนะด้านทักษะเป็นความสามารถในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับ ลัดดาวัลย์ เชื้อนคำ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ช่องว่างทางสมรรถนะหลักของครูโรงเรียนบ้านเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะด้านทักษะที่จำเป็น ครูมีความเห็นว่าต้องอยู่ในระดับมากที่สุด แต่สมรรถนะที่ครู

สิ่งใดสิ่งหนึ่งได้โดดเด่นกว่าคนทั่วไป คณะกรรมการการปฏิรูปการศึกษา (2542 : 25) ครูต้องรักการอ่าน รักการศึกษาค้นคว้าวิจัย และทดลอง เพื่อที่จะนำผลมาปรับปรุงตนเองให้ทันสมัย เพื่อทำหน้าที่ให้เป็นครูที่พึงประสงค์ มีความมั่นใจ ความเลื่อมใส ศรัทธา และจรรยาบรรณในอาชีพครู มีความคิดเป็นตัวเอง มีวิจรรย์ญาณ และรู้จักไตร่ตรองหาเหตุผลก่อนตัดสินใจ กล้าแสดงออกเผยแพร่ความคิดเห็นหรือความรู้ใหม่ ๆ ต่อสาธารณะ หรือเพื่อพัฒนาวิชาชีพของตนโดยบริสุทธิ์ใจ ประพฤติและวางตนอยู่ในกรอบศีลธรรมจรรยาอันเป็นบรรทัดฐานที่ยอมรับกันทั่วไปในชุมชน ประกอบอาชีพเพื่อหารายได้เลี้ยงชีพพอสมควรแก่อัตภาพ มานะบากบั่น ประหยัดอดออม มีกิจนิสัยในการทำงานไม่เห็นความเจริญทางวัตถุว่าคุณธรรมและวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายในการพัฒนาครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดให้ชัดเจน และกำหนดแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับเด็กตาบอดโดยการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอน
2. ครูไม่ควรใช้ความรู้สึกเวทนามิยมในการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น เพราะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นเป็นอย่างมาก เนื่องจากการสร้างกรอบและข้อจำกัดในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ได้จากการวิจัยไปประเมินครูโรงเรียนสอนคนตาบอดเพื่อนำไปสู่การพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์วิชาชีพของครู
2. นำตัวชี้วัดไปประเมินครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนสอนคนตาบอด เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นระหว่างโรงเรียนสอนคนตาบอดของรัฐและโรงเรียนสอนคนตาบอดของเอกชน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัตติศักดิ์ นวรัตน์. (2551). **หลักการและวิธีวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ. (เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง สถิติเพื่อการวิจัยชั้นกลาง)** มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- กัลยาภา นิษฐ์ปัญญา. (2550). **การวิเคราะห์ข้อมูลหลายตัวแปร. พิมพ์ครั้งที่ 3.** กรุงเทพฯ: บริษัท ธรรมสาร จำกัด.
- คณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). **ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด.** กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- โครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. (2553). **สำนักนิเทศ และพัฒนาการศึกษา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.**
- จารุณี แสงสุวรรณ. (2550). **การพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดการศึกษาในรูปศูนย์การเรียนรู้ ของสถานประกอบการ. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.**
- จารุรัตน์ ขวัญแน่น. (2551). **การพัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตมหาวิทยาลัย นครสวรรค์. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.**
- จินห์จุฑา หงส์เพชรงาม. (2552). **สมรรถนะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์กับที่เป็นจริงตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- ชวลีพร ไร่ปัญญา. (2550). **สมรรถนะของครูสุขศึกษาที่สอนระดับประถมศึกษาโรงเรียน ประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- ณฐา สันแก้ว (2554). **การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะของครูผู้สอนห้องเรียนเด็กพิเศษเรียนร่วม โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2. วิทยานิพนธ์. ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงราย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.**
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2547). **มาูู้จัก Competency กันเถอะ. กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.**
- ปฐมพงษ์ ศุภฤกษ์. (2552). **สมรรถนะหลักของครูที่สังคมต้องการ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://gotoknow.org/blog/jirasart/3948>.**
- ผกาพรรณ นันทวิชิต. (2549). **การพัฒนาตัวชี้วัดการจัดการศึกษาโดยครอบครัว. ปริญญาานิพนธ์. กศ.ด.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**

- พัชรา ถาวรระ. (2543). การเปรียบเทียบสมรรถนะของเกณฑ์ที่ประสบความสำเร็จสูงและต่ำในการปฏิบัติงานเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มณฑนา ทิมมณี. (2553) ความต้องการการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนเทคโนโลยีชลบุรี จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ลัดดาวัลย์ เชื้อนคำ.(2552). ช่องว่างทางสมรรถนะหลักของครูโรงเรียนบ้านทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วาสนา ประवालพุกษ์. (2538). **นักวางแผนวิจัยปฏิบัติการ (The action research planner).** กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- วรรณดา ตั้งสุภกิจอักษร. (2544). สมรรถนะของครูตามการรับรู้และความคาดหวังของครู นักเรียนและผู้ปกครองที่โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกมัธยม. ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วัชรวิวรรณ ไชยแสนทา. (2550). การพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนสำหรับครูประจำชั้นระดับปฐมวัย โรงเรียนวัดบางปะกอก กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์. คม.(การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิลาวัลย์ มากุ่ม. (2549). การพัฒนาตัวชี้วัดการจัดการความรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด กระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สายสมร ศักดิ์คำดวง. (2551). การพัฒนาตัวชี้วัดการบริหาร จัดการที่ดีสำหรับสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม.(การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุกัญญา ทองนาค.(2555). การพัฒนาแบบทดสอบวัดสมรรถนะนักศึกษาครูแบบพหุมิติ. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรื. (2542). **พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545.**
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2541). **เกณฑ์มาตรฐานครู.** กรุงเทพฯ : ม. ป. ท.

ออรอร่า ศรีบัวพันธุ์. (2554). คู่มือมาตรฐานการใช้อักษรเบรลล์ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ:
อักษรเจริญทัศน์.

เอี่ยมพร หลินเจริญ. (2547). การพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วิทยานิพนธ์. คม.(การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
นเรศวร.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. อาจารย์ ดร.พินดา วราสุนันท์	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
2. อาจารย์ ดร.พิมพ์กา ธรรมสิทธิ์	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
3. ผู้อำนวยการจินดา อุ่นทอง	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด อุตรดิตถ์
4. อาจารย์ฐานันท์ ใจเย็น	อาจารย์สอนโรงเรียนการศึกษาค้นตามอดลำปาง
5. อาจารย์อารีย์ เพลินชัยวานิช	อดีตผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษเขต การศึกษา 7

ภาคผนวก ข
รายนามผู้สนับสนุนกลุ่ม

รายนามผู้สันทนากลุ่ม

1. นางกรกนก ศิริวงศ์ ตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนการศึกษาคนตาบอด และคนตาบอดพิการซ้ำซ้อนลพบุรี
2. นายสนอง จวนสาบ ตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนธรรมสากล หาดใหญ่
3. นายไชยา หงษ์ณี ตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนการศึกษาคนตาบอด ขอนแก่น
4. นายประมวล พลอยกมลชน ตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ ในพระบรมราชินูปถัมภ์จังหวัดเชียงใหม่
5. นายชนกภัทรานัฐ ข้าวหอม ตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนธรรมิกวิทยา
6. นายศรัญภพ นันตาเรือน ตำแหน่งรองผู้อำนวยการ โรงเรียนการศึกษาคนตาบอด ร้อยเอ็ด
7. นางสาวนาพันธ์ เก้าศิริ ตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนสอนคนตาบอด มกุฎศิรีวัลวัน
8. นายวัชรระ หาญกล้า ครูโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือใน พระบรมราชินูปถัมภ์ จังหวัดเชียงใหม่
9. นายรักษศักดิ์ ชัยรัฐจวนสกุล ตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ
10. นางณัฐกานต์ ปิมป้อ ครูโรงเรียนสอนคนตาบอดสันติจินตนา จังหวัดแพร่

ภาคผนวก ค

หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๑๐/ว๐๒๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุดรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.พินดา วราสุนันท์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามสำหรับการตรวจสอบ IOC จำนวน ชุด

ด้วย นางอัญชญา ก่อมาลัยพันธ์ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หยกแก้ว กมลวรรณ เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พิศมัย หาญสมบัติ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๕

โทรสาร ๐-๕๕๔๑-๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นางอัญชญา ก่อมาลัยพันธ์ ๐-๕๓๒๕-๕๐๕๗-๔

ที่ ศษ ๐๕๓๕.๑๐/ว๐๒๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุดรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.พิมพ์กา ธรรมสิทธิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามสำหรับการตรวจสอบ IOC จำนวน ชุด

ด้วย นางอัญชญา ก่อมาลัยพันธ์ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หยกแก้ว กมลวรรณ เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พิศมัย หาญสมบัติ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๕

โทรสาร ๐-๕๕๔๑-๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นางอัญชญา ก่อมาลัยพันธ์ ๐-๕๓๒๕-๕๐๕๗-๔

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๑๐/ว๐๒๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุดรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผอ.จินดา อุ่นทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามสำหรับการตรวจสอบ IOC จำนวน ชุด

ด้วย นางอัญชญา ก่อมาลัยพันธ์ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หยกแก้ว กมลวรรณ เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พิศมัย หาญสมบัติ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๕

โทรสาร ๐-๕๕๔๑-๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นางอัญชญา ก่อมาลัยพันธ์ ๐-๕๓๒๕-๕๐๕๗-๔

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๑๐/ว๐๒๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุดรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ฐานันท์ ใจเย็น

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามสำหรับการตรวจสอบ IOC จำนวน ชุด

ด้วย นางอัญชญา ก่อมาลัยพันธ์ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หยกแก้ว กมลวรรณ เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พิศมัย หาญสมบัติ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๕

โทรสาร ๐-๕๕๔๑-๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นางอัญชญา ก่อมาลัยพันธ์ ๐-๕๓๒๕-๕๐๕๗-๔

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๑๐/ว๐๒๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุดรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์อารีย์ เพลินชัยวานิช

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามสำหรับการตรวจสอบ IOC จำนวน ชุด

ด้วย นางอัญชญา ก่อมาลัยพันธ์ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หยกแก้ว กมลวรรณ เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พิศมัย หาญสมบัติ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๕

โทรสาร ๐-๕๕๔๑-๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นางอัญชญา ก่อมาลัยพันธ์ ๐-๕๓๒๕-๕๐๕๗-๔

ภาคผนวก ง
เครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถามเพื่องานวิจัย
เรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู
โรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทยตามสมรรถนะทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความสามารถด้านทักษะ ประสบการณ์วิชาชีพ และด้านการปฏิบัติตน

ตอนที่ 3 สอบถามแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

3. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น สำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูเสริมวิชาการ

4. ขอความอนุเคราะห์ท่านตอบแบบสอบถามครบทุกข้อ เพื่อให้การศึกษาครั้งนี้มีความสมบูรณ์ และมีคุณค่าต่อการนำไปใช้ในการกำหนดตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

5. คำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับและใช้สำหรับการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น โดยจะเสนอผลการวิจัยในภาพรวม คำตอบที่ได้จะไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ตอบแต่ประการใด

6. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามจนครบทุกข้อแล้ว ขอความกรุณาส่งคืนแก่ผู้วิจัยทางไปรษณีย์ ภายใน 7 วัน หลังจากท่านได้รับแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความอนุเคราะห์ของท่าน

นางอัญชญา ก่อมาลัยพันธ์
 นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ตอนที่ 1

ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] หน้าข้อตามที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ
 - [] ชาย
 - [] หญิง
2. อายุ
 - [] น้อยกว่า 30 ปี
 - [] 30 – 40 ปี
 - [] 41 – 50 ปี
 - [] มากกว่า 50 ปี
3. ระดับการศึกษาสูงสุด
 - [] ต่ำกว่าปริญญาตรี
 - [] ปริญญาตรี
 - [] ปริญญาโท
 - [] สูงกว่าปริญญาโท
4. ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนสอนคนตาบอด
 - [] ตั้งแต่ 1 -5 ปี
 - [] ตั้งแต่ 6 - 10 ปี
 - [] ตั้งแต่ 11 – 15 ปี
 - [] ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป
5. สถานภาพ
 - [] โสด
 - [] สมรส
6. ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน
 - [] ผู้อำนวยการ
 - [] รองผู้อำนวยการ
 - [] ครูผู้สอน
 - [] ครูเสริมวิชาการ

ตอนที่ 2

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่
ของครูโรงเรียน สอนคนตาบอดในประเทศไทย

คำชี้แจง : กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย ตามความเป็นจริงเพียงระดับเดียวเท่านั้น กำหนดระดับตัวชี้วัดสมรรถนะ ดังนี้ คือ

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสมรรถนะที่ท่านมีมากที่สุด
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสมรรถนะที่ท่านมีมาก
- 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสมรรถนะที่ท่านมีปานกลาง
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสมรรถนะที่ท่านมีน้อย
- 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสมรรถนะที่ท่านมีน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	<u>ด้านความรู้ความสามารถ</u> แสวงหาความรู้และพัฒนาวิชาชีพครู อย่างสม่ำเสมอ					
2	ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา					
3	ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องภาษาและวัฒนธรรม					
4	ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาสำหรับครูและ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น					
5	ความรู้ ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่มี ความบกพร่องทางการเห็น					
6	ความรู้ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น					
7	ความรู้ความเข้าใจในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้					
8	ความรู้ความเข้าใจเรื่องนวัตกรรมและเทคโนโลยี สารสนเทศสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการ เห็น					

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9	ความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้					
10	ความรู้ความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา					
11	เข้าใจคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู					
12	เข้าใจบทบาทหน้าที่และภาระงานของครู					
13	เป็นผู้ที่มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนอย่างแท้จริง สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีในศาสตร์ความรู้มาสู่การปฏิบัติได้ทั้งในระดับสากลและท้องถิ่น					
14	การสืบค้นความรู้ข้อมูลข่าวสารรอบตัว และเรื่องราวในท้องถิ่น เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และฝึกผู้เรียนคิดวิเคราะห์ห้วงวิจารณ์ได้					
15	สามารถประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้สู่การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการเรียนรู้ต่อไปได้					
16	ความสามารถในการอ่าน/เขียน/พิมพ์อักษรเบรลล์					
17	ความสามารถในการบริหารจัดการชั้นเรียน					
18	ความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล					
19	ด้านทักษะประสบการณ์วิชาชีพ ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษา และมีใบประกอบวิชาชีพครูตามที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภากำหนด					

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
20	ทักษะในการบูรณาการความรู้มาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้					
21	เป็นผู้ให้บริการสอนเสริมทางวิชาการ					
22	เป็นผู้ดำเนินการคัดกรองผู้เรียน					
23	เทคนิคในการจัดกระบวนการเรียนรู้เรื่องทักษะการทำควมคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหวสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น					
24	ทักษะการใช้ลูกคิดในการคิดคำนวณ					
25	วิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนเพื่อนำไปเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล					
26	จัดทำเอกสารธุรการในชั้นเรียนซึ่งประกอบด้วย บัญชีเรียกชื่อ สมุดรายงานประจำตัวนักเรียน บันทึกการดีมนม บันทึกการประเมินนักเรียนตามแบบ ปพ. ต่าง ๆ และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในชั้นเรียนให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ					
27	ทักษะในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ถูกต้องครบถ้วนทุกขั้นตอน					
28	ทักษะในการผลิตสื่อที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น					
	ด้านการปฏิบัติตน					
29	รักและศรัทธาในวิชาชีพครู					
30	ขยันอดสาหะพากเพียร					
31	เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และ เสียสละ					
32	หนักแน่น อดทน อดกลั้น					

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
33	รักษาวินัย ตรงต่อเวลา สำรวม ระวังความประพฤติของตนให้อยู่ในระเบียบแบบแผนที่ดีงาม					
34	ตัดใจจากความสบาย และความสนุกสนานร่าเริงที่ไม่ควรแก่เกียรติภูมิของตน					
35	มีความรัก ความเมตตา ประารถนาดีต่อศิษย์					
36	วางใจเป็นกลาง ไม่ปล่อยไปตามอำนาจอคติ					
37	ยึดมั่นในการทำความดีด้วยกาย วาจา และใจ					
38	หมั่นอบรมปัญญาให้เพิ่มพูนสมบูรณ์ขึ้นทั้งในด้านวิทยาการ และความฉลาดรอบรู้ในเหตุและผล					
39	ดำเนินชีวิตในทางที่ถูกต้อง					
40	มีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่สมบูรณ์แข็งแรง					
41	แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ					
42	พูดจาไพเราะเหมาะสมกับสถานภาพความเป็นครู					
43	มีความมั่นคงทางอารมณ์					
44	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
45	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนทั้งด้านศีลธรรม วัฒนธรรม กิจนิสัย สุขนิสัย และอุปนิสัย มีความเป็นประชาธิปไตย					
46	มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ทางการศึกษาพิเศษ					
47	เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้พร้อมด้วยภูมิความรู้ ภูมิธรรม และภูมิฐาน					

ตอนที่ 3

ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ ของครูโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย

คำชี้แจง : โปรดแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้โดยอิสระ

1. ด้าน ความรู้ความสามารถ

ปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โรงเรียน
สอนคนตาบอดในประเทศไทย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านทักษะประสบการณ์วิชาชีพ

ปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โรงเรียนสอน
คนตาบอดในประเทศไทย

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. ด้านการปฏิบัติตน

ปัญหา

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู โรงเรียน
สอนคนตาบอดในประเทศไทย

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก จ

ค่า IOC

**ค่าดัชนีความสอดคล้องการพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของครู
โรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย**

เป็นการนำผลของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมารวมกันคำนวณหาความตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งคำนวณจากความสอดคล้องระหว่างประเด็นที่ต้องการวัดกับคำถามที่สร้างขึ้น ดัชนีที่ใช้แสดงค่าความสอดคล้อง เรียกว่า **ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์** (Item-Objective Congruence Index : IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญจะต้องประเมินด้วยคะแนน 3 ระดับ คือ

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะและวัตถุประสงค์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะและวัตถุประสงค์
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะและวัตถุประสงค์

ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

สูตรในการคำนวณ

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	คือ	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
R	คือ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ
$\sum R$	คือ	ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน
N	คือ	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ตัวชี้วัดสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่

คำชี้แจง

สำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

+1 หมายถึงเมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะและวัตถุประสงค์

0 หมายถึงเมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะและวัตถุประสงค์

-1 หมายถึงเมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะและวัตถุประสงค์

ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7	-1	0	1	0	+1	2	0.40
8	+1	0	0	0	+1	2	0.40
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
16	+1	0	0	0	+1	2	0.40
17	0	+1	-1	0	+1	2	0.40
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
19	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
24	-1	+1	0	0	+1	2	0.40
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
26	0	+1	0	0	0	1	0.20
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
31	-1	0	0	0	+1	1	0.20
32	-1	0	0	0	+1	1	0.20
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
34	-1	0	+1	0	+1	2	0.40
35	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
36	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
37	+1	0	+1	0	+1	3	0.60
38	+1	0	0	-1	+1	2	0.40
39	+1	0	0	0	+1	2	0.40
40	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
41	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
42	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
43	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
44	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
45	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
46	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
47	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00